

Rialtas na hÉireann
Government of Ireland

Páipéar Bán ar an bhFiontraíocht

2022 - 2030

Arna ullmhú ag an Roinn Fiontar,
Trádála agus Fostaíochta
gov.ie

Réamhrá ón dTaoiseach

Tréimhse chorrach dhúshlánach a bhí ann le cúpla bliain anuas do go leor gnólachtaí ó tugadh faoin athbhreithniú is déanaí ar an mbeartas náisiúnta fiontraíochta in 2018. An Breatimeacht, an Paidéim Covid-19, boilsciú agus cogadh an teacht chun cinn arís san Eoraip is cúis le dúshlán úra agus dúshlánacha don gheilleagar. In ainneoin na corraíola seo, áfach, tá geilleagar na hÉireann in áit mhaith, agus is go himmhaíte atá ag éirí leis thar raon de bhearta tábhachtacha.

Tá geilleagar na hÉireann ar an ngeilleagar is mó fáis san Eoraip le deich mbliana anuas agus táthar ag tuar go sáróidh an geilleagar fás OTI domhanda sa dá bhliain atá romhainn. Tá níos mó daoine sa tír seo fostaithe ná riamh, tá leibhéal na dífhostaíochta i measc an aosa óig íseal, agus tá rannpháirtíocht ban sa mhargadh oibre ag an leibhéal is airde riamh.

Tá ár múnla eacnamaíoch bunaithe ar chreat beartais maidir le fiontraíocht atá seanbhunaithe agus rathúil, as a n-eascaíonn timpeallacht rialála agus cánach atá cobhsaí agus inbhuanaithe, ina ndéantar bainistíocht fhónta ar airgeadas poiblí, agus ar an infheistíocht shuntasach sa bhonneagar agus sna scileanna atá ag teastáil chun ár n-iomaíochas a chinntiú. Tacaíonn an cur chuige seo lenár rathúlacht maidir le poist agus deiseanna a chur ar fáil, trí chuideachtaí dúchasacha a mhéadú, agus trína chinntiú go bhfanaimid mar áit atá tarraingteach le haghaidh Infheistíocht Dhíreach Eachtrach.

Mar sin féin, ciallaíonn luas agus nádúr an athraithe atá ar siúl ar fud an domhain anois, ar bhealaí éagsúla, go bhfuil sé tráthúil athbhreithniú a dhéanamh ar an gcur chuige atá againn agus é a athnuachan, chun rioscaí nua agus rioscaí atá ag teacht chun cinn a chur san áireamh, ach na deiseanna an-suntasacha a thabharfaidh na blianta amach romhainn a chur san áireamh freisin. Tá an uaimhian atá againn bunaithe ar dhúshraith láidir agus ba mhian linn a chinntiú go mbeidh ár rathúlacht as seo amach bunaithe ar inbhuanaitheacht, nuálaíocht agus táirgiúlacht mhéadaithe. Beidh sé seo fíor go háirithe maidir lenár n-iarrachtaí chun forbairt a dhéanamh ar ár bhfiontair dhúchasacha agus iad a fhás agus leas a bhaint as acmhainn uathúil na hÉireann san earnáil teicneolaíochta glas agus in-athnuaite.

Sna blianta amach romhainn méadóimid ár dtiomantas chun aghaidh a thabhairt ar shaincheisteanna lárnaíochais mar bhonneagar, tithíocht, fuinneamh, nuálaíocht, tallann agus scileanna. Ionas go bhféadfaí Éire a choinneáil mar áit tharraingteach le cónaí ann, le bheith ag obair ann oibre, agus le hinfheistíocht a dhéanamh ann agus ionas go mbeidh rath uirthi ar bhonn idirnáisiúnta, beimid fós inoiriúnaithe agus freagrúil do thréimhsí athraitheacha ach aithneoidimid ár laigí ag an am céanna agus rachaimid i ngleic leo mar laigí.

Trínár mbeartas fiontraíochta athnuaite beimid in ann athléimneacht agus inbhuanaitheacht ár ngeilleagair a fhorbairt agus muid ag plé leis an dá threocht is mó chun tosaigh san aonú haois is fiche, dícharbónú agus athrú teicneolaíochta. Chun aghaidh a thabhairt ar na dúshlán, agus chun a chinntiú go mbeimid in ann leas a bhaint as na deiseanna a thabharfaidh siad sin, tacóimid le gnólachtaí infheistíocht a dhéanamh sna haistrithe sin, agus ag an am céanna cuideoidimid leo a gcumas nuálaíochta a leathnú agus a dhoimhniú.

Leis an bPáipéar Bán nua seo ar Bheartas Fiontraíochta, tá treochlár soiléir á leagan síos ag an Rialtas chun a chinntiú go leanfaidh an rath ar ár ngeilleagar sna blianta atá amach romhainn agus go mbeidh sé le leas mhuintir na hÉireann, ag cruthú fostaíochta agus ag feabhsú caighdeáin mhaireachtála.

Micheál Martin

Micheál Martin TD,
An Taoiseach

Réamhrá ón dTánaiste

Is lenár leas go mór atá ár gcur chuige fadbhunaithe maidir le beartas fiontraíochta. Is é an fhoirmle a bhí againn ná infheistíocht a dhéanamh inár ndaoine agus fáilte a chur roimh thallann chun na tíre seo; chomh maith le tairiscint chánach atá cobhsaí agus tarraingteach; cobhsaíocht pholaitiúil; timpeallacht atá ar son gnó; agus muinín agus tacaíocht fhorleathan an phobail dár múnla eacnamaíoch mar gheilleagar oscailte ardleibhéil i gcroílár an Aontais Eorpaigh.

Ar cheann de na láidreachtaí atá againn mar náisiún beag tá ár solúbthacht agus ár gcumas freagairt go tapa do choinníollacha athraitheacha. Mar gheall ar an gcóir thuathail dhomhanda le blianta beaga anuas, tá sé tráthúil ábharthacht agus éifeachtúlacht ár straitéise fiontair a mheas. Is é an toradh, atá á chur in iúl sa Pháipéar Bán seo, ná oiriúnú seachas dífear ollmhór ón gcur chuige cruthaithe comhsheasmhach atá á leanúint againn go dtí seo; léiríonn sé éabhlóid seachas réabhlóid.

Thug dea-theist na hÉireann mar áit iontach le gnó a dhéanamh inti an mhúinín atá ag teastáil do ghnólachtaí chun infheistíocht a dhéanamh agus fostaíocht a chruthú. Beidh Infheistíocht Dhíreach Eachtrach (IDE) fós mar chuid lárnach dár múnla eacnamaíoch. Tá feidhmíocht ár n-earnáil IDE le déanaí i bhfad níos fearr ná mar a measadh a bheadh sí, ach ní éireoisimis réchúiseach, i bhfianaise na gcoinníollacha atá ag éirí níos dúshlánaí ar fud an domhain. Leanfaimid ag mealladh agus ag coinneáil infheistíochtaí thar lear trína chinntiú go bhfuil ár dtairiscint luacha ar cheann de na cinn is fearr ar domhan. Trínár roghanna beartais agus infheistíochtaí, oibreoimid le fiontair ar an aistriú glas agus déanfaimid Éire mar láthair inbhuanaithe agus neamhdhíobhálach don chomhshaol le haghaidh IDE.

Tá geilleagar an-oscailte in Éirinn, a bhfuil barrachas trádála aici le heaspórtálacha ollmhóra i gcoibhneas lenár méid, ach is beag easpórtálaithe dúchasacha móra atá againn i gcomparáid lenár bpiaraí. Tá roinnt cuideachtaí de scoth faoi ar le hÉireannaigh iad atá ar na cinn is fearr ar fud an domhain, ach is róbheag an líon sin. Tá sé mar thosaíocht don Rialtas, mar atá leagtha amach sa Pháipéar Bán seo, líon na ngnólachtaí ar le hÉireannaigh iad agus a bhfuil ag éirí leo ar fud an domhain a mhéadú. Beidh fócas gan staonadh agus buanseasmhacht chuige seo ag teastáil sna blianta amach romhainn. Trí idirghabhálacha a dhéanann cumais bhainistíochta fheabhsaithe a éascú, a thugann rochtain ar roghanna iomaíocha airgeadais agus a chothaíonn éiceachórais láidir earnála agus teicneolaíochta, spreagfaimid fiontraíocht agus cuirfimid ar chumas cuideachtaí fás a dhéanamh agus rath a bhaint amach as Éirinn. Tabharfaimid an fios gnó do ghnólachtaí atá ag trádáil go háitiúil freisin le lánacmhainneacht a bhaint amach, ag cuidiú leo a samhlacha gnó a dhéanamh le go mbeidh siad

ag teacht leis an aistriú go geilleagar glan nialasach agus a dtáirgiúlacht a threisiú trí nuálaíocht, digitiú agus forbairt scileanna.

Tá sé ar cheann de na tosaíochtaí atá agam mar Aire Fiontair, Trádála agus Fostaíochta poist a chruthú i ngach cearn den tír agus forbairt réigiúnach chothromaithe a éascú. Trí Thionscadal Éireann 2040 agus Tithíocht do Chách, méadóidh an Rialtas ár n-infheistíocht chun scrogaill a d'fhéadfadh bac a chur ar sheachadadh an Pháipéir Bháin seo a sháru. Déanfaidh úsáid éifeachtach cnuasaithe naisc a láidirú idir cuideachtaí de mhéideanna agus céimeanna éagsúla forbartha, go réigiúnach, go náisiúnta agus ar fud an oileáin, agus cuirfidh sé feabhas ar dheiseanna d'fhiontar Éireannach ar fud na dtionscal agus na dteicneolaíochtaí. Luíonn cumhacht an gheilleagair i mBaile Átha Cliath, ach táimid tiomanta do bheartais a chur chun cinn a neartóidh acmhainneacht fiontraíochta i ngach cearn den tír. Gabhaim mo bhuíochas go speisialta le hoifigigh na Roinne Fiontar, Trádála agus Fostaíochta agus lena chuid oifigí agus gníomhaireachtaí as an obair go léir a rinne siad ar an bpáipéar bán seo i mbliana. Is mór agam freisin tuairimí gach duine a ghlac páirt mar chuid den chomhairliúchán poiblí agus an t-ionchur ón bpainéal comhairleach idirnáisiúnta.

Trínár mbeartas fiontraíochta, mar atá leagtha amach sa Pháipéar Bán seo, creidim go ndéanfar na bunsraitheanna láidre atá ann cheana féin a fhorbairt agus go gcinnteofar tríd go mbeidh ngnólachtaí in Éirinn in ann deiseanna a thapú chun fás agus rath a bhaint amach. Agus an cur chuige seo á chur i bhfeidhm, oibreoidh mo chomhghleacaithe agus mé féin ar fud an Rialtais chun athléimneacht náisiúnta a neartú agus chun fás inbhuanaithe a chinntiú as a dtiocfaidh poist a bhfuil luach leo agus as a ndéanfar caighdeáin mhaireachtála ar fud na tíre a fheabhsú.

Leo Varadkar TD
Tánaiste agus an tAire Fiontar,
Trádála agus Fostaíochta.

Réamhrá ón Aire Ryan

Cuirtear dícharbónú i gcroílár an bheartais fiontraíochta sa Pháipéar Bán seo. Aithnítear ann na deiseanna a thagann chun cinn agus muid ag aistriú go hÉirinn atá neodrach ó thaobh na haeráide de, inbhuanaithe agus nasctha go digiteach. Beimid ar thús cadhnaíochta maidir le haistriú domhanda, ag uasmhéadú na hacmhainneachta i dteicneolaíochtaí agus margaí atá ag teacht chun cinn, ag cinntiú clú láidir mar gheilleagar ‘glas’ ceannródaíoch.

Is riachtanach atá an cur chuige seo chun ár spriocanna laghdaithe astuithe agus éifeachtúlachta fuinnimh a bhaint amach agus chun tacú lenár n-iomaíochas amach anseo. Mar gheall ar cheanglais dícharbónaithe agus éifeachtúlachta fuinnimh beidh ar gach gnólacht beart cinntitheach tráthúil a dhéanamh. Chun é sin a léiriú, díreofar beartas fiontraíochta chun cabhrú le gnólachtaí costais an dícharbóin a ghlanadh agus leas a bhaint as deiseanna an gheilleagair ísealcharbóin. Beidh laghdú carbóin mar chroíchuspóir dár ngníomhaireachtaí fiontraíochta. Cabhróidh muid le gnólachtaí a spleáchas ar bhreoslaí iontaise a laghdú agus infheistíocht a dhéanamh in éifeachtúlacht fuinnimh sna blianta atá le teacht trí thacaíochtaí rialtais lena n-áirítear deontais agus iasachtaí.

Tagann an fhís seo le Comhaontú Glas an AE, a bhfuil sé mar aidhm aige “transform the EU into a fairer and more prosperous society, with a modern, resource-efficient and competitive economy, with no net emissions of greenhouse gases by mid-century”. Tagann sé freisin le Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe na Náisiún Aontaithe (SDGanna) a bheidh leabaithe i mbeartas fiontraíochta, ag tacú le gnólachtaí a gcruthaitheacht agus a nuálaíocht a chur i bhfeidhm chun teacht ar réiteach maidir le dúshlán forbartha inbhuanaithe.

Sa Pháipéar Bán seo is amhlaidh go bhfuiltear ag tógáil ar obair an Achta um Ghníomhú ar son na hAeráide agus Ísealcharbóin (Leasú) 2021 agus Uasteorainneacha Astuithe Earnála, ina n-éilítear laghdú 35% ar astuithe a thagann as ár n-earnálacha déantúsaíochta. Ar a bharr sin, beidh ar gach gnólacht tionchar comhshaoil agus fuinnimh a gcuid foirgneamh, teasa, iompair agus slabhraí soláthair a laghdú. In ainneoin go mbeidh costais i gceist, beidh deiseanna ann freisin le haghaidh éifeachtúlachtaí agus le cineálacha nua luacha a chruthú do chustaiméirí trí tháirgí agus seirbhísí ‘ciorcail’ agus dícharbónaithe.

Cuireann an geilleagar nua seo deiseanna dochreidte ar fáil. Áirítear orthu sin leictreachas a ghintear ó ghaoth amach ón gcósta, arna thacú ag stóráil ceallraí agus idirnascaidh, agus ar ndóigh, hidrigin ghlas, as a dtiocfaidh fiontair nua agus forbairt réigiúnach ar nós ár gcalafoirt a fhorbairt.

DBeidh digitiú agus nuálaíocht ríthábhachtach chun fás eacnamaíoch a dhíchúpláil ó astaíochtaí. Tá deiseanna nua á n-oscailt ag an gclaoclú digiteach i réimsí amhail teicneolaíocht ghlas, dearadh táirgí inbhuanaithe, airgeadas glas agus seirbhísí digiteacha. Cuireann na hearnálacha seo le fostaíocht ardchaighdeáin agus le dícharbónú.

Soláthraíonn infheistíocht mharthanach i mbonnagar digiteach, lena n-áirítear nascacht agus cibearshlándáil, na bunsraitheanna don gheilleagar digiteach seo. Tá an nascacht seo á seachadadh againn trí acmhainn fheabhsaithe leathanbhanda agus líonraí aisiompair.

In éineacht le mo chomhghleacaithe ar fud an Rialtais, táim ag tnúth leis an gclár oibre bunathraithe seo a chur i gcrích, ag seachadadh iomaíochas feabhsaithe agus dícharbónú ar fud ár ngeilleagair.

Eamonn Ryan TD
An tAire Comhshaoil,
Aeráide agus Cumarsáide

Clár

Achoimre Fheidhmeach	7
1:0 An Comhthéacs Idirnáisiúnta agus Eacnamaíoch	15
1.1 Léargas	15
1.2 Feidhmíocht gheilleagrach agus tuar	17
1.3 Láidreachtaí Geilleagracha na hÉireann	19
1.4 Athléimneacht agus Acmhainn a Fheabhsú	24
1.5 Conclúid	31
2:0 Timpeallacht Iomaíoch Fiontraíochta	33
2.1 Bonneagar	33
2.2 Costas gnó a dhéanamh	34
2.3 Scileanna, tallann agus forbairt an fhórsa saothair	35
2.4 Teacht ar airgeadas	36
2.5 Cánachas	37
2.6 Rialúchán	38
3:0 Treo Beartais Amach Anseo	41
3.1 Dícharbónú agus glantiomantais nialais a chomhtháthú	43
3.2 Claoclú digiteach a chur i gcoilár an bheartais fiontraíochta	44
3.3 Tairiscint IDE agus Luach Trádála na hÉireann a chur chun cinn	45
3.4 An earnáil easpórtála faoi úinéireacht Éireannach a neartú	47
3.5 Ag cabhrú le hearnálacha trádála áitiúla bheith faoi bhláth	48
3.6 Ag méadú fiontraíochta nuálaíochta	49
3.7 Ag tógáil ar láidreachtaí agus deiseanna	50
4:0 Cur i bhFeidhm	53
Aguisín I Méadarachta agus Spriocanna	54

Achoimre Fheidhmeach

Léargas

FÍS 2030

Is í an fhís atá againn ná go n-éireoidh le fiontraíocht atá bunaithe in Éirinn trí bhuntáiste iomaíoch a bheith aici bunaithe ar inbhuanaitheacht, nuálaíocht agus táirgiúlacht, ina mbeidh poist agus slite beatha a bhfuil luach ag baint leo.

Lánfhostaíocht a choinneáil go 2030

Ar fud an Rialtais, oibreoidimid chun an fhís seo a bhaint amach trí thosaíocht a thabhairt do ghníomhaíochtaí ina gcumasaítear fás láidir, athléimneach agus ina gcothaítear lánfhostaíocht, gníomhaíochtaí ag teacht lenár ngealltanais glan-nialais a bhaint amach. Déanfaimid ár seacht ndícheall caighdeán tarraingeach beatha a chinntiú i ngach cearn d'Éirinn ina mbeidh poist ardtáirgiúlachta a bhfuil tuarastal maith leo.

Tagann an fhís seo le **Comhaontú Glas an AE**, a bhfuil sé mar aidhm aige “transform the EU into a fairer and more prosperous society, with a modern, resource-efficient and competitive economy, with no net emissions of greenhouse gases by mid-century”. Is é an príomhbheartas a bheidh againn ná ar aistriú go samhail eacnamaíoch inbhuanaithe ísealcharbóin chun ár spriocanna laghdaithe astuithe a bhaint amach agus chun na deiseanna eacnamaíocha a thagann chun cinn a thapú. Chun dícharbónú a bhaint amach beidh ar ar ghnólachtaí gníomhartha cinntitheacha tráthúla a dhéanamh agus beidh athruithe struchtúracha

suntasacha i gceist leis seo. Cinnteoidimid go mbeidh Éire ar thús cadhnaíochta sa réabhlóid thionsclaíoch nua seo, agus é ag baint an leas is fearr as an acmhainneacht atá sa tír maidir le cúrsaí teicneolaíochtaí agus margaí atá ag teacht chun cinn, agus as an gcáil láidir atá uirthi mar gheilleagar ‘glas’ ceannródaíoch. Tagann fhís seo ag teacht freisin le Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe na Náisiún Aontaithe (SDGanna) a neadóimid mar chuid de bheartas fiontraíochta, ag tacú le gnólachtaí a gcruthaitheacht agus a nuálaíocht a chur i bhfeidhm chun dúshlán forbartha inbhuanaithe a réiteach.

Mar chuid de **Thionscnamh an Oileáin Chomhroinnte**, leanfar ag saothrú deiseanna do chomhoibriú Thuaidh/Theas chun feabhas a chur ar na deiseanna infheistíochta atá ar an oileán ina iomláine agus i réigiúin na teorann, lena n-áirítear taighde agus nuálaíocht, scileanna, nascacht iompair, fuinneamh in-athnuaite, agus éiceachórais eanála a fhorbairt ar fud an dá dhlínse.

COMHTHÉACS

Leagadh amach in **Tionscadal Éireann 2040**, a seoladh in 2018, straitéis chomhtháite spásúlachta agus infheistíochta chun freastal ar fhás daonra de thuairim is milliún idir 2016 agus 2040, agus thart ar 660,000 duine breise fostaithe. Anois go bhfuil an daonra ag fás níos gaiste ná mar a bhíodas ag súil leis, agus de réir mar a thagann athrú ar an margadh saothair mar gheall ar an teicneolaíocht, cinnteofar go gcoimeádfar fostaíocht iomlán thar an tréimhse go dtí 2030 agus ina dhiaidh ach beartas fiontraíochta freagrúil a bheith ann.

Trí shamhail eacnamaíoch na hÉireann is amhlaidh go bhfuiltear ag cruthú torthaí dearfacha maidir le piost, le saibhreas a chruthú agus caighdeáin mhaireachtála feabhsaithe a bheith ann. Le blianta fada anuas, tá comhsheasmhacht maidir leis an seasasmh atá againn faoi bheartais fiontair tar éis gnólachtaí a dhéanamh muiníneach chun infheistíocht a dhéanamh agus fostaíocht a chruthú agus ba láidreachthach é cobhsaíocht agus trédhearcacht ar n-éiceachóras beartais fiontair. Tá meascán éagsúlaithe de chuideachtaí nuálacha againn le cohórt suntasach de na gnólachtaí is fearr ar domhan ar fud na bpríomhearnálacha agus na dteicneolaíochtaí atá mar bhonn agus thaca ag geilleagair nua-aimseartha, amhail TFC, eolaíochtaí beatha, teicneolaíocht leighis, innealtóireacht, agus seirbhísí airgeadais agus gnó idirnáisiúnta. Tá neart na hÉireann sna hearnálacha an-táirgiúla seo tar éis freastal go maith orainn, agus an geilleagar fós láidir in aghaidh raon dúshlán le deich mbliana anuas.

NA DEICH MBLIANA ATÁ ROMHAINN

Ag amharc chun tosaigh, méadóimid na buntáistí seo agus cuirfimid le hathléimneacht ár ngeilleagair trínár n-earnáil easpórtála faoi úinéireacht Éireannach a neartú agus an fios gnó a chur ar fáil do ghnólachtaí atá ag trádáil go háitiúil lena n-acmhainneacht a bhaint amach. Tá an fhianaise ag feabhsú maidir le gnólachtaí nuathionscanta a bunaíodh in Éirinn agus atá lonnaithe in Éirinn agus ar éirigh go maith leo ar fud an domhain, agus bhain roinnt cuideachtaí ag baint amach stádas “aonbheannaigh” le blianta beaga anuas. Mar sin féin, ní mór píblíne seo an ardfháis agus an líon comhlachtaí Éireannacha atá ag fás a leathnú. Sna blianta amach romhainn, déanfaimid ár n-uaimhian maidir le feidhmíocht láidir leanúnach IDE a mheaitseáil le fócas ar ghnólachtaí faoi úinéireacht Éireannach a neartú. Déanfaimid samhla gnó inbhuanaithe a leabú agus cuirfimid le táirgiúlacht sna gnólachtaí seo trí infheistíocht a dhéanamh i nuálaíocht, digitíú agus cumas bainistíochta, as a dtiocfaidh breis easpórtálacha ó chuideachtaí faoi úinéireacht Éireannach chomh maith le punann trádála níos éagsúlaithe agus níos athléimní. Mar chuid de sin, déanfaimid gnólachtaí Éireannacha a spreagadh chun leas iomlán a bhaint as Margadh Aonair an AE agus chun dul sa tóir ar mhargaí domhanda agus lánúsáid á baint as líonra fairsing Chomhaontuithe Saorthrádála an AE (CS).

Ag forbairt na fianaise gur áit í seo chun fiontair rathúla domhanda a thosú agus a fhás, cinnteoidimid go bhfanfaidh ár tairiscint d’infheistíocht eachtrach den scoth. De réir mar a mhéadaíonn an iomaíocht dhomhanda le haghaidh Infheistíocht Dhíreach Eachtrach (IDE), beidh ar Éirinn a bheith solúbtha agus uaimhianach chun infheistíocht a mhealladh. Tá dúshlán mhéadaitheacha roimh ár gcuideachtaí easpórtála i ndomhan trádála atá ag deighilt, a bhfuil teannas geopholaitiúil, agus rioscaí a bhaineann le trádáil a réigiún mar chuid de. Ní mór dúinn freisin an ghabháil luach baile ónár bhfiontair ilnáisiúnta atá bunaithe in Éirinn (FI-anna) a mhéadú trí naisc agus torthaí a fheabhsú le gnólachtaí faoi úinéireacht Éireannach.

IMPEALLAUGHT IOMAÍOCH LE HAGHAIDH FIONTRAÍOCHTA

Chun na cuspóirí uaimhianacha seo a bhaint amach, cinnteoidimid go mbeimid fós iomaíoch agus go mbeidh na coinníollacha creata cearta againn chun go dtiocfaidh gnólachtaí nua chun cinn agus go n-éireoidh le gnólachtaí atá ann cheana féin. Trí **Tionscadal Éireann 2040** and **Tithíocht do Chách**, tá an Rialtas tiomanta d’infheistíocht shuntasach ionas gur féidir srianta a shárú i réimsí ar nós bonneagair iompair, fuinnimh, uisce, tithíochta agus oiriúnú aeráide. Mura ndéantar iad a shárú, d’fhéadfadh na scrogaill seo bac a chur ar Rialtas a chuid cuspóirí a bhaint amach i mbeartas fiontair, i dteannta le réimsí eile, agus tá an Rialtas tiomanta ar shrianta a bhaineann le pleanáil agus eile a réiteach. Déanfaimid a chinntiú freisin go gcoimeádfaimid réimeas rialála solúbtha, éifeachtach ina gcothaítear iomaíocht agus ina seachnaítear costais iomarcacha ag gnólachtaí. Déanfaimid ár réimeas cánach iomaíoch gnó a chothabháil agus a bheachtú agus cinnteoidimid go mbíonn Éire fós ina ceann scríbe tarraingteach do thallann agus go soláthraítear inár gcórais oideachais agus oiliúna na scileanna do dhaoine le go n-éireoidh leo i sochaí ísealcharbóin agus digitithe. Beidh an nuálaíocht go fóill mar bhunchloch lenár mbeartas fiontraíochta agus déanfaimid ár gcáil idirnáisiúnta a fheabhsú maidir le taighde a chuireann tacaíocht ar fáil d’fhiontair agus atá iomaíoch ar fud an domhain agus atá ag feidhmiú ar an teorainn teicneolaíochta.

Aithnímid, mar gheilleagar beag, go dteastaíonn roghanna beartais d’aon ghnó chun buntáiste iomaíoch a chothú agus a fhorbairt i réimsí straitéiseacha. Trínár mbeartas fiontraíochta is amhlaidh go ndéanfar forbairt ar ghnéithe an éiceachórais a bhfuil an éirí go maith leo, tapófar deiseanna chun béim a chur ar ár n-iomaíochas agus ár n-athléimneacht sa todhchaí, agus déanfaidh sé na hathruithe struchtúracha a theastaíonn chun rioscaí agus leochaileachtaí a fhritháireamh agus chun geilleagar Éireannach inbhuanaithe, athléimneach a sheachadadh go dtí 2030 agus ina dhiaidh.

Tosaíochtaí Beartais Fiontraíochta go dtí 2030

Chun é seo a dhéanamh,
díreimid ar sheacht gcuspóir
beartais atá mar thosaíochtaí
don fhiontraíocht:

1 Dícharbónú agus
Glantimantais
Nialais a
Chomhtháthú

2 Claochlú
Digiteach a
chur i Gcroílár an
Bheartais Fiontair

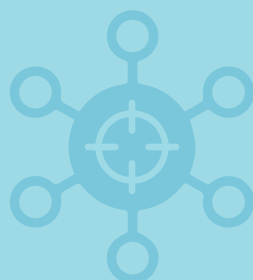
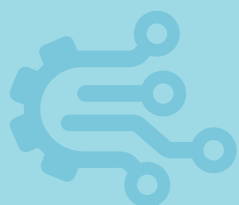
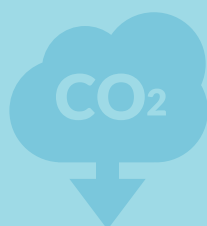
3 Ag cur IDE na
hÉireann agus
Tairiscint Luach
Trádála chun
cinn

4 An Earnáil
Easpórtála Faoi
Úinéireacht
Éireannach a
Nearthú

5 Cur ar Chumas
na n-Earnálacha
Trádála Áitiúla
Rathú

6 Cur le
Nuálaíocht
Fiontraíochta

7 Ag Tógáil ar
Láidreachtáí
agus Deiseanna

1 Dícharbónú agus Glantiomantais Nialais a Chomhtháthú

Laghdú

35%

ar Astaíochtaí ón Tionscal faoi 2030

Laghdú

45%

ar Astaíochtaí ón Timpeallacht Thógtha Tráchtála faoi 2030

Ní rogha a thuilleadh é dícharbónú a leabú i mbeartas fiontraíochta ach riachtanas comhshaoil agus eacnamaíoch. Ní hamháin go gcuirfí i mbaol ár gcumas maidir lenár dtiomantais chun gníomhú ar son na haeráide mura ndéanfaí amhlaidh ach dhéanfadh sé dochar freisin dár n-iomaíochas.

Díreofar beartas fiontar chun cuidiú a thabhairt do ghnólachtaí na costais a bhaineann le dícharbónú a íoc agus iad a chumasú chun leas a bhaint as deiseanna an gheilleagair ísealcharbóin. Beidh laghdú carbóin mar phríomhchuspóir dár ngníomhaireachtaí fiontraíochta agus beidh forbairt tionscail nua ag brath níos lú ar bhreosláí iontaise.

Cuideoimid le gnólachtaí atá bunaithe in Éirinn acmhainneacht an gheilleagair ghlais dhomhanda a bhaint amach go hiomlán trína bheith chun tosaigh i nuálaíochtaí ábhartha agus i bhforbairtí táirgí agus seirbhísí. Bainfimid leas as an mbuntáiste iomaíoch a bhaineann le cumas flúirseach fuinnimh in-athnuaite na hÉireann, go háirithe i ngaoth amach ón gcósta, chun úsáid fuinnimh sa tionscal a athrú ó bhonn, chun slándáil fuinnimh níos fearr agus cobhsaíocht praghsanna a sholáthar, easpórtálacha fuinnimh a ghiniúint agus slabhra soláthair intíre a fhorbairt agus saineolas i bhfuinneamh in-athnuaite a easpórtáil.

2 Claoclú Digiteach a chur i Gcroílár An Bheartais Fiontar

90%

de FBManna ag an mBundéine Digiteach faoi 2030

Ionas go gcinnteofar iomaíochas, go ndéanfar táirgiúlacht a thiomáint chun cinn agus chun fás eacnamaíoch a dhíchúpláil ó thomhaltas acmhainní, leanfaimid go dian lenár n-uaimhian a bheith mar cheannaire digiteach mar atá leagtha amach in **Leas a bhaint as Digitíú - Creat Digiteach na hÉireann**.

Beidh ár ngníomhaireachtaí fiontar ag feidhmiú mar thacadóirí don athrú digiteach, agus beidh an clár oibre lárnach don rannpháirtíocht a bheidh acu i gcúrsaí gnó. Cuirfimid borradh faoi ghlacadh le teicneolaíochtaí digiteacha i gcúraí fiontraíochta trí dheontais chaipitil, oiliúint agus chomhairleoireacht a chur ar fáil. Déanfaidh infheistíocht mhéadaithe i scileanna digiteacha ardleibhéil, chomh maith le hiarrachtaí chun oideachas digiteach a threisiú ar fud an lucht saothair níos leithne, é sin a chomhlánú. Leanfaimid le hinfheistíocht a dhéanamh mbonneagar digiteach agus cuirfimid chun cinn digitíú na seirbhíse poiblí, trí úsáid a bhaint as soláthar poiblí chun tacú le Fiontair Bheaga agus Mheánmhéide (FBManna) digiteacha nuálacha. Ag tógáil ar na láidreachtaí atá ann cheana féin, cuirfimid Éire ar thús cadhnaíochta na hArd-Déantúsaíochta. Leanfaimid ag tacú le cur chuige trádála digiteach atá oscailte agus cothrom, ag cur ar chumas gnólachtaí atá bunaithe in Éirinn leas a bhaint as deiseanna digiteacha domhanda.

3

Ag cur IDE na hÉireann agus Tairiscint Luach Trádála chun cinn

Méadú

20% ar Chaiteachas Cliant an GFT in Éirinn faoi 2024

Ar a laghad leath de na hinfheistíochtaí IDE ar fad idir 2021 agus 2024 le bheith lonnaithe lasmuigh de Bhaile Átha Cliath

4

An Earnáil Easpórtála faoi Úinéireacht Éireannach a Neartú

2.5% Ar an Meánfhás Bliantúil ar Tháirgiúlacht Fiontair faoi Úinéireacht Éireannach faoi 2024

Méadú

50% ar Líon na gCuideachtaí Móra Easpórtála Éireannacha faoi 2030

2,000 Easpórtálaithe Breise faoi Úinéireacht Éireannach faoi 2030

Déanfar níos mó ná dhá thrian de na poist nua a fuair cúnaimh ó Fhiontraíocht Éireann idir 2022 agus 2024 a chruthú lasmuigh de Bhaile Átha Cliath

Beidh IDE agus trádáil fós lárnach dár múnla fáis agus straitéis eacnamaíoch. Beidh an freagra uainn ar phatrúin athraitheacha maidir le domhandú agus ar ilroinnt an mhargaidh agus an tslabhra soláthair lena mbaineann solúbtha agus ag an am céanna tabharfaidh sé leanúnachais agus cobhsaíochta dúinn mar rogha le haghaidh áite chun infheistíocht a dhéanamh ann.

Déanfaimid ár n-aistriú glas a bhrú mar chuid lárnach don tairiscint atá againn d'infheisteoirí thar lear trí Éire a léiriú mar thimpeallacht ghnó atá neamhdhíobhálach don aeráid agus inbhuanaithe. Déanfaimid naisc a neartú idir gnólachtaí faoi úinéireacht eachtrach agus faoi úinéireacht Éireannach, agus déanfaimid éiceachórais a fhorbairt níos láidre a chabhróidh le gnólachtaí áitiúla iad féin a leabú i slabhraí luacha na n-earnálacha atá dian maidir le IDE agus chun leas a bhaint as leathnú amach.

Chun fás inbhuanaithe, éagsúlaithe a bhaint amach, is ríthábhachtach go gcuirfimid ar chumas na hearnála easpórtála faoi úinéireacht Éireannach a cumas a chomhlíonadh agus inneall láidir fáis intíre a thógáil.

Díreoimid ár n-iarrachtaí ar tháirgiúlacht a fheabhsú, go háirithe i measc gnólachtaí meánmhéide, an ráta tosaithe agus líon na n-easpórtálaithe a mhéadú.

Tacóidh Fiontraíocht Éireann le scálú, ag obair le cuideachtaí uailmhianacha Éireannacha chun a gcumas agus a scileanna ceannaireachta agus bainistíochta a neartú. Cabhróidh na hOifigí Fiontair Áitiúla (OFA-anna) le heaspórtálaithe níos lú a d'fhéadfadh a bheith ann. Trí idirghabháil beartais atá comhleanúnach agus marthanach, déanfaimid timpeallacht a chothú inar féidir le cuideachtaí a bhfuil acmhainneacht dhomhanda acu scála agus rathú a dhéanamh anseo.

5 Cur ar Chumas na nEarnálacha Trádála Áitiúla Rathú

Meánmhéadú bliantúil

1% ar fás táirgiúlachta ilfhachtóirí in earnálacha intíre an gheilleagair faoi 2025

Toisc a thábhachtaí atá na hearnálacha trádála áitiúla don fhostaíocht, forbairt réigiúnach agus comhfhorbairt áite, leanfaidh na hOifigí Fiontair Áitiúla (OFA-anna) ag forbairt seirbhísí comhairleacha le haghaidh gnólachtaí trádála áitiúla, ag cuidiú leo táirgiúlacht a fheabhsú trí dhigitiú agus trí astaíochtaí fuinnimh agus carbóin a laghdú. Cuirfear seirbhísí oiliúna, comhairleoireachta agus meantóireachta ar fáil do ghnólachtaí trádála níos áitiúla la bfuil breis agus 10 agus suas le 50 fostaithe acu. Agus líon na bhfiontar á gcur san áireamh, leanfaimid ar aghaidh ag baint úsáid as samhalacha aon le mórán leis an gcohort seo gnólachtaí.

6 Cur le Nuálaíocht Fiontraíochta

Caiteachas Comhlán (poiblí agus príobháideach) ar T&F go

2.5% den OIN* faoi 2030

Líon na ngnólachtaí nuathionscanta ardacmhainne a mhéadú faoi

20% faoi 2024

I gcás geilleagair ardleibhéil cosúil le hÉirinn, tá an nuálaíocht ar an mbealach is fearr chun fás táirgiúlachta inbhuanaithe, fadtéarmach a dhéanamh. Tá an nuálaíocht lárnach maidir le táirgí, seirbhísí agus gnólachtaí nua a dhéanamh agus beidh sí riachtanach don chur chuige atá againn maidir le beartas fiontraíochta sna deich mbliana atá romhainn. Déanfaimid ár n-iarrachtaí a dhúbailt chun cumas nuálaíochta a leathnú agus a dhéanamh níos doimhne maidir le cúrsaí fiontraíochta agus déanfaimid nuálaíocht a spreagadh chun táirgiúlacht níos airde a thiomáint agus chun cuidiú leis an bhfiontraíocht teacht isteach ar mhargaí nua agus leas a bhaint as deiseanna nua. Déanfaimid ár gcaiteachas iomlán ar Thaighde agus Forbairt (T&F) a mhéadú go 2.5% den OIN* faoi 2030, agus é mar aidhm Éire a shuíomh mar Cheannaire Nuálaíochta. Déanfaimid nasc agus comhoibriú a neartú idir ár dtaighdeoirí poiblí agus gnó, agus go hidirnáisiúnta, agus méadóimid gníomhaíocht fiontraíochta agus muid ag spreagadh gnólachtaí nuathionscanta nuálaíochta, agus é mar uailmhian méadú 20% a bhaint amach ar líon na ngnólachtaí nuathionscanta ardacmhainne faoi 2030.

7

Ag Tógáil ar Láidreachtaí agus Deiseanna

5 Eagraíocht chnuasaithe náisiúntas arna maoiniú faoi Chlár Cnuasaithe Náisiúnta nua faoi 2025

Ní rachaidh an dífhostaíocht thar aon pointe céatadán den ráta náisiúnta dífhostaíochta in aon réigiún

Tabharfaimid isteach cur chuige tras-rialtais, a dhéanfar a chomhordú, maidir le cnuasú, agus é urraithe ar leibhéal aireachta, a bheidh dírithe ar bhuntáiste iomaíoch a chothú agus a thógáil i réimsí tosaíochta agus féidearthachta straitéiseacha náisiúnta. Spreagfaimid bunú agus neartú eagraíochtaí cnuasaithe náisiúnta agus déanfaimid scála, tionchar agus infheictheacht idirnáisiúnta cnuasaithe éireannacha a mhéadú, ag baint leasa as na buntáistí a bhaineann le cóngarachtaí agus comhshuíomh chun tacú le forbairt réigiúnach. Éascóidh eagraíochtaí cnuasaithe comhoibriú agus comhghníomhaíocht idir cuideachtaí gaolmhara, go náisiúnta agus ar fud an oileáin, agus le forais ardoideachais agus comhlachtaí eile san earnáil phoiblí. trí ghnólachtaí a leabú mar chuid de chnuasaithe atá thar a bheith nuálaíoch ar fud an domhain, cabhróimid le níos mó cuideachtaí a bheith ag feidmiú ag teorainneacha teicneolaíochta. Beidh sé mar phríomhfhócas an dícharbónú agus an t-aistriú glan nialasach a ghéarú.

Cur i bhFeidhm

Déanfar cur i bhfeidhm an Pháipéir Bháin seo trí phróiseas monatóireachta struchtúrtha agus trí rianú leanúnach ar dhul chun cinn i gcoinne spriocanna sainaitheanta agus táirgí comhaontaithe ar féidir iad a sholáthar. Tabharfaimid tús áite do chaiteachas caipitil ar fhiontraíocht chun ár gcuspóirí straitéiseacha a chur in iúl agus chun a chinntiú go bhfuil straitéisí agus gníomhaíochtaí na ngníomhaireachtaí forbartha fiontraíochta ag teacht leis an bhfís do bheartas fiontraíochta atá curtha in iúl anseo. Bainfimid leas as fadbhreathnaitheacht straitéiseach chun cur chuige solúbtha a éascú a chuirfidh ar ár gcumas oiriúnú do rioscaí agus deiseanna nua de réir mar a thagann siad chun cinn.

Chun ár n-uaimhian a bhaint amach beidh gá le rannpháirtíocht ilpháirtithe leasmhara, comhordú tras-rialtais, agus infheistíocht chaipitil shuntasach agus muid ag féachaint le tógáil ar na bunsraitheanna atá ann cheana féin le linn tréimhse ina mbeidh constaicí móra romhainn.

1.0 An Comhthéacs Idirnáisiúnta agus Eacnamaíoch

1.1 Léargas

Mar gheall ar bheartas fiontraíochta na hÉireann, atá á shaothrú go seasta le breis agus leathchéad bliain, forbraíodh é mar cheann de na geilleagair bheaga a bhfuil an dul chun cinn (GSBanna) is mó ar domhan leis. Mar gheall ar chur chuige atá bunaithe ar rannpháirtíocht sa gheilleagar domhanda agus ar mhealladh infheistíochta isteach ag frontair ilnáisiúnta an-táirgiúla (FI-anna) in earnálacha ceannródaíocha, tá múnla eacnamaíoch na hÉireann ag seachadadh go láidir dár sochaí.

Foilsíodh an t-athbhreithniú is déanaí ar bheartas fiontair na hÉireann – Fiontraíocht Athnuaithe 2025¹ – i mí an Mhárta 2018, agus é mar aidhm leis chun cinntiú go bhfanadh beartas fiontair láidir in aghaidh athruithe a tháinig chun cinn ag an am sin sa tírdhreach domhanda. Ó shin i leith, tá geilleagar na hÉireann – agus a hearnáil fiontraíochta – ag feidhmiú go tréan. Leag Fiontraíocht Athnuaithe 2025 sprioc de 2.3 milliún duine a bheith ag obair faoi 2020. Sáraíodh é seo i lár 2019 agus tá breis agus 2.5 milliún duine ag obair in Éirinn anois. Léirítear é seo sa ráta íseal dífhostaíochta atá ann faoi láthair (4.4% i mí na Samhna 2022), agus sprioc na straitéise de 5.5% faoi 2020 bainte amach faoi mhí na Nollag 2018. Leag an straitéis spriocanna éagsúla eile amach, amhail rátaí dífhostaíochta réigiúnacha a bheith gan a bheith níos airde, ná aon phointe céatadáin os cionn an ráta náisiúnta dífhostaíochta faoi 2020, rud atá bainte amach ó shin freisin. Cé gur shroich infheistíocht i TF&N (GERD²) €4.6 billiún in 2020, thit sé faoi bhun na sprice de 2.5% den OTN agus sheas sé ag 1.6% den OTN (nó 1.2% den OTI). I dtéarmaí OTN*, d'ardaigh an déine TF&N seo go 2.2% faoi 2020³. Tharla an fheidhmíocht seo i gcomhthéacs na suaitheadh de bharr na Breatimeachta agus COVID-19.

Le déanaí, tá ionradh na Rúise ar an Úcráin mar thoradh ar dhílonnú slabhraí soláthair idirnáisiúnta agus leibhéil boiscithe praghsanna nach bhfuil le feiceáil i ngeilleagair an iarthair le blianta fada anuas. Mar sin, tá éiginnteacht shuntasach ann i gcónaí agus, cé go bhfuil sé cruthaithe go bhfuil geilleagar na hÉireann athléimneach i gcoinne cur isteach seachtrach le déanaí, tá sé íogair i gcónaí d'athruithe domhanda trí bhealaí iomadúla. Tá Éire neamhchosanta go háirithe d'fhorbairtí i slabhraí luacha domhanda, mar gheall ar a spleáchas measartha ard ar ionchuir a tháirgtear ón gcoigríoch i dtáirgeadh earraí le haghaidh easpórtála.

Ar bhonn níos ginearálta, léiríonn aon aistrithe breise i dtreo dídhomhandaithe de bharr na paindéime, nó fachtóirí geopholaitíochta, ina bhagairt do mhúnla eacnamaíoch na hÉireann atá an-oscailte agus dírithe ar easpórtáil. Méadaítear na rioscaí seo ag gnéithe áirithe de gheilleagar na hÉireann, lena n-áirítear an sciar ard d'aschur agus d'easpórtálacha comhchruinnithe i líon beag earnálacha atá dírithe go mór go hidirnáisiúnta.

1. [Enterprise 2025 Renewed](#), 2018, An Roinn Fiontar, Trádála agus Fostaíochta.

2. Sainmhínítear GERD mar an caiteachas iomlán (reatha agus caipitil) ar T&F a dhéanann gach cuideachta chónaitheach, institiúid taighde, saotharlann ollscoile agus rialtais, etc., i dtír. Áirítear leis T&F a mhaoinítear ó thar lear ach ní áirítear leis cistí baile le haghaidh T&F a dhéantar lasmuigh den gheilleagar intíre. Féach: [Innovation - CSO - Central Statistics Office](#).

3. Bhí sé mar aidhm ag an straitéis freisin Éire a dhéanamh ar cheann de na 5 thír bheaga is iomaíche ar domhan faoi 2020. Tráth scríofa na tuarascála seo, níl na sonraí rátálacha ábhartha foilsithe go fóill.

ÉIRE: SAMHAIL DE GHEILLEAGAR SÁRFHORBARTHA BEAG

Cosúil le geilleagair shárfhorbartha bheaga eile (GSBanna), bhí ról ríthábhachtach ag an gcóras oscailte, bunaithe ar rialacha eacnamaíoch agus polaitiúil atá i réim le blianta fada anuas i bhfás agus i rathúnas na hÉireann.

Chuir an timpeallacht dhomhanda an-fhabhrach seo, lena n-áirítear ár rochtain ar an Margadh Aonair Eorpach, ar chumas na hÉireann, trí sheasamh beartais dea-dheartha agus dea-fheidhmithe, í féin a shuíomh mar cheann scríbe tarraingteach d'fhorbairt frontair. enterprise development.

Fíor 1: Ranguithe Domhanda na hÉireann

Foinse: Ranguithe Iomaíochais IMD, Innéacs Nuálaíochta Domhanda (GII) WIPO, Innéacs Forbartha Daonna NA, An Geilleagar Digiteach, agus Innéacs na Sochaí (DESI), Eurostat

Chuir an treocht i dtreo domhandaithe méadaithe a chonacthas le blianta beaga anuas, arna thacú ag comhar feabhsaithe eacnamaíoch agus polaitiúil idir tíortha agus réigiúin, ar chumas GSBanna ar nós na hÉireann dul chun cinn a dhéanamh. Cé nach bhfuil aon samhail aonair frontair a chuimsíonn na GSBanna go léir, tá sraith snáitheanna coitianta ann maidir le ceapadh agus cur chun feidhme beartais. Áirítear leo seo feidhmíocht atá os cionn an mheáin sna réimsí idirnáisiúnta, i dtaca le scileanna agus nuálaíocht, infheistíocht, fás cuimsitheach, institiúidí agus fondúireachtaí beartais. Is gnách go sáraíonn Éire, cosúil le GSBanna eile, geilleagair níos mó maidir le feidhmíocht eacnamaíoch (lena n-áirítear iomaíochas agus nuálaíocht), chomh maith le torthaí sóisialta níos leithne dá ndaonraí faoi seach (lena n-áirítear gnóthachtáil oideachais).

Fíor 2: Príomhghnéithe na Samhla Geilleagraí PSG

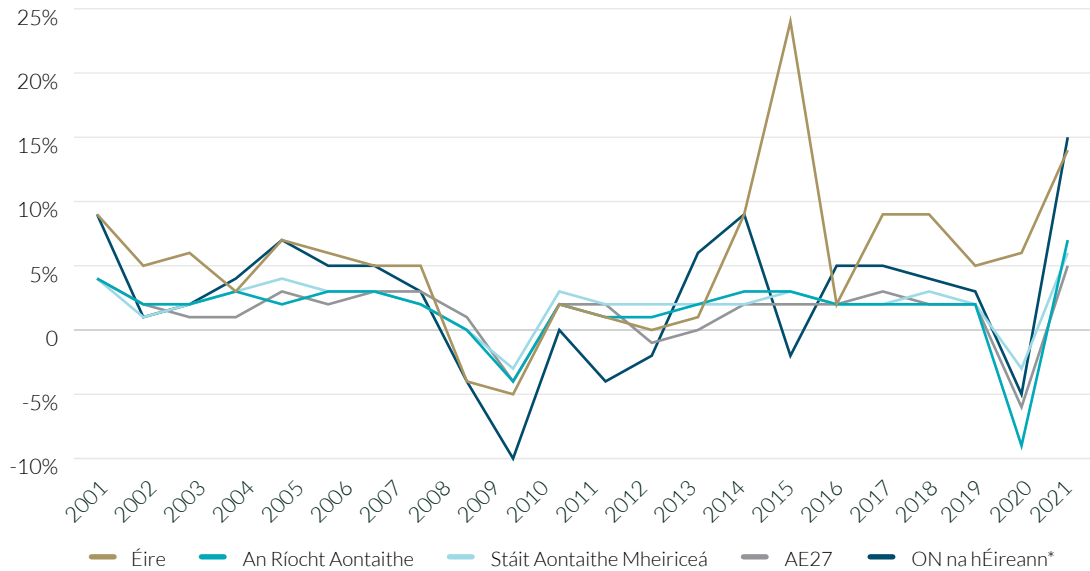

1.2 Feidhmíocht Gheilleagrach agus Tuar

Tá clochlú tagtha ar gheilleagar agus ar shochaí na hÉireann le fiche bliain anuas. Léiríonn meastacháin Réamhdaonáirimh 2022 daonra de 5.1 milliún duine, an daonra is airde ón 19ú haois. Le 20 bliain anuas, tá méadú 1.2 milliún duine tagtha ar dhaonra na hÉireann, méadú 31% i dtreimhse nuair a tháinig laghdú nó meath ar dhaonra na dtíortha Eorpacha eile⁴. Tá méadú suntasach tagtha ar mhéid an gheilleagair freisin le 20 bliain anuas le méadú 135% ar fhíor- OTI agus Fíor-Éileamh Intíre Modhnaithe 56%⁵ idir 2001 agus 2021. Ina theannta sin, tá fás suntasach tagtha ar an bhfórsa saothair, méadú 37.8%, agus tháinig méadú breis agus aon trian (37.3%) ar an líon iomlán fostaithe idir 2001 R4 agus 2021 R4 (ó thart ar 1.8 milliún go 2.5 milliún).

Níl aon dabht ach go bhfuil ag éirí go maith le samhail eacnamaíoch na hÉireann, agus leis an mbeartas frontair ar a bhfuil sé bunaithe, agus bhí Éire ar an ngeilleagar Eorpach is mó fáis ó 2013 go 2021. Ag féachaint romhainn, tá sé tuartha go sáróidh Éire OTI domhanda thar 2022 agus 2023. Is iad na rioscaí atá ina leith ná go bhfuil méadú suntasach tagtha ar an ionchas eacnamaíoch le linn 2022 mar gur dócha go gcoimeádfaidh boilsciú níos airde, rátaí úis ardaithe agus muinín níos ísle caiteachas tomhaltóirí agus infheistíocht ghnó siar. Léiríonn réamhaisnéisí meántéarmacha ón Roinn Airgeadais fás fíor OTN* de 2.5% in 2024 agus 3.1% in 2025.

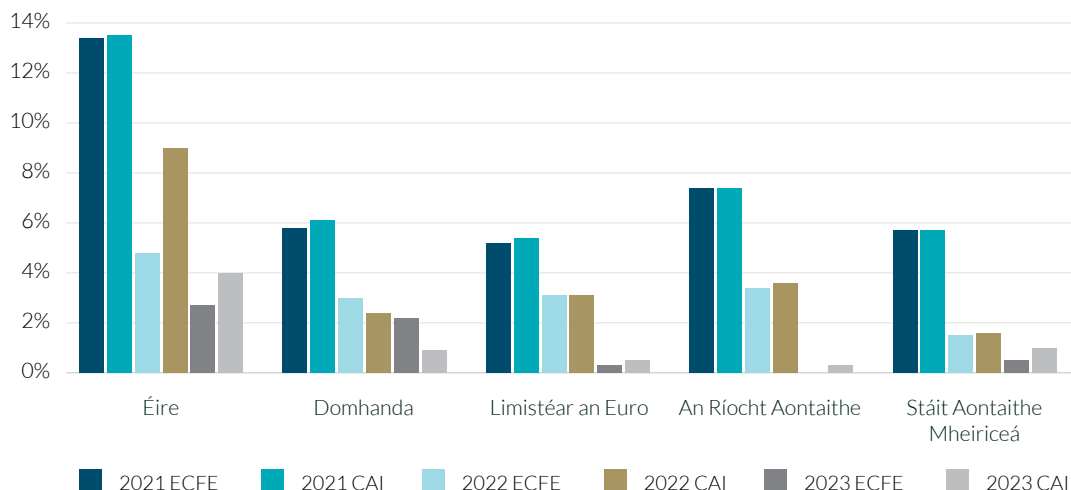
Fíor 3: Fás OTI, 2000-2020

Foinse: ITES, POS

4. Níor tháinig méadú ach 4% ar dhaonra iomlán Bhallstáit reatha an Aontais Eorpaigh ó 2001 i leith.
5. Is ionann Éileamh Athraithe (deiridh) Intíre, seachvótálaí don gheilleagar intíre, agus suim tomhaltais agus infheistíochta pearsanta agus rialtais, gan infheistíocht in IP allmhairithe agus aerárthaí le haghaidh léasaithe a áireamh. Eisiatar leis freisin athruithe ar luach na stoc.

Fíor 4: Réamhaisnéisí Géar-Théarma an IMF agus an OECD, 2021-2023

Foinse: ITES Meitheamh 2022, IMF Deireadh Fómhair 2022

Chuir an phaindéim isteach go mór ar gheilleagar na hÉireann agus ar an ngeilleagar domhanda go ginearálta, de réir mar a cuireadh isteach ar ghníomhaíocht ionas go bhféadfaí scaipeadh an víris a rialú. Tharla an phaindéim ag an am céanna leis na hiarmhairtí eacnamaíocha agus sochaíocha a bhain leis an Ríocht Aontaithe ag tarraingt siar ón Aontas Eorpach. Dá ainneoin sin, tháinig méadú láidir ar ghníomhaíocht eacnamaíoch de réir mar a tháinig laghdú ar dhéine na paidéime. Ní raibh tionchar na paidéime cothrom sna hearnálacha gnó go léir, áfach. Bhí earnálacha a raibh líon níos airde de FBManna iontu i measc na n-earnálacha sin is mó ar imir srianta COVID-19 tionchar orthu, agus tháinig téarnamh níos moille orthu ná réimsí eile i rith 2022⁶, réimsí a bhí faoi smacht ilnáisiúnta go minic. De réir mar a tháinig an téarnamh ar an ngeilleagar go tapa is amhlaidh gur tháinig dúshlán nua chun cinn. Is minic a chuaigh éileamh níos airde ná an soláthar agus, in éineacht le díláithriú leanúnach an tslabhra soláthair, tá srianta acmhainne ann in áiteanna éigin den gheilleagar, rud a chuir brú ón mbun aníos ar phraghsanna.

Isna ráithí is déanaí, d'éirigh an t-ionchas eacnamaíoch domhanda i bhfad níos measa agus neamhchinnte, agus muinín níos ísle ann agus boilsciú ag ardú agus é sin ag cur srian leis an téarnamh atá ag méadú i ndiaidh an chur isteach go léir a bhí ann de bharr COVID-19. I dTuarascáil ar Ionchas Eacnamaíochta an Domhain de chuid an IMF i mí Dheireadh Fómhair 2022, rinneadh athbhreithniú ar a réamhaisnéis fáis dhomhanda do 2023 síos go 2.7%. Thug an IMF faoi deara gurb é seo

an phróifíl fáis is laige ó 2001 (agus an Ghéarchéim Airgeadais Dhomhanda agus géarchéim na paidéime COVID-19 fágtha ar lár). Tá brú ar bhoilsciú ag méadú ar fud an domhain ón dara leath de 2021, mar gheall ar an téarnamh tapa ar thomhaltas tar éis COVID-19, scrogaill sa slabhra soláthair idirnáisiúnta, agus bunéifeachtaí a bhaineann le treochtaí praghsanna laga in 2020. Chuir ionradh na Rúise ar an Úcráin i bhFeabhra 2022 brú breise láidir aníos ar phraghsanna domhanda, go háirithe sna margáil fuinnimh agus bia, agus tá na rátaí boilscithe is airde ar taifead anois ag go leor tíortha ó na 1970idí. Thug an Roinn Airgeadais⁷ faoi deara go bhfuil na rioscaí a bhaineann le 'marbh-bhoilsciú' – fás níos laige agus boilsciú níos airde ann ag an am céanna – ag méadú sa gheilleagar.

Cuireann forbairtí a tharla le déanaí san earnáil teicneolaíochta domhanda béim ar nádúr timthriallach agus athraitheach na feidhmíochta ilnáisiúnta, agus tugann siad le fios nach bhfuil Éire saor ó bhaol – ó thaobh tionchair fostaíochta nó ioncaim – ná saor ó athruithe ar mheon na n-infheisteoirí ar fud an domhain.

Ar deireadh, is dúshlán fioscach a d'fhéadfadh a bheith ann é tionchar rátaí úis ardaíthe ar chostais iasachtaíochta amach anseo. Is ionann fiachas náisiúnta na hÉireann faoi láthair agus €237 billiún, arb ionann é agus €47,250 an duine. Cé go bhféadfadh meánrátaí ísle úis agus meánaibíochtaí fada compord a chur ar fáil sa ghearrthéarma, tá rioscaí fadtéarmacha ag baint leis an leibhéal féichiúnais seo.

6. Countering the Cost-of-Living Crisis, 2022, Ciste Airgeadaíochta Idirnáisiúnta.

7. Budget 2023: Economic and Fiscal Outlook, An Roinn Airgeadais.

1.3 Láidreachtaí Geilleagracha na hÉireann

Tá rathúlacht na hÉireann bunaithe ar fhoirmele ina ndéantar earraí agus seirbhísí a thrádáil go hidirnáisiúnta agus ar a tharraingtí atá sí mar áit infheistíochta. Tá buntáistí tábhachtacha ag Éirinn maidir leis an ngeilleagar de lena n-áirítear córas polaitiúil cobhsaí, comhsheasmhacht maidir le beartais, í a bheith mar thír san Aontas Eorpach ina labhraítear Béarla, eanáil MNE atá ardfhorbartha agus atá dírithe go hidirnáisiúnta agus a bhfuil próifíl láidir trádála aici, chomh maith le fórsa saothair atá óg agus ardoilte. Is mar thoradh air seo atá buntáiste ag Éirinn i go leor réimsí agus i gcomparáid le tíortha eile agus ina bhfuil éiceachóras saibhir de chuideachtaí ilnáisiúnta agus faoi úinéireacht Éireannach in éineacht le héiceachóras taighde láidir.

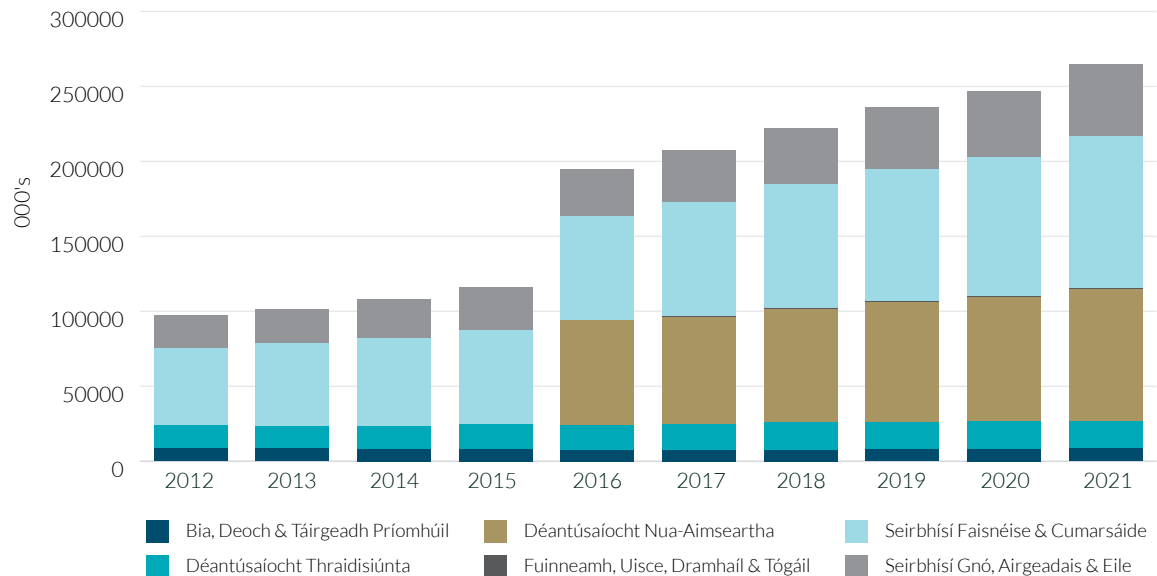
OSCALTE DON DOMHAN: RÓL NA TRÁDÁLA AGUS NA HINFHEISTÍOCHTA DÍRÍ EACHTRAÍ

Tá gné an-idirnáisiúnta ag baint le geilleagar na hÉireann. De réir éisiúint Business in Ireland 2019 ón bPríomhoifig Staidrimh, b'ionann FI-anna faoi úinéireacht eachtrach agus 73% den Oll-Bhreisluch (GVA) den gheilleagar gnó neamhairgeadais in 2019. Cuireann cuideachtaí ilnáisiúnta eachtracha cuid mhór fostaíochta ar fáil trí chleamhnaithe in Éirinn⁸. Cuireann scála na fostaíochta seo go mór leis an ngeilleagar gnó,

geilleagar arb ionann é agus 45% d'fhostaíocht iomlán an tionscail agus 22% den fhostaíocht iomlán a dhéantar i seirbhísí⁹.

Cuireann IDE go mór le geilleagar na hÉireann agus meastar gur mar gheall ar IDE atá 20% den fhostaíocht san eanáil phríobháideach sa Stát ar bhonn díreach nó indíreach¹⁰. Cuireann an ghníomhaíocht seo go mór leis an Stáitchiste freisin, tagann gníomhaíocht eile ar fud an gheilleagair chun cinn dá réir agus cuidíonn sé le hinfheistíocht i dtaighde agus nuálaíocht a thiomáint. Sna blianta ó bhí an Ghéarchéim Airgeadais ann, amharcann cuideachtaí ilnáisiúnta ar Éirinn fós mar rogha dóibh i réimse leathan eárnálacha atá ag brath go mór ar an teicneolaíocht. De réir an tSuirbhé Bliantúil ar Fhostaíocht, ina gclúdaítear cliantchuideachtaí gníomhaireachta forbartha fontair b'ionann fostaíocht lánaimseartha ag gnólachtaí faoi úinéireacht eachtrach agus 265,000 in 2021, an leibhéal fostaíochta is airde riamh ar taifead¹¹. Tá bunús na fostaíochta i ngnólachtaí faoi úinéireacht eachtrach san eanáil Seirbhísí (sciar 56.3% den fhostaíocht lánaimseartha iomlán), agus léirítear na heárnálacha TFC, Déantúsaíochta Nua-Aimseartha (lena n-áirítear cógaisíocht), agus Gnó, Airgeadais & Seirbhísí Eile fás suntasach thar an eanáil seirbhísí le deich mbliana anuas (féach Fíor 5).

Fíor 5: Cuideachtaí faoi úinéireacht Eachtrach – Fostaíocht Bhuan, Lánaimseartha de réir Eárnála, 2012-2021

Foinse: Suirbhé Bliantúil ar Fhostaíocht 2021

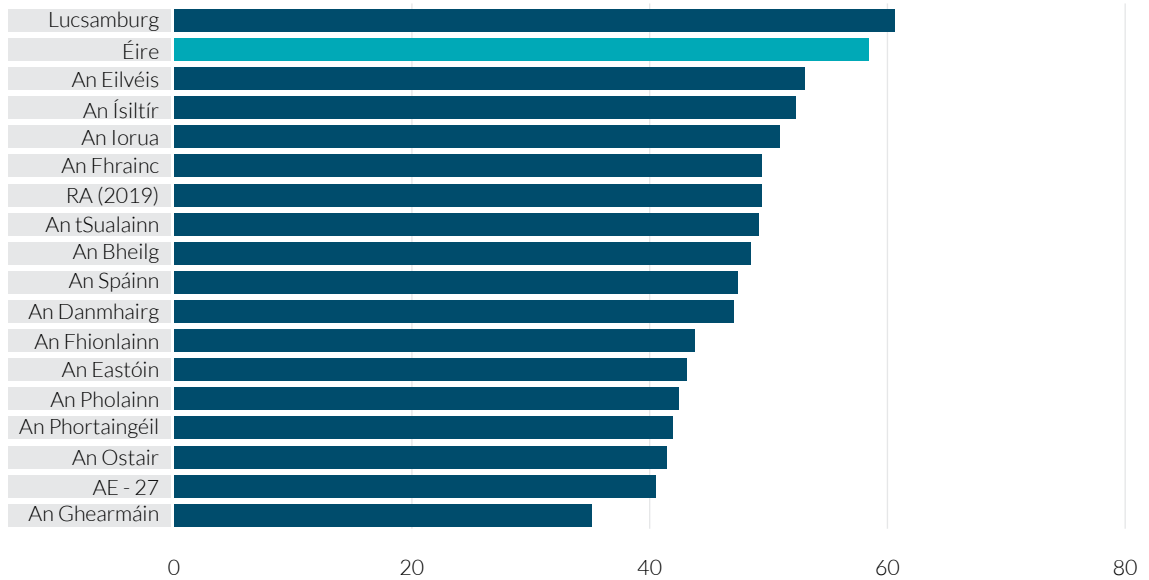
8. Léiríonn Staidreamh Gnó Struchtúrtha na Príomh-Oifige Staidrimh don bhliain 2020 go raibh beagnach 452,000 duine fostaíochta ag fontair faoi úinéireacht eachtrach nó 28.3% den líon iomlán daoine a bhí páirteach sa Gheilleagar Struchtúrtha Gnó. Mar sin féin, tháinig na fontair seo faoi úinéireacht eachtrach an chuid is mó den Oll-Bhreisluch ag €201.0 billiún nó 72.8% den GVA iomlán in 2020.

9. *Multinationals: An Irish Perspective, Business in Ireland 2019*, An Phríomh-Oifig Staidrimh.

10. *Foreign Direct Investment*, An Roinn Fiontar, Trádála agus Fostaíochta.

11. *Annual Employment Survey 2021*, An Roinn Fiontar, Trádála agus Fostaíochta.

Fíor 6: Gnóthachtáil Oideachais Trú Leibhéal % (Tíortha Roghnaithe in 2020, aois 25-34)

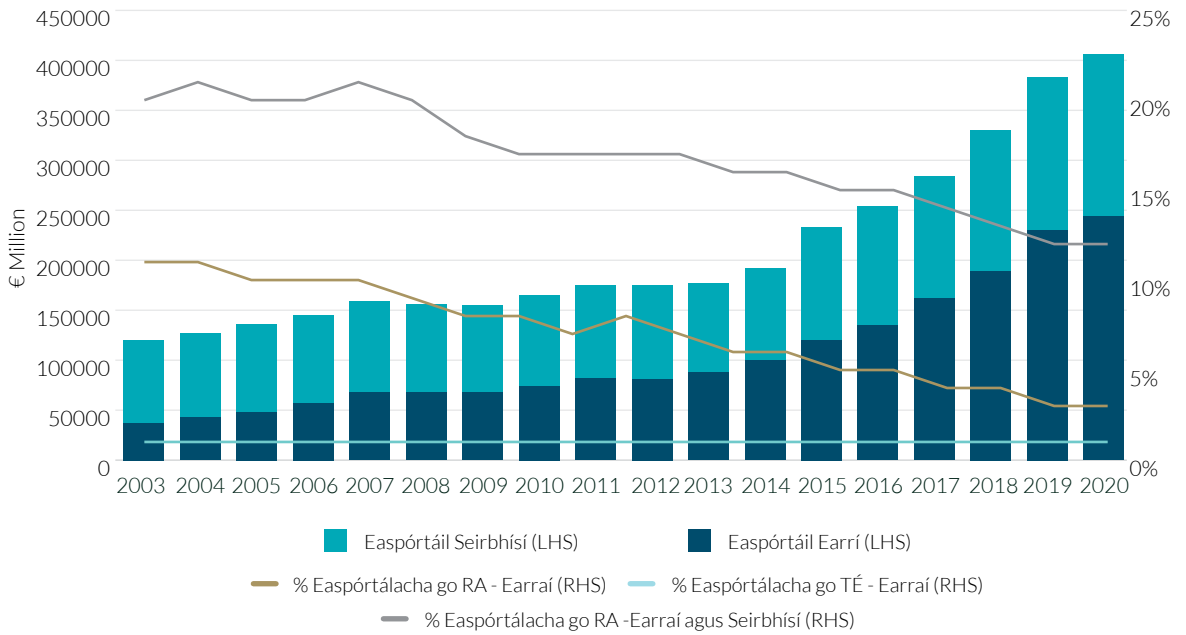
Foinse: Eurostat

Mar gheilleagar beag oscailte, tá Éire ag brath ar thrádáil mar phríomhfhoins le haghaidh fáis eacnamaíoch, agus ár n-easpórtálacha dírithe ar roinnt eárnálacha atá an-tábhachtach. Mar shampla, b'ionann iomlán na n-easpórtálacha seirbhíse agus €244.1 billiún in 2020, agus b'ionann easpórtálacha seirbhísí ríomhaireachta agus 55%. Ar an dóigh chéanna, tháinig ardú ar luach na n-easpórtálacha earraí ó Éirinn go €165.2 billiún in 2021 – an leibhéal is airde ar taifead – agus b'ionann táirgí leighis agus cógaisíochta agus 38% de na hearraí easpórtáilte go léir. Is in Éirinn freisin a bhíonn dlús réasúnta ard easpórtálacha ag comhpháirtí trádála, táirge agus fiontraíocht easpórtála, agus tá cúig ghnólacht freagrach as breis agus trian d'easpórtálacha iomlána¹².

Tá Éire ag brath ar shlabhraí soláthair cobhsaí, agus cinntíonn sé seo gluaiseacht éifeachtach earraí isteach sa tír. Mar gheall ar dhaingniú na slabhraí soláthair le déanaí tar éis COVID-19, léiríodh an tionchar a d'fhéadfadh a bheith ag spleáchas ar an slabhra soláthair ar phraghas agus ar infhaighteacht earraí tábhachtacha. Ní féidir le hÉirinn í féin a chosaint go hiomlán ó threochtaí domhanda agus, maidir leis na haistrithe glasa agus digiteacha, beidh rochtain ar amhábhair ríthábhachtacha ag éirí níos tábhachtaí.

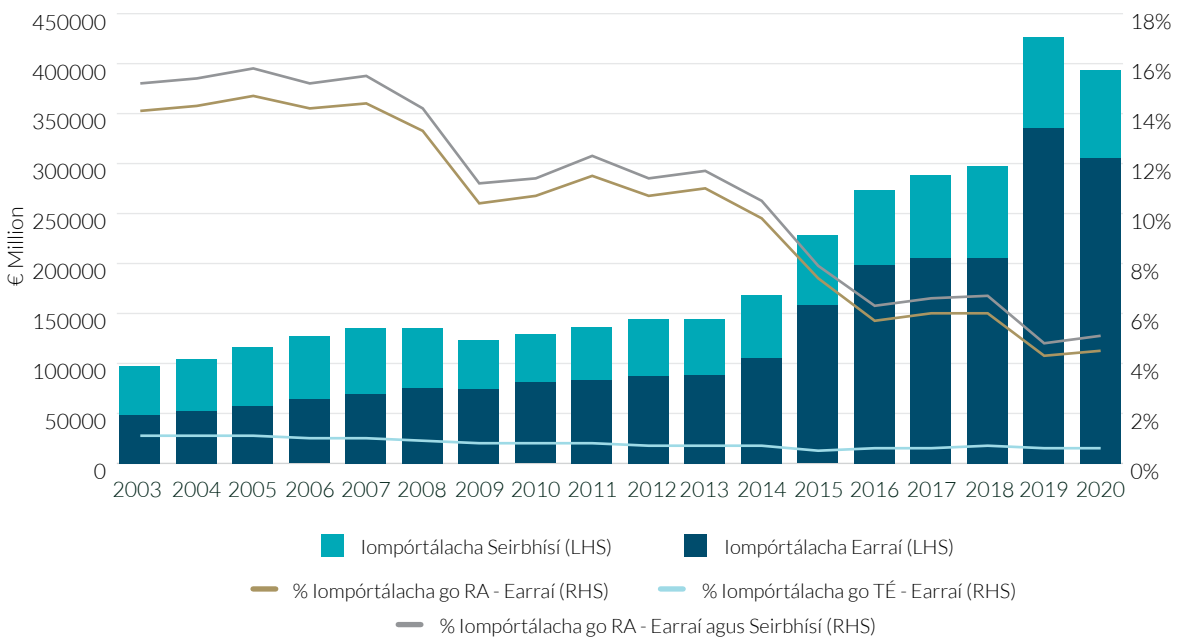
12. [Value of exports by enterprise concentration, 2020](#), Eurostat.

Fíor 7: Luach Iomlán Easpórtálacha na hÉireann de réir Bliana (€M)

Source: CSO

Fíor 8: Luach Iomlán Iompórtálacha na hÉireann de réir Bliana (€M)

Cé gur tháinig meath ar thrádáil Thoir-Thiar idir Éire agus an RA le blianta beaga anuas, tá méadú tagtha ar thrádáil Thuaidh-Theas ar an oileán, agus tháinig méadú 23% ar iompórtálacha ó Thuaisceart Éireann idir Eanáir agus Bealtaine 2022 i gcomparáid leis an tréimhse chéanna in 2021, agus onnmhairí chuig. Léim Tuaisceart Éireann 42% sna tréimhsí comparáideacha céanna.

Source: CSO

MARGADH SAOTHAIR ATHLÉIMNEACH

Tá clú ar Éirinn mar gheall ar thallann a fhorbairt agus a chothú agus is ceann scríbe tarraingteach í do dhaoine ardoilte soghluaiste idirnáisiúnta. Feidhmíonn córas oideachais na hÉireann go maith ar go leor gnéithe, agus céatadán ard de dhaoine 25-34 bliain d'aois ann a bhfuil cáilíocht tríú leibhéal acu, agus iad sa 3ú háit as 63 tír faoi láthair as tallann a mhealladh agus a choinneáil. Tá lucht saothair ardoilte ag Éirinn agus go leor céimithe Eolaíochta, Teicneolaíochta, Innealtóireachta agus Matamaitice ann (ETIM).

Sular tharla an phaindéim COVID-19, bhí margadh saothair na hÉireann ag tarraingt ar an lánfhostaíocht a bheith ann, ach tháinig cur isteach mór ina dhiaidh sin mar gheall ar thrí thréimhse glasála, agus an Rialtas ag baint úsáide as tacaíochtaí ar scála nach bhfacthas riamh roimhe chun frontair agus oibrithe a chosaint. Léirigh an margadh saothair athléimneacht shuntasach agus tá sé tar éis teacht ar ais go tapa. Leagadh amach sa **Plean Téarnaimh Eacnamaíoch**, a foilsíodh in 2021, sprioc chun leibhéal fostaíochta a bhí ann roimh an ngéarchéim a shárú trí 2.5 milliún duine a bheith ag obair faoi 2024. Baineadh an sprioc sin amach sa cheathrú ráithe de 2021, trí bliana roimh an sceideal. I gcomparáid leis sin, bhí 1.8 milliún duine fostaíthe 20 bliain ó shin. Chomh maith leis sin, thit an ráta dífhostaíochta go 4.4%, leibhéal a bhí ann go deireanach ag tús an chéid. Bhí an téarnamh seo cuimsitheach freisin ar fud na déimeagrafaíochta, le rannpháirtíocht mhéadaithe i measc ban agus oibrithe níos óige, le 118,000 bean breise mar chuid den fhórsa saothair anois i gcomparáid le leibhéal roimh an bpaindéim.

Tá an fhostaíocht bhreise seo scaipthe in earnálacha éagsúla, lena n-áirítear faisnéis agus cumarsáid, tionscal, oideachas, gníomhaíochtaí sláinte daonna agus oibre sóisialta, agus gníomhaíochtaí gairmiúla, eolaíochta agus teicniúla. Níl earnálacha eile amhail talmhaíocht, lóistín, seirbhísí bia agus seirbhísí riaracháin tar éis fillleadh ar na leibhéal fostaíochta fós a bhí ann roimh an bpaindéim. Léiríonn na dinimic nua seo treochtaí níos fadtéarmaí, agus tá athdháileadh suntasach á dhéanamh ar earnálacha in Éirinn le deich mbliana anuas. De réir an tSuirbhé Bliantúil Fostaíochta 2021¹³, tháinig laghdú ar fhostaíocht san earnáil Déantúsaíochta ó 56% in 2012 go 48% in 2021. I gcomparáid leis sin, mhéadaigh fostaíocht na hearnála Gnó, Airgeadais agus Seirbhísí Eile a sciar den fhostaíocht iomlán ó 15.8% go 18.4%, agus tháinig méadú ar fhostaíocht na hearnála Gnó, Airgeadais agus Seirbhísí Eile ó 15.8% go 18.4%, agus na Seirbhísí Faisnéise, Cumarsáide agus Ríomhaire mhéadaigh an earnáil a sciar ó 23.9% in 2012 go 28.4% in 2021.

MOL BRÍOMHAR NUÁLAÍOCHTA

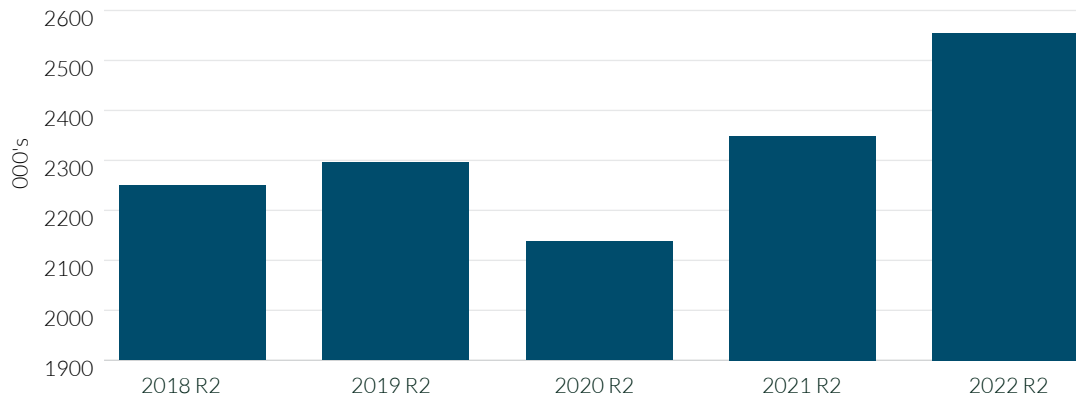
Le blianta beaga anuas – mar thoradh ar infheistíocht mharthanach i nuálaíocht, taighde, agus tionscnaimh forbartha, tallainne agus infrastruchtúr – tháinig Éire chun cinn mar mhol nuálaíochta tábhachtach do roinnt earnálacha, cé gur léir go bhfuil deis ann le go n-éireodh níos fearr léi ar fud an gheilleagair. Faoi láthair, is frontair mhóra atá i mbun an chuid is mó den chaiteachas gnó ar T&F. B'ionann na 100 frontar is mó agus beagnach €2.7 billiún, nó 81.8%, den chaiteachas iomlán T&F in 2019. As na 100 frontar is mó, is féidir a mhaíomh go bhfuil fiontraíocht faoi úinéireacht eachtrach freagrach as 78.1% den chaiteachas.

Faoi 2020, bhí 1,800 frontar gníomhach T&F ag caitheamh breis agus €3.4 billiún in aghaidh na bliana ar thaighde agus ar fhorbairt in Éirinn¹⁴. Tá Éire ar cheann de 'nuálaithe láidre' an AE agus neartaigh sí a háit sa séú háit ar Scórchárta Nuálaíochta foriomlán na hEorpa in 2022. Chuir tionscnaimh úrnua deontais T&N le déanaí ar nós an Chiste Nuálaíochta i dTeicneolaíochtaí Suaiteacha lenár bhfoireann uirlisí nuálaíochta agus ghlac go leor leor páirt ann. Mar sin féin, mura n-éireodh linn a bheith ar an leibhéal céanna le geilleagair bheaga atá ag teacht chun cinn maidir le hinfeistíocht phoiblí in TF&I, bheadh riosca suntasach ann d'íomaíochas ár ngeilleagair agus do na huailmhianta atá leagtha amach in **Tionchar 2030: Straitéis Taighde agus Nuálaíochta na hÉireann**.

13. [Suirbhé Bliantúil ar Fhostaíocht 2021](#), An Roinn Fiontar, Trádála agus Fostaíochta. (Tabhair faoi deara: ní bhaineann na sonraí seo ach le fostaíocht laistigh de chuideachtaí cliaint GFT Éireann, Fiontraíocht Éireann agus Údarás na Gaeltachta).

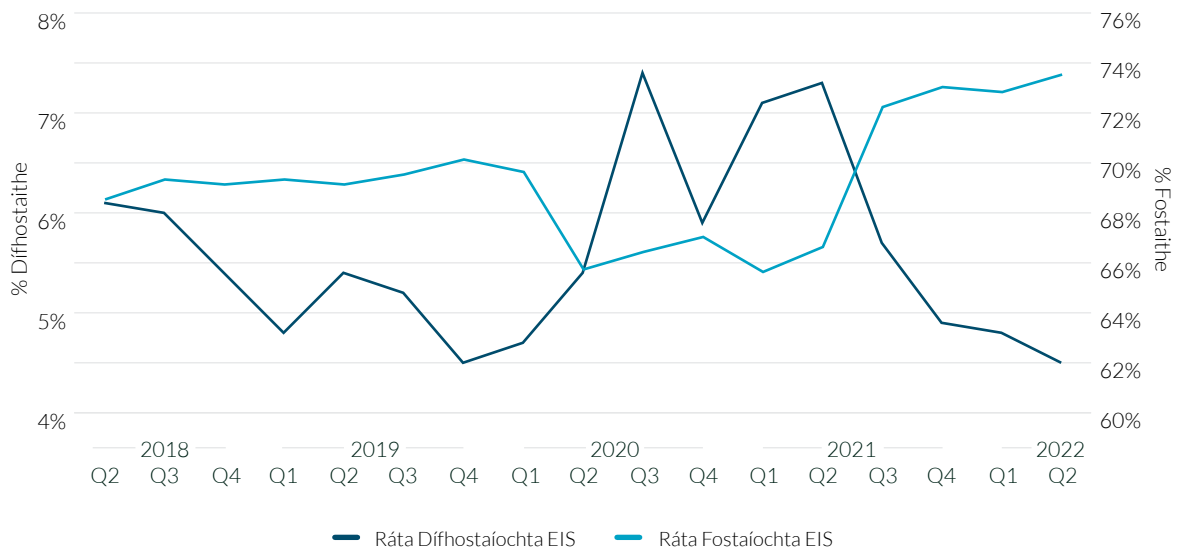
14. [Business Expenditure on Research & Development 2019 - 2020](#), An Phríomh-Oifig Staidrimh.

Fíor 9: Iomlán na nDaoine Fostaithe in Éirinn, R2 2018 - R2 2022

Foinse: Suirbhé ar Fhórsa Oibre POS

Fíor 10: Ráta Fostaíochta agus Dífhostaíochta in Éirinn, R2 2018 - R2 2022

Foinse: Suirbhé ar Fhórsa Oibre POS

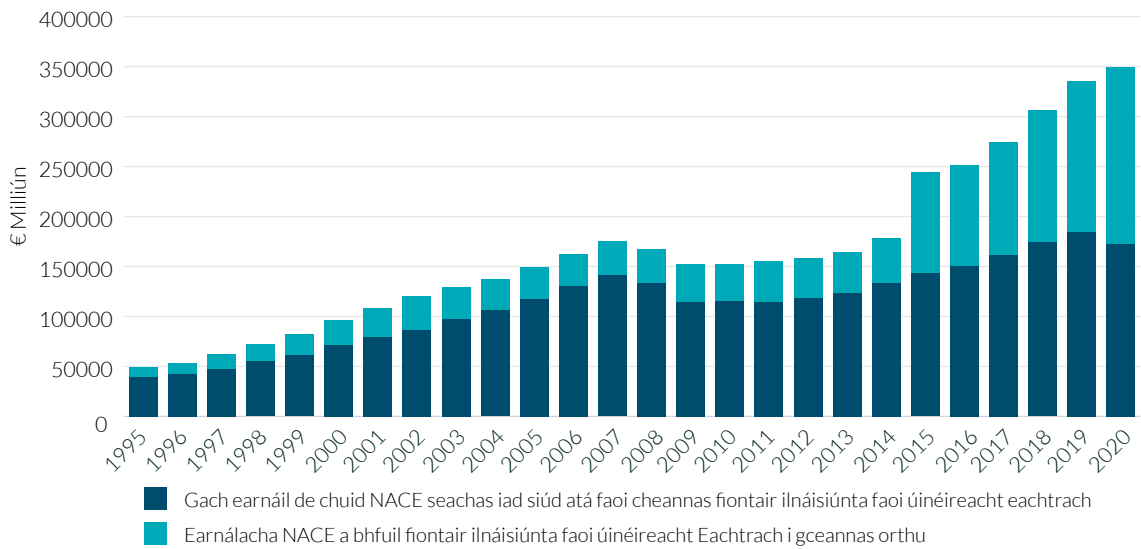
1.4 Athléimneacht agus Acmhainn a Fheabhsú

LAIGÍ A THUISCINT

Mar a tugadh le fios thuas, is gné lárnach de mhúnla eacnamaíoch na hÉireann í Infheistíocht Dhíreach Eachtrach agus chuir sé le dul chun cinn suntasach eacnamaíoch le scór bliain anuas. Féadann baol a bheith i gceist, áfach, nuair a dhéantar infheistíocht a mhealladh. Is mar gheall ar bhonn láidir IDE a bheith in Éirinn atá leibhéil shuntasacha de ghníomhaíocht eacnamaíoch agus fostaíochta ann, ach tá riosca féideartha ag baint leis an sciar ard de FI-anna faoi úinéireacht eachtrach a bheith in Éirinn agus imní go bhféadfadh an fhostaíocht seo cuideachtaí faoi úinéireacht Éireannach a phlódú. Ina theannta sin,

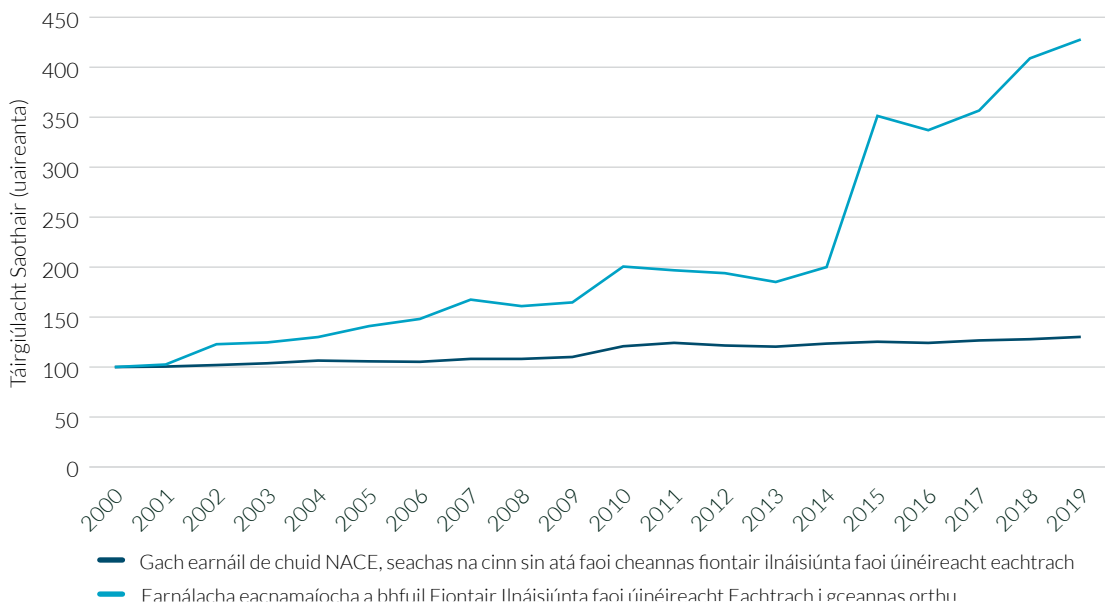
mar gheall ar nádúr nasctha domhanda trádála na hÉireann is amhlaidh go mbíonn sé i mbaol ó shuaitheadh seachtracha, amhail cor chun donais sa trádáil dhomhanda, nó mar a chonacthas le míonna beaga anuas, docht an tslabhra soláthair agus costais arda lóistíochta i ndiaidh an téarnaimh ó COVID- 19. Toisc go bhfuil go leor d'easpórtálacha na hÉireann ag teacht ó réimse cúng tráchtarraí agus eárnálacha agus gnólachtaí – agus an sciar mór gaolmhar de bhreisluach na tíre sna heárnálacha easpórtála seo – is amhlaidh go méadaíonn sé seo an baol atá ann dúinn ón suaithheadh seachtrach seo.

Fíor 11: Oll-Bhreisluch (GVA)

Foinse: POS. Bunphraghasanna.

Fíor 12: Táirgiúlacht Saothair Dibhéirsthe

Foinse: POS

Tá feidhmíocht táirgiúlachta na hÉireann láidir go leor ach tá sí a thiomáint ag bonn cúng fiontraíochta, agus cuireann sé seo faoi cheilt formhór na ngnólachtaí ina bhfuil fás táirgiúlachta ag titim nó nach bhfuil sé ag fás. De réir na sonraí is déanaí ón bPríomh-Oifig Staidrimh, tá éagsúlacht mhéadaitheach tagtha ar tháirgiúlacht saothair idir earnálacha a bhfuil frontair ilnáisiúnta faoi úinéireacht eachtrach agus gach earnáil eile i gceannas orthu, go háirithe ó 2015. Léirítear é seo freisin i sonraí ar bhreisluach, mar a léirítear i bhFíor 11. thuas, le tuairim is leath den GVA in 2020 ag teacht ó ghnólachtaí in earnálacha arb iad frontair ilnáisiúnta faoi úinéireacht eachtrach an ceann is mó. Is tábhachtach, áfach, gan a bheith ag amharc ar na 'earnálacha baile' mar mhonailit. Sa chohórt seo, tá frontair atá dírithe ar easpórtáil a fheidhmíonn níos fearr i dtéarmaí táirgiúlachta ná mar a dhéanann na neamh-easpórtálaithe.

Tugadh le fios i dtaighde roimhe seo faoi deara bearna táirgiúlachta diúltach idir Éirinn agus limistéar an euro i roinnt earnálacha intíre mar thalmhaíocht, tógáil agus seirbhísí baile (mórdhíola, miondhíola, iompar, cóiríocht)¹⁵. Ag amharc ar 2020¹⁶, an bhliain is déanaí a bhfuil sonraí gráinneach ar fáil di, tháinig méadú 14.1% ar tháirgiúlacht sa gheilleagar iomlán, le táirgiúlacht san Earnáil Eachtrach suas 18.2% agus ag cur 12.2 pointe céatadáin le fás táirgiúlachta saothair an gheilleagair iomláin¹⁷. Idir an dá linn, tháinig méadú 0.7% ar tháirgiúlacht san earnáil Baile agus Earnáil Eile in 2020 agus níor chuir sé ach 1.9 pointe céatadáin le fás iomlán táirgiúlachta, agus léirigh sé seo nádúr dhá-luas fheidhmíocht táirgiúlachta an gheilleagair.¹⁸

D'aithin an ITES an gá atá le feabhas a chur ar tháirgiúlacht FBManna in Éirinn. In 2019, léirigh sé go raibh eireaball sách fada de ghnólachtaí ísealtáirgeachta ag bun an dáileacháin táirgiúlachta¹⁹, rud a thugann le tuiscint go bhfuil scóip ann d'Éirinn cur lena táirgiúlacht trí fheabhas a chur ar leathadh na gcleachtas is fearr do na FBManna nach bhfuil chomh táirgiúil sin. Aithníonn an ITES na cúiseanna atá le táirgiúlacht FBM íseal mar úsáid fhadtréimhseach a bhaint as teicnící ísealtáirgeachta, droch-chleachtas bhainistíochta, agus an gá atá le nuachóiriú chun ullmhú do dhúshlámh amhail an réabhlóid dhigiteach agus dul isteach i margáí onnmhairithe. Ní mór d'Éirinn oibriú chun fás táirgiúlachta i ngnólachtaí beaga Éireannacha a fheabhsú thar raon níos leithne earnálacha agus a chinntiú gur féidir le gnólachtaí táirgiúlachta níos ísle leas a bhaint as iarmhairtí ó ghnólachtaí ard-táirgiúlachta.

De réir mar a éiríonn teicneolaíochtaí digiteacha níos tábhachtaí maidir le táirgiúlacht, is tábhachtach go mbeadh gnólachtaí ullamh do na hathruithe seo. Léiríodh i dtaighde ón mBanc Eorpach Infheistíochta go bhfuil gnólachtaí Éireannacha faoi bhun mheán an AE maidir le 'ardteicneolaíochtaí digiteacha a úsáid' agus le 'monatóireacht straitéiseach gnó'. Léiríodh sa taighde freisin go raibh na gnólachtaí sin a ghlac le teicneolaíochtaí digiteacha in ann oiriúnú níos fearr do na briseadh a eascaíonn as COVID-19. Fuarthas amach i dtaighde atá le teacht ón Institiúid um Thaighde Eacnamaíochta agus Sóisialta (ESRI) nach bhfuil frontair bheaga na hÉireann chomh ullmhaithe don aistriú aeráide – mar shampla, níl aon phlean aeráide i bhfeidhm ag 83% de mhicrighnólachtaí – agus iad ag claonadh freisin a bheith níos lú ullmhaithe don athrú aeráide. trasdul digiteach (féach Fíoracha 13 agus 14).

15. [Patterns of Firm Level Productivity in Ireland](#), Papa et al, 2018, IGEES, An Roinn Airgeadais.

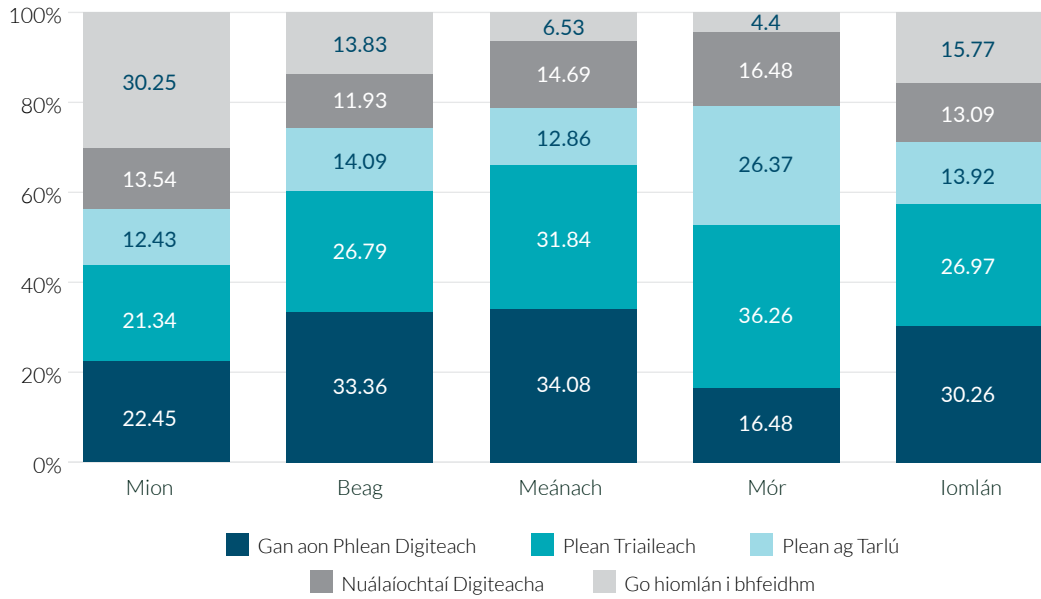
16. [Productivity in Ireland](#), 2020, An Phríomh-Oifig Staidrimh.

17. Tarlaíonn earnálacha NACE atá faoi cheannas Fiontair Ilnáisiúnta faoi úinéireacht eachtrach (FI) áit a sáraíonn láimhdeachas FI ar an meán 85% d'iomlán na hearnála. Is iad na hearnálacha seo Ceimiceán agus Táirgí Ceimiceacha (NACE 20), earnálacha Bogearraí agus Cumarsáide (NACE 58-63) agus Atáirgeadh meán taifeadta, Buntáirgí cógaisíochta agus ullmhóidí cógaisíochta, Táirgí ríomhaireachta, leictreonaigh agus optúla, Trealamh leictreach, Ionstraimí leighis agus fíaclóireachta agus soláthairtí.

18. Áirítear sa chatagóir Intíre agus Eile gach earnáil seachas iad siúd atá liostaithe mar chuid de na hearnálacha atá faoi cheannas Fiontair Ilnáisiúnta faoi úinéireacht Eachtrach (FI). Áirítear orthu sin an earnáil Mhórdhíola agus Mhiondhíola lena n-áirítear díol agus deisiú mótarfheithiclí; Gníomhaíochtaí seirbhíse riaracháin agus tacaíochta; Tógáil; Cóiríocht agus seirbhísí bia; agus Déantúsaíocht Bia, Deochanna agus Tobac.

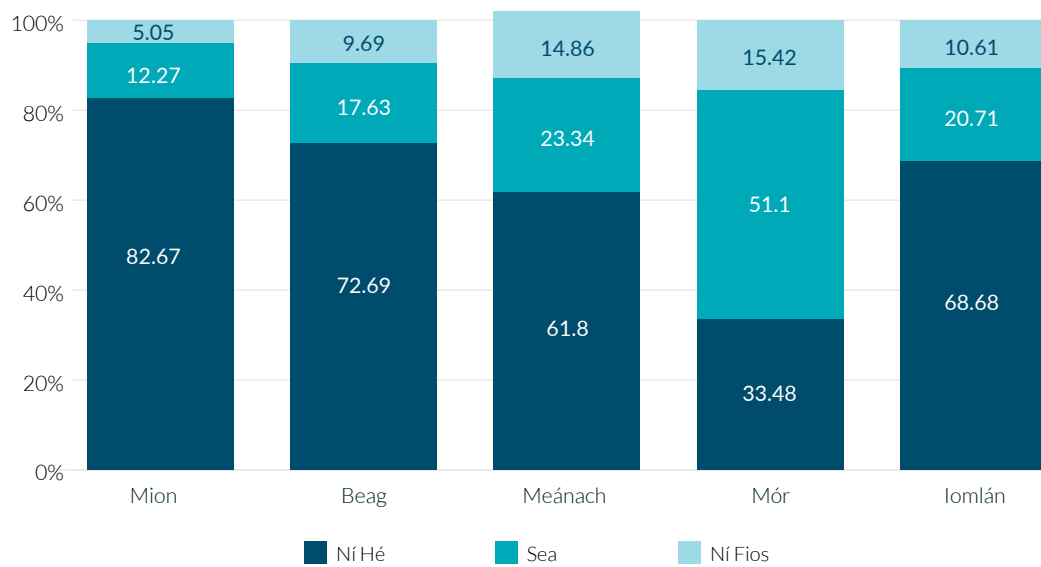
19. [FBM Productivity in Ireland](#), FBM agus Beartas Fiontraíochta in Éirinn, 2019, OECD.

Fíor 13: Ullmhacht Digiteach de réir Méid Gnólachta (% de na freagraí)

Foinse: ESRI

Fíor 14: Plean Gníomhaíochta Aeráide Gnó de réir Méid Gnólachta (% de na freagraí)

Foinse: ESRI

Tá ioncam cánach corparáide comhdhéanta de sciar méadaitheach d'ioncam cánach iomlán na hÉireann, ag ardú ó €4.2 billiún (11.2% den ioncam cánach iomlán) in 2013 go €15.3 billiún (22.4%) in 2021. Tá imní ann maidir le nádúr amhantair cuid den ioncam seo chomh maith lena chomhchruinniú. B'ionann an deichniúr cáiniócoir corparáide is mó agus €8.2 billiún (53%) de ghlanfháltais in 2021. Tá méadú suntasach tagtha ar an gcéatadán sin le dhá bhliain anuas, i gcomparáid leis an tréimhse 2013 go 2019, nuair a b'ionann an deichniúr cáiniócoir corparáide is airde agus idir 36% agus 45% de ghlanfháltais. Is ionann tuairisceáin ó chuideachtaí ilnáisiúnta faoi úinéireacht eachtrach agus an sciar is mó (80%) d'fháltais chánach corparáide²⁰.

D'fhéadfadh go laghdófar ioncam ón bhfoinse seo amach anseo mar thoradh ar athruithe ar bheartas cánach idirnáisiúnta. Bealach amháin leis na rioscaí seo a fheabhsú san fhadtéarma is ea gnólachtaí scála Éireannacha a thógáil.

DÚSHLÁIN REATHA AGUS ATÁ AG TEACHT CHUN CINN

Mar gheall ar imeacht na RA as an AE agus an margadh aonair is amhlaidh go gcuireann sé sin dúshlán roimh gheilleagar na hÉireann. Is léir de réir a chéile go bhfuil tionchar Breatimeachta ar gheilleagar na RA ann, agus beidh iarmhairtí dosheachanta aige seo d'fhiontair easpórtálacha na hÉireann toisc go bhfuil an RA fós ar cheann de na comhpháirtithe trádála is mó in Éirinn. Tá sciar iomlán na Ríochta Aontaithe d'iompórtálacha agus easpórtálacha iomlána tite le fiche bliain anuas (féach Fíoracha 7 agus 8 i Roinn 1.3). Fuarthas amach le hanailís²¹ a rinne an ESRI go seasann Éire amach mar áit a raibh laghdú mór ar iompórtálacha ón RA i gcomparáid lena comhpháirtithe trádála idirnáisiúnta eile. Ar an lámh eile, leanann easpórtálacha ó Éirinn go dtí an RA ag feidhmiú ar aon dul le heaspórtálacha margaí eile nach bhfuil aon tionchar suntasach ag Breatimeacht orthu go dtí seo. Thug an ESRI faoi deara go dtugann na sonraí don RA le fios go bhféadfadh ról a bheith ag trádáil mhéadaithe idir Éirinn agus Tuaisceart Éireann.

Caithfidh a bheith eolach freisin ar dhúshlán sa mhargadh saothair. Mar gheall ar théarnamh láidir fostaíochta tar éis an chur isteach ó COVID-19, tá coinníollacha an mhargaidh saothair níos doichte, agus tá ganntanas scileanna ag méadú dá réir. Ina theannta sin, ar leibhéal eanála, tá an t-aischéimniú láidir fostaíochta dáilte go míchothrom. Tá rioscaí ann maidir le roinnt éifeachtaí díobhála sna hearnálacha is mó a raibh tionchar ag srianta COVID-19 orthu, amhail seirbhísí miondíola, fáilteachais agus tacaíochta. Sna hearnálacha seo, tá fostaíocht fós faoi bhun na leibhéal a bhí ann roimh an bpaindéin. I gcodarsnacht leis sin, léiríonn TFC, Seirbhísí Airgeadais, Tionscal, Cógaisíocht agus Riarachán Poiblí téarnamh láidir, le níos mó daoine fostaithe anois sna hearnálacha seo in 2022 R2 ná mar a bhí roimh an bpaindéim (2019 R2). Tá na coinníollacha níos déine seo sa mhargadh saothair le sonrú sa líon ard folúntais gan líonadh. De réir an Phríomh-Oifig Staidrimh, ba é an ráta folúntais ag deireadh 2022 R1 ná 1.6%.²² cé go bhfuil Éire fós i bhfad faoi mheán an limistéir euro de 3.2% do R2 2022²³. Tá na folúntais is airde sna hearnálacha Miondíola, Seirbhísí Airgeadais agus Riaracháin Phoiblí agus Cosanta (féach Fíor 16). Gné thábhachtach lena chinntiú go bhfuil margadh saothair na hÉireann feistithe leis na scileanna cuí is ea foghlaim ar feadh an tsaoil níos forleithne a ghlacadh. Bhí rátaí rannpháirtíochta na hÉireann san fhoghlaim ar feadh an tsaoil ag 13% in 2021²⁴, go mór faoi bhun rátaí rannpháirtíochta na ndaoine is fearr sa rang: an Danmhairg (20%), an Fhionlainn (27.3%) agus an tSualainn (28.6%).

20. [Corporation Tax - 2021 Payments and 2020 Returns](#), Ioncam.

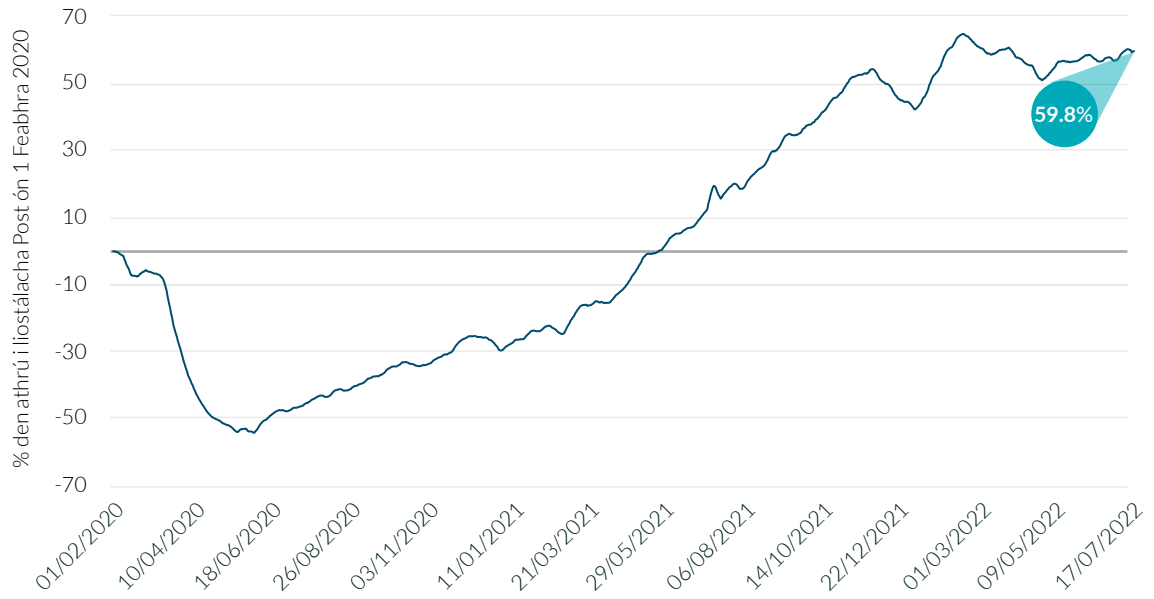
21. [How has Brexit changes EU-UK Trade Flows?](#) ESRI Working Paper No. 735, Janez Kren & Martina Lawless, 2022, ESRI

22. Tá cóimheas na bhfolúntas dífhostaithe agus na bhfolúntas in Éirinn tite go 3:1 in 2022 R2, ó 7:1 in 2019 R2 (réamhphaindéim).

23. [Euro area job vacancy rate at 3.2%](#), 2022, Eurostat.

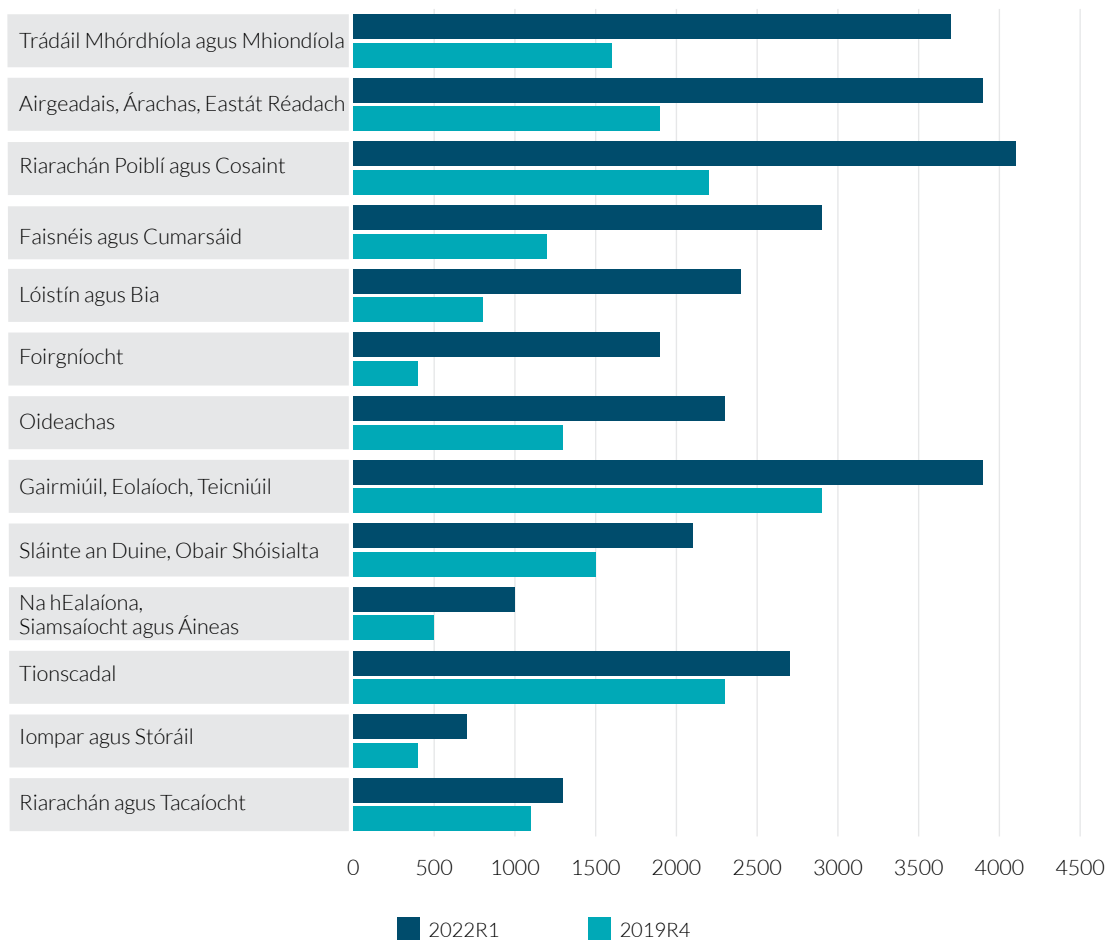
24. [Lifelong Learning among adults in Ireland, Q4 2021](#), SOLAS.

Fíor 15: Athrú Céatadán ar Liostrú Iomlán Post, Éire

Foinse: Indeed

Fíor 16: Líon na bhFolúntas Poist Trasna Earnálacha

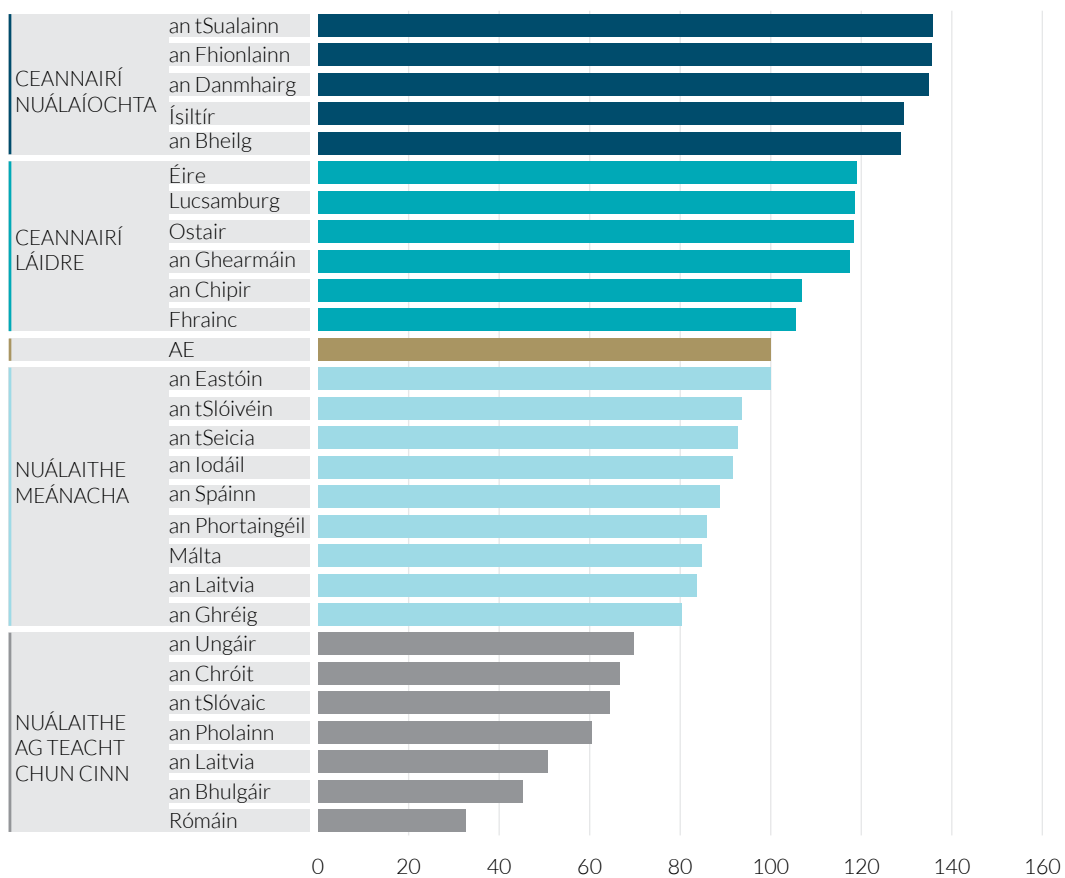
Foinse: An Phríomh-Oifig Staidrimh

Mar gheall ar an éileamh méadaithe ar oibríthe soghluaiste go hidirnáisiúnta, go háirithe ar fud an AE, d'fhéadfadh go roghnódh imircigh tíortha eile in áit na hÉireann chun cónaí agus oibriú ann toisc go bhfuil sé chomh doiligh sin teacht ar thithíocht inacmhainne agus costas maireachtála sách ard. Táimid in iomaíocht leis na tíortha eile AE seo le haghaidh saothair oilte a bhfuil coinníollacha an mhargaidh saothair ag dul i méid freisin.

Baineann rioscaí eile do mhúnla frontair na hÉireann le réimsí ar nós déine nuálaíochta agus leibhéil arda astaíochtaí. Tá caiteachas iomlán T&F ag 1.2% go maith

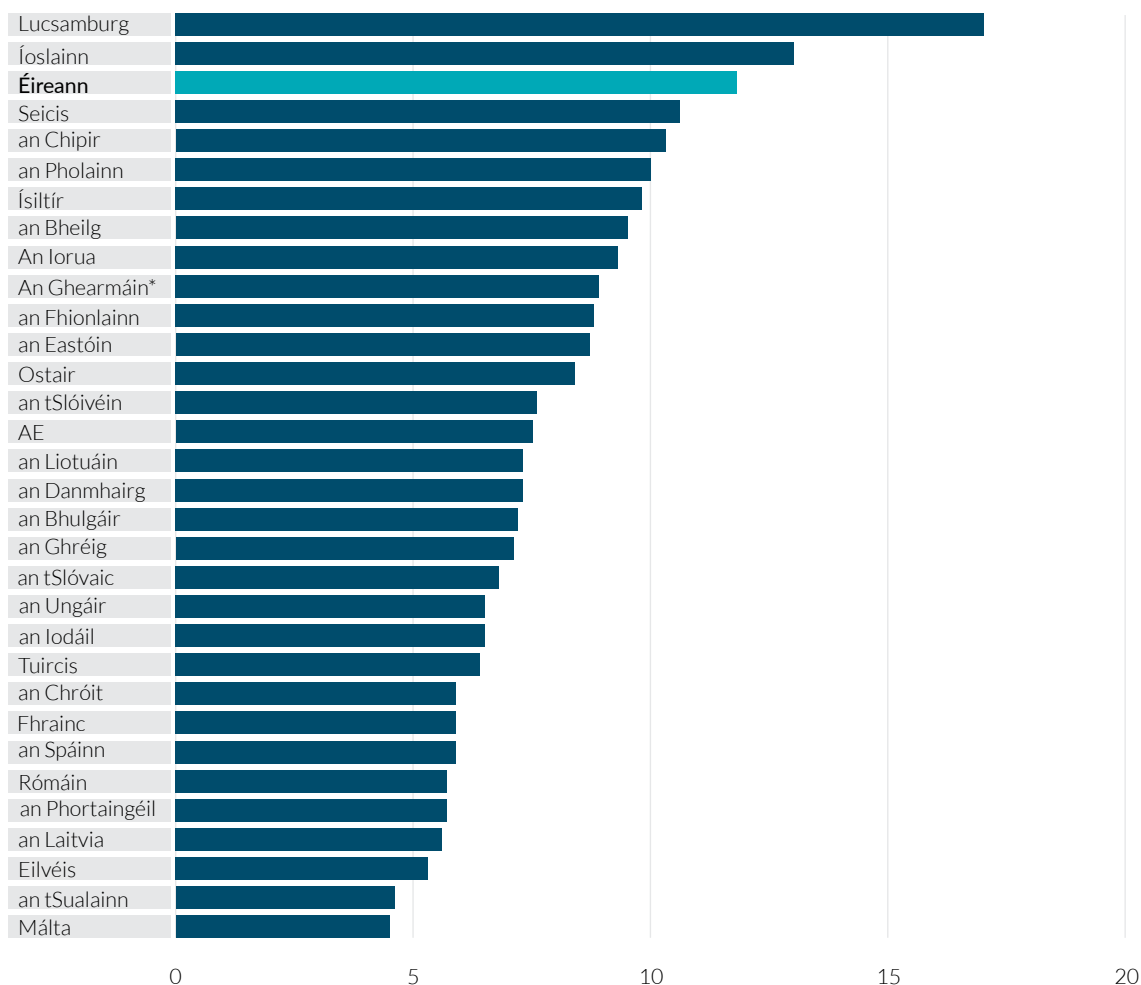
faoi bhun an mheáin 2.7% den OTI i measc geilleagair ardchéime dá samhail (cé gur céatadán níos airde den OIN* é). Tá tearcfeidhmíocht déanta ag Éirinn maidir le hinnéacsanna nuálaíochta domhanda ó thús an chéid, lena n-áirítear rangú an IMD, Banc Oibre agus an Fhóraitm Eacnamaíoch Domhanda. Maidir le hastaíochtaí, tá Éire i bhfad níos ísle ná meán an AE ar choibhéis dé-ocsaíd charbóin per capita, meán 11.8 tona an duine i gcoinne mheán an AE de 7.5 tona (Fíor 18), agus ag leibhéal frontair níl ach 17% de ghnólachtaí Éireannacha ag cur cleachtais ghlasa bainistíochta i bhfeidhm i gcomparáid le meán an AE de 42%.

Fíor 17: Scórchárta Nuálaíochta an AE

Foinse: Eurostat

Fíor 18: Astaíochtaí Gáis Cheaptha Teasa per Capita 2020

Source: Eurostat

*go dtí 1990 iarchríoch an FRG

RIOSCAÍ AGUS BAOIL SHEACHTRACHA

Tá forbairtí níos leithne geilleagreacha agus geopholaitiúla i bhfeidhm go mór ar GSBanna ar nós na hÉireann agus tá siad lánpháirteach ann freisin, agus na forbairtí seo á dtiomáint ag leibhéal mór oscailteachta agus spleáchais ar mhargáí idirnáisiúnta. Is féidir cúig “veicteoir” ar leith d’athrú domhanda a aithint a bhaineann le geilleagair bheaga forbartha ar nós na hÉireann. Áirítear orthu sin: (i) patrúin athraitheacha an domhandaithe; (ii) forbairtí teicneolaíochta agus samhlacha nua gnó; (iii) an trasdul glan nialasach; (iv) éabhlóid leanúnach na mbeartas maicreacnamaíochta agus ról an Stáit; agus (v) athruithe ar thíreolaíocht eacnamaíoch a mbíonn tionchar acu ar na cinntí maidir leis an áit ina gcónaíonn daoine agus ina n-oibríonn siad.

Tá baol ann go ndéanfaí neamhchosaintí seachtracha ní ba mheasa mar gheall ar dhúshlán leanúnacha i sreafaí domhanda agus slabhraí soláthair i dteannta le dul chun cinn teicneolaíochta, roghanna atá ag teacht chun cinn do thomhaltóirí, athruithe ar shamhalacha oibriúcháin gnó idirnáisiúnta agus roghanna beartais iltaobhacha, lena n-áirítear athruithe ar bheartas cánachais. Tá

geilleagar na hÉireann neadaithe go domhain i Slabhraí Luacha Domhanda (GVCanna) agus tá ár rathúlacht maidir le IDE a mhealladh agus easpórtáil chuig margáí domhanda bunaithe ar sholúbthacht chun freagairt do chúinsí domhanda atá ag athrú. Mar thoradh ar an timpeallacht gheopholaitiúil atá ann i láthair na huair, mar aon le tionchair COVID-19 agus na haistriúcháin glasa agus digiteacha, tá aird mhéadaithe idirnáisiúnta ar a bhfuil i ndán do shlabhraí soláthair agus luacha domhanda amach anseo, agus beartais sna SA, sa tSín agus san AE á spreagadh níos mó agus níos mó ag ábhair inní a bhaineann le beartas tionsclaíochta a bhaineann le neamhspleáchas straitéiseach, breithnithe slándála náisiúnta agus mian le féinspleáchas ar phríomh-ionchuir teicneolaíochta ar nós leathsheoltóirí. Ag leibhéal an AE agus i bhfóiraim idirnáisiúnta eile, tá Éire ag cur leis an díospóireacht bheartais seo, ag argóint go láidir ar son cur chuige atá bunaithe ar neamhspleáchas oscailte, straitéiseach agus i gcoinne na cosantachas. Ní mór dúinn a bheith airdeallach freisin maidir le rioscaí agus deiseanna a aithint inár dtimpeallacht slabhra soláthair, lena n-áirítear ó thaobh rochtain ar amhábhair ríthábhachtacha.

Is ábhar imní freisin é gealltanais don iltaobhachas a bheith laghdaithe. Tá infheistíocht mhór á déanamh ag Éirinn i gcóras trádála iltaobhach atá ag feidhmiú go hiomlán agus an WTO mar chroílár ag an gcóras céanna. Aithnímid an ról tábhachtach atá ag an WTO chun tacú le balltíortha beaga, cosúil le hÉirinn, trádáil a dhéanamh go domhanda ar bhonn cothrom na féinne ina gcuirtear na rialacha rannpháirtíochta i bhfeidhm go cothrom. Dá réir sin is fachtóir riosca é luas an athchóirithe san WTO, lena n-áirítear athchóiriú a dhéanamh ar a phríomhchóras réitithe díospóidí, a bhfuil fonn ar Éirinn agus ar ár gcomhpháirtithe san AE dul i ngleic leis.

Níl Éire saor ó riosca ón timthriall gnó domhanda, agus fás ag brath ar éagsúlachtaí i OTI an domhain agus fás trádála ach freisin ar shuaitheadh earnáil-sonrach. Léiríodh imeachtaí le déanaí chomh mór agus atá impleachtaí d'Éirinn ag 'athshocrú' in earnáil mhór atá dírithe go seachtrach ar nós TFC, ní hamháin i dtéarmaí fostaíochta díreach ach ó thaobh éiginnteacht a chruthú freisin.

DEISEANNA FÉIDEARTHA

Seachas na dúshláin agus leochaileachtaí, múnlóidh athruithe móra eile geilleagar na hÉireann sna blianta amach romhainn. Tá dhá chlaochlú mhóra domhanda ar siúl faoi láthair: an t-aistriú i dtreo sochaí atá neodrach ó thaobh na haeráide de faoi 2050, le hastaíochtaí gás ceaptha teasa glan-nialasacha; agus digitiú an gheilleagair. Cruthaíonn na 'haistrithe dúbailte', mar a thugtar orthu, ualaí coigeartaithe (lena n-áirítear infheistíochtaí agus costais nua), ach is féidir leo deiseanna móra a sholáthar freisin do ghnólachtaí nua teacht chun cinn agus do ghnólachtaí Éireannacha atá ann cheana sciar den mhargadh a fháil i dteicneolaíochtaí agus i dtionscail nua. Tá sé mar aidhm ag an bPáipéar Bán seo fiontraíocht na hÉireann a chur i riocht níos fearr chun glacadh leis na deiseanna

a eascraíonn as an ngá práinneach le dícharbónú agus na hathruithe atá ar siúl maidir le teicneolaíocht agus tíreolaíocht eacnamaíoch. Gné thábhachtach de seo is ea na deiseanna a chuireann geilleagar domhanda ísealcharbóin ar fáil a aithint agus a thuiscint, lena n-áirítear an bealach is fearr chun earnáil fuinnimh in-athnuaite na hÉireann a fhorbairt mar bhunús le buntáiste iomaíoch.

Tá teicneolaíochtaí digiteacha ag éirí mar chuid lárnach de ghníomhaíochtaí gnó, d'idirghníomhartha leis an rialtas, agus dár saol laethúil. Leis an gclaochlú digiteach d'fhéadfaí ár ngeilleagar agus ár sochaí deiseanna nua a thabhairt do dhaoine aonair agus don fhiontraíocht. Cruthóidh sé deiseanna sa teicneolaíocht ghlas, dearadh táirgí inbhuanaithe, airgeadas glas agus seirbhísí digiteacha, ar féidir leo fostaíocht ardchaighdeán a thairiscint agus rannchuidiú ag an am céanna le dícharbónú an gheilleagair. Mar sin féin, ba thábhachtach go ndéanfaí grúpaí nach bhfuil ullmhaithe do na hathruithe seo agus atá i mbaol a n-éifeachtaí a chosaint agus cúnaimh a thabhairt dóibh.

Mar a luadh thuas, tugann fianaise luath le fios nach bhfuil go leor frontair Éireannacha, go háirithe micreaghnlachtaí, gnólachtaí beaga agus meánmhéide, réidh fós chun tús a chur lena n-aistrithe aeráide agus digiteacha. Beidh gá le tacaíochtaí ón Rialtas, lena n-áirítear tríd an tsraith idirghabhálacha atá ar marthain: Climate Toolkit 4 Business, an Ciste um Aistriú Glas, Grow Digital agus an Ciste Trasdula Digiteach. Mar chuid de Chiste Téarnaimh agus Athléimneachta an AE, tá Éire ag tiomnú 42% dár leithdháileadh maoinithe do bhearta a chuireann le cuspóirí aeráide agus 32% do chuspóirí digiteacha. Beidh gá le hinfeistíocht shuntasach i scileanna agus oiliúint chomh maith le taighde, forbairt agus nuálaíocht.

1.5 Conclúid

Is is ngeall ar gheilleagar oscailte na hÉireann atá dírithe ar easpórtáil atáimid anois ar cheann de na geilleagair bheaga forbartha is mó ar domhan. Chuidigh láidreachtaí na hÉireann, lena n-áirítear ár dtarraingteacht mar áit le hinfeistíocht a dhéanamh agus ár margadh saothair oilte, le hÉirinn dul i ngleic leis an gcur isteach a tharla le déanaí mar gheall ar Bhreathimeacht agus COVID-19. Mar sin féin, tá dúshláin agus baol fós ann – is léir an baol atá ann dúinn ó shuaitheadh domhanda atá ceangailte lenár rathúlacht mar mhol IDE, baol a mhaireann le fás íseal táirgiúlachta intíre, go háirithe sa gheilleagar neamh-easpórtála. Ní mór dúinn a bheith eolach freisin ar fhorbairtí geopholaitiúla leanúnacha, díláithriú slabhra

soláthair agus patrúin athraitheacha domhandaithe. Chun ullmhú le haghaidh suaitheadh sa todhchaí chomh maith le meigitreochtaí domhanda atá ag teacht chun cinn agus le hathléimneacht a neadú i ngnóthaí na hÉireann tá gá le hathscrúdú a dhéanamh ar bheartas fiontraíochta níos leithne lena chinntiú go bhfuil sé ag tabhairt tosaíochta do na gníomhartha is gá a dhéanamh chun fás agus rathúnas a sheachadadh. Ní mór tacú le fiontraíocht, le hoibríthe agus leis an tsochaí chun oiriúnú agus fás laistigh de chomhthéacs níos leithne an domhain atá ag athrú go tapa. Ní mór dúinn, mar sin, leanúint le hathmheasúnú a dhéanamh ar na rudaí a dhéanaimid go maith agus ar na háiteanna ar féidir linn a fheabhsú.

32021.44

189.5

10212.93

10809.09

53451.08

10114.9

12672.09

12202.46

12672.09

45012.76

1324.01

78044.32

23021.11

30434.7

09.63

30434.77

63382.98

2.0 Timpeallacht Iomaíoch Fiontraíochta

Bíonn cur chuige comhtháite mar bhonn le beartas fiontraíochta rathúil. Tá sraith saincheisteanna cothrománacha trasghearrtha ann nach féidir aghaidh a thabhairt orthu ach ar bhonn uile-rialtais chun Éire a chur in oiriúint do na dúshláin agus na deiseanna atá romhainn, ó infheistíocht infrastruchtúir agus cánachas go rialáil agus tallann. Ní mór dúinn iad seo a chur i gceart mar is coinníollacha creata riachtanacha iad le haghaidh dul chun cinn amach anseo. Tosaíocht is ea é dul i ngleic leis na dúshláin bhonneagair agus ‘éiceachórais’ seo faoin **Straitéis Trádála agus Infheistíochta 2022-2026: Luach d’Éirinn, Luachanna don Domhan**.

Gné thábhachtach anseo is ea ‘acmhainn iompair’ an Stáit agus an gheilleagair i gcoitinne. Clúdaíonn an coincheap seo ní hamháin leordhóthanacht an bhonneagair fhisiciúil amhail iompar, tithíocht, fuinneamh agus uisce/fuíolluisce ach freisin seirbhísí sóisialta riachtanacha agus córas rialaithe atá éifeachtach agus freagrúil.

Trí **Thionscadal Éireann 2040** agus tionscnaimh eile de chuid an Rialtais, cinnteoidimid go gcuirfear dóthain acmhainne ar fáil chun freastal ar na riachtanais sin agus go gcuirfear riachtanais bheartais fiontar san áireamh go hiomlán sa phleanáil le haghaidh acmhainn mhéadaithe.policy requirements.

2.1 Bonneagar

Tá bonneagar fisiceach ar ardchaighdeán riachtanach lena chinntiú go bhfuil an cumas ag an ngeilleagar fás inbhuanaithe fadtéarmach a bhaint amach agus go bhfuil príomhról aige maidir le táirgiúlacht a threisiú agus fostaíocht ardluach a chruthú. Tá béim curtha ag an CAI, ag an ITES agus ag an G20 ar a thábhachtaí atá infheistíocht i mbonneagar táirgiúil ardcháilíochta le haghaidh forbairt eacnamaíoch agus shóisialta. Nuair a thagann bearnaí bonneagair chun cinn, féadann siad srian a chur ar fhás sa todhchaí, rud a chuireann srian le cumas an gheilleagair infheistíocht agus oibríthe oilte a mhealladh agus a choinneáil.

Laghdaíonn infheistíochtaí straitéiseacha i mbonneagar na costais a bhaineann le gnó a dhéanamh d’fhiontair, rud a fhágann go mbeidh gnólachtaí níos éifeachtaí ann atá ábalta dul san iomaíocht go hidirnáisiúnta ar bhealach níos fearr. Féadann planáil agus seachadadh cúramach bonneagair feabhas a chur ar cháilíocht na beatha d’oibríthe agus do theaghlaigh, nuair atá deiseanna tithíochta agus fostaíochta suite gar do réimse bonneagair shóisialta choimhdeacha, lena n-áirítear áiseanna cúram leanaí, seirbhísí cúram sláinte, scoileanna, agus naisc iompair. Is seirbhísí rithábhachtacha iad seo a chuireann go mór le folláine agus le táirgiúlacht fhórsa saothair na hÉireann.

Cuimsíonn an **Plean Forbartha Náisiúnta (PFN)** athbhreithnithe pacáiste infheistíochta de €165 billiún thar na blianta 2021-2030²⁵ agus gealltanais ann caiteachas caipitiúil a choinneáil ag meánleibhéal 5% den OIN* thar an tréimhse go dtí 2030. I mBuiséad 2023, chuir an Rialtas €12.4 billiún ar fáil do chaiteachas caipitil ar bhonneagar rithábhachtach a chabhróidh le bacanna ar thaobh an tsoláthair a laghdú agus le cumas táirgiúlachta an gheilleagair a threisiú. Tá sé réamh-mheasta go n-ardóidh caiteachas caipitiúil go €16.5 billiún faoi 2025. Dá bharr seo beidh fás leanúnach ar infheistíocht i réimsí na tithíochta, na sláinte agus an iompair, chomh maith le céim mhór chun cinn in infheistíocht a bhaineann leis an aeráid.

Tá tábhacht ar leith ag baint le tithíocht inacmhainne a bheith ar fáil chun oibríthe oilte, oibríthe baile agus idirnáisiúnta araon, a mhealladh chuig ionaid uirbeacha áit ar féidir le scileanna dá leithéid méadú i dtáirgiúlacht a spreagadh. Cuireann deacrachtaí maidir le foireann a mhealladh mar gheall ar chostais tithíochta go hindíreach leis na costais a bhaineann le gnó a dhéanamh, i dtaca le deacrachtaí earcaíochta agus brú ar chúiteamh foirne. Tá méadú suntasach tagtha ar mhaoiniú poiblí le haghaidh tithíochta le blianta beaga anuas, le breis is €20 billiún i maoiniú caipitil leithdháilte

25. [An Plean Forbartha Náisiúnta 2021-2030](#), An Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe.

go dtí 2025 agus tá an Rialtas fós ag cur le hiarrachtaí chun na spriocanna uailmhianacha go dtí 2030 atá leagtha amach in **Tithíocht do Chách**²⁶ a bhaint amach.

Beidh gá le hinfheistíocht shuntasach freisin i mbonneagar fuinnimh sna blianta amach romhainn chun go mbainfidh Éire amach a sprioc 80% dá soláthar leictreachais a ghiniúint ó fhoinsí in-athnuaite. Céim rithábhachtach a bheidh anseo chun astuithe a laghdú, in éineacht le hinfheistíochtaí a rinneadh ag leibhéal na gnólachta aonair chun astaíochtaí a bhaineann le slabhraí soláthair a laghdú. Go deimhin, beidh infheistíocht den sórt sin rithábhachtach chun seasmhacht an tsoláthair fuinnimh a chinntiú chun tacú le riachtanais fhiontair na hÉireann agus chun Éire a chur chun cinn mar láthair le haghaidh infheistíochta sa todhchaí.

Ceann d'iarbhairtí dearfacha na paidéime is ea fócas sa bhreis ar chaigheán na beatha agus cothromaíocht oibre is saoil. I dteannta le forbairtí inár mbonneagar digiteach agus ár mbeartais náisiúnta cianoibre, cabhróidh sé seo le clochlú a dhéanamh ar sholúbthacht na fiontraíochta agus an lucht saothair. An deis cónaí agus oibriú lasmuigh de lárionaid uirbeacha traidisiúnta, léiríonn sí go speisialta an scóip shuntasach atá ann i dtaca le forbairt réigiúnach.

Ar aon dul le beartas an Rialtais le blianta fada anuas, tá ról suntasach ag na gníomhaireachtaí fiontraíochta, na OFÁanna agus na Pleananna Fiontair Réigiúnacha chun an t-éiceachóras fiontraíochta a neartú ar fud na hÉireann, ag cur go dearfach le comhfhorbairt áite inár bpobail. Cuireann sé seo ar chumas fiontraíthe, micreaghnothas, GBManna agus IDC rath a bhaint amach i ngach réigiún.

2.2 Costas Gnó a Dhéanamh

Mar gheilleagar beag oscailte, caithfidh Éire glacadh le cibé praghas atá ar go leor earraí agus seirbhísí agus mar sin de, ní bhíonn smacht ag an Rialtas ar go leor de na nithe a chuireann le boilsciú in Éirinn. Tá brúnna boilscithe ag méadú ar fud fhormhór na ngeilleagar sárffhorbartha le míonna beaga anuas, agus ní in Éirinn amháin a tharla méadú suntasach ar phraghasanna fuinnimh, bia agus tráchtarraí eile. Rinne ionradh na Rúise ar an Úcráin i mí Feabhra 2022 an ghéarchéim dhomhanda maidir le costas maireachtála níos measa agus chuidigh sé le praghsanna fuinnimh a ardú. Ní bhíonn cosaint ar bith ag Éirinn ar phraghsanna an fhuinnimh nuair a athraíonn siad ar mhargaí an domhain agus is ó allmhairí a fhreastalaíonn an tír ar an chuid is mó dá riachtanais fuinnimh.

Le blianta beaga anuas, tharraing an Chomhairle Náisiúnta Iomaíochais agus Táirgiúlachta (NCPC)²⁷ aird ar an tionchar a bhíonn ag costais ghnó is airde, go háirithe i dtaca le costais árachais, costais dlí, agus costais chreidmheasa, ar iomaíochas gnólachtaí Éireannacha, agus ar GBManna go háirithe. Mar thoradh ar easpa iomaíochta i bpríomhearnálacha bíonn costais níos airde ar fhiontair agus ar thomhaltóirí. Mar shampla, thug an Banc Ceannais faoi deara go bhfuil an

easpa iomaíochta sa mhargadh iasachtaithe ar cheann de na príomhchúiseanna le rátaí úis is airde in Éirinn i gcomparáid leis an limistéar euro agus tá an NCPC tar éis a rá gur ghá dul i ngleic leis an easpa iomaíochta i margadh árachais na hÉireann chun cabhrú leis an chostas ar phrímheanna árachais a laghdú²⁸. Tá sé rithábhachtach dul i ngleic leis an easpa iomaíochta in earnálacha mar bhaincáireacht agus árachas chun costais arda ar ghnó a laghdú, agus ar an gcaoi sin cur le hiomaíochas agus táirgiúlacht na hÉireann. Tá an Rialtas tiomanta d'athchóirithe a chur i bhfeidhm sa tír féin chun iomaíocht a mhéadú, cur le táirgiúlacht agus costais a laghdú nuair is féidir. Leagann an **Plean Gníomhaíochta um Athchóiriú Árachais** a foilsíodh i mí na Nollag 2020, 66 gníomh amach chun dul i ngleic le costais árachais a bhíonn ag méadú de shíor agus chun earnáil árachais na hÉireann a dhéanamh níos iomaíche agus níos so-úsáidte do thomhaltóirí, ag tacú le fiontraíocht agus cruthú post dá réir sin. Faoi Mhárta 2022, cuireadh thart ar 80% de na gníomhartha sa Phlean i gcrích, lena n-áirítear na Treoirlínte um Dhíobhálacha Pearsanta a thabhairt isteach agus bunú oifige chun iomaíocht sa mhargadh árachais a chur chun cinn. Tá fócas an Rialtais anois go daingean ar an gclár oibre athchóirithe a thabhairt chun críche.

26. [Housing for all – A new Housing Plan for Ireland](#), 2021, An Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht.

27. Ireland's Competitiveness Challenge 2019-2022, An Chomhairle Náisiúnta Iomaíochais agus Táirgiúlachta.

28. Monetary Policy and Interest Rates in Ireland, 2020, Banc Ceannais na hÉireann.

2.3 Scileanna, Tallann agus Forbairt an Fhórsa Saothair

Tá scileanna, tallann agus forbairt lucht saothair rithábhachtach le go n-éireoidh le gach earnáil den gheilleagar agus beidh siad rithábhachtach i dtaca le huailmhianta an Pháipéir Bháin seo a chur chun cinn. Fiú roimh an bpaindéim, bhí neamhréir áirithe ann ó thaobh scileanna de i margadh saothair na hÉireann, agus roinnt oibríthe ann nach raibh cáilithe go leor nó a bhí ró-cháilithe dá slite beatha. Chuir na hathruithe struchtúracha agus scála na n-uailmhianta a spreag na haistrithe digiteacha agus glasa leis an neamhréir seo. Is aistrithe iad seo atá ag athrú múnlaí gnó, ról phoist, agus ag cruthú éileamh ar bhreisoiliúint agus athoiliúint leanúnach ar scála atá i bhfad níos mó ná aon rud a tharla le fiche nó tríocha bliain anuas.

Agus scileanna ag teacht chun cinn mar idirdhealaitheoir mór i dtaca le hiomaíochas, is fáinne óir a bheidh mar thoradh ar rathúlacht, rud a chuideoidh le tarraingteacht na hÉireann, le IDE a dhaingniú agus le scálú agus idirnáisiúintí frontar atá faoi úinéireacht Éireannach a spreagadh. Mar gheall ar luas na héabhlóide agus scála an éilimh ar scileanna sna blianta atá le teacht, beidh gá le cur chuige níos freagraí, níos tráthúla agus níos comhoibríthe agus cur chuige a bhfuil na hacmhainní cuí aige chun riachtanais maidir le scileanna tosaíochta a aithint agus beart a dhéanamh ina dtaobh. Tógfaidh sé seo ar an dlúth-chomhoibriú atá ann cheana féin idir an Rialtas, earnáil na tionsclaíochta, earnálacha an Ardoideachais agus an Breisoideachais agus Oiliúna, agus líonraí fiontraíochta Skillnet Ireland maidir le tionscnaimh forbartha i gcomhar an lucht saothair.

Déanfaidh athbhreithniú leanúnach ITES measúnú ar cé acu an bhfuil oiriúnú de dhíth ar **Straitéis Náisiúnta Scileanna 2025**, chun a cuspóir a bhaint amach agus chun tosaíochtaí beartais i gcomhair scileanna a shainaitheint d'Éirinn i gcomhthéacs na ndúshlán agus na ndeiseanna atá romhainn. Neartófar meicníochtaí chun rannpháirtíocht frontar i ndearadh clár agus i modhanna soláthair a fhorbairt oiread agus is féidir, chun ailíniú le treochtaí tionscail atá ag athrú go tapa a chinntiú. Beidh ról lárnach ag frontair freisin i gcóras treoraithe fad saoil neartaithe, a mbeidh sé mar aidhm aige aghaidh a thabhairt ar neamhréireanna trí fheasacht a ardú ar dheiseanna oiliúna agus gairme i réimsí na riachtanas scileanna tosaíochta.

Léirigh taighde gur gasta a fhásann gnólachtaí a infheistíonn i bhforbairt bhainistíochta, go maireann siad níos faide agus go nuáilfionn siad ar bhealach níos éifeachtaí, agus feictear don ITES go gcabhraíonn sé go mór le táirgiúlacht GBManna na hÉireann feabhas a chur ar scileanna bainistíochta. Cé go bhfuil solúbthacht tábhachtach d'úinéirí agus do bhainisteoirí gnóthacha FBManna, léiríonn an fhianaise luach na hoiliúna foirmiúla chun thorthaí nuálaíochta agus feidhmíochta fiúntacha a spreagadh i ngnólachtaí. Príomhthosaíocht a bheidh i bhfeabhsú leanúnach ar chumas ceannaireachta agus ar bhainistíocht straitéiseach a chur chun cinn laistigh d'fhiontair. Tiocfaidh gnólachtaí níos cumasaí chun cinn mar gheall ar fheabhsuithe den sórt sin agus in ann leas a bhaint as acmhainneacht na dteicneolaíochtaí digiteacha agus glasa chun táirgiúlacht agus inbhuanaitheacht a spreagadh, agus na scileanna straitéiseacha a theastaíonn chun an acmhainneacht seo a bhaint amach a shainaitheint.

Chomh maith le scileanna digiteacha a leabú mar chroí-inniúlacht, beidh gá le tras-scileanna eile, amhail smaointeoireacht chriticiúil, réiteach fadhbanna, cumarsáid agus inoiriúnaitheacht, a neadú ar fud na scoile, oideachas tríú leibhéal [LF4], agus cúrsaí oiliúna. Go deimhin, ní théann breisoiliúint agus oiliúint chun sochair dóibh siúd amháin atá ag teacht isteach i margadh an tsaothair den chéad uair ach ba cheart breathnú orthu mar chuid de chlár oibre forbartha fórsa saothair is leithne. Beidh sé tábhachtach go leor taighdeoirí a bheith ann i gcónaí chun nuálaíocht agus claochlú frontair a spreagadh, agus chun gnólachtaí nuathionscanta ardfheidhmíochta nua a chruthú.

Ní mór dúinn tarraingteacht na hÉireann d'oibríthe idirnáisiúnta a chothabháil agus a fheabhsú, trí scéal comhaontaithe domhanda maidir lenár ndeiseanna fostaíochta a scaipeadh, agus réimeas éifeachtúil ceadúnais fostaíochta agus víosa a fheidhmiú, a dhíreoidh i gcónaí ar oibríthe ardoilte a bhfuil éileamh orthu. Beidh sé mar aidhm againn freisin grúpaí atá faoi ghannionadaíocht nó faoi ghannfhostaíocht sa mhargadh saothair a ghníomhachtú, leithéidí daoine a bhfuil dualgais chúraim orthu, daoine faoi mhíchumas, chomh maith le grúpaí imeallaithe eile a bhfuil bacainní rompu dul isteach i margadh an tsaothair. Is éard atá i gceist leis na hiarrachtaí seo dul i ngleic le bacainní ar rannpháirtíocht sa lucht saothair, amhail cur i bhfeidhm iomlán na mbeart chun rochtain ar chúram leanaí a fheabhsú, tacaíocht leanúnach do chleachtas solúbtha oibre agus bearta chun féachaint chuige go bhfuil buntáiste ag baint le bheith ag obair agus rannpháirtíocht sa lucht saothair a dhéanamh tarraingteach.

2.4 Teacht ar Airgeadas

Chun go n-éireoidh lenár n-uailmhian líon na ngnólachtaí Éireannacha ar scála a mhéadú [LF5] agus teacht chun cinn gnólachtaí nua a chumasú, ní mór dúinn a chinntiú go bhfuil rochtain ag gnólachtaí ar mhaoiniú ag gach céim den saolré chun go n-éireoidh leo.

Is minic nach mbíonn stair chreidmheasa ag micreaghnothais, go háirithe gnólachtaí nuathionscanta, agus ní féidir leo maoiniú a fháil ón margadh. Fiú i gcás GBManna a bhfuil stair chreidmheasa acu, bacainn shuntasach is ea gan iasachtaí neamhurrathe a bheith ar fáil, agus tá na rátaí úis i bhfad níos airde ná mar atá i margaí eile an AE. Ina theannta sin, nuair a bhíonn suaithheadh eacnamaíoch ann éiríonn margadh na n-iasachtaí níos drogallaí roimh rioscaí, rud a fhágann go mbíonn sé níos deacra ag GBManna creidmheas a fháil. Mar gheall ar na fachtóirí seo braitheann go leor GBManna ar airgead a ghiniúint go himheánach le haghaidh a gcuid riachtanas infheistíochta, rud a d'fhéadfadh bac a chur ar a gcumas fáis.

Bhunaigh an Rialtas Microfinance Ireland (MFI), soláthraí creidmheasa arna mhaoiniú ag an Stát a chuireann iasachtaí gnó neamhurrathe suas le €25,000 ar fáil do mhicrifhiontair, go háirithe gnólachtaí nuathionscanta, nach mbíonn fáil acu ar iasachtaí bainc.

Cuirtear tacaíocht mheantóireachta ar fáil freisin ó mheantóir gnó de chuid Phainéal Meantóireachta OFÁ. Is idirghabháil thábhachtach í seo a chuidíonn le frontair luathchéime a ngnólachtaí a thógáil agus stair creidmheasa a bhunú. Leanfaimid orainn ag tógáil láithreach Microfinance Ireland agus ag neartú a líonraí san éiceachóras do ghnólachtaí nuathionscanta.

Bhunaigh an Rialtas Corparáid Baincéireachta Straitéiseach na hÉireann (CBSC) freisin. Cuireann CBSÉ soláthar creidmheasa ar fáil agus cuireann sé chun cinn é trí scéimeanna leachtachta agus roinnte riosca nó ráthaíochta ar chostas íseal trí sholáthraithe margaidh (bainc agus neamhbhainc). Ó cuireadh tús leis, thacaigh sé le réamhíocaíochtaí creidmheasa ar fiú os cionn €3 billiún iad chuig breis agus 50,000 GBM chun caipiteal oibre agus riachtanais infheistíochta na GBManna a mhaoiniú agus infheistíocht i bhfás agus sócmhainní fadtéarmacha táirgiúla a spreagadh mar thosaíocht againn. Tógfaimid ar an rath seo agus beidh fáil ar mhaoiniú ag GBManna le haghaidh infheistíochtaí glasa agus digiteacha. Tógann sé am chun na tairbhí táirgiúlachta a thagann ó infheistíochtaí straitéiseacha den sórt sin a bhaint amach, agus beidh maoiniú fadtéarmach neamhurrathe ar chostas íseal mar dhreasacht thábhachtach.

2.5 Cánachas

Bhí córas cánachais na hÉireann lárnach san athrú atá tagtha ar ár ngeilleagar le 70 bliain anuas, mar a tugadh faoi deara i dTuarascáil an Choimisiúin um Chánachas agus Leas le déanaí. Tairgeann Éire réimeas cánach iomaíoch i gcónaí le raon dreasachtaí agus caiteachais spriodhírithé atá dírithe ar infheistíocht isteach a mhealladh, T&F, fiontraíocht agus infheistíocht i bhfiontair inscálaithe a spreagadh.

Le 20 bliain anuas, bhí ráta aonair íseal cánach mar thréith de chuid ár gcóras cánach corparáide, ráta a cuireadh i bhfeidhm ar bhonn leathan ioncain chorparáidigh. Chomh maith leis an ráta tarraingteach, aithníodh an chinnteacht a thug ár réimeas thar an tréimhse seo mar láidreacht mhór agus chuir siad seo go mór leis an bhfás ar IDI ardluach in Éirinn le fiche bliain anuas.

Léiríonn Creat Cuimsitheach ITES/G20 maidir le Creimeadh Bonn & Roinnt Brabúis (CBRB) na hathruithe is suntasaí ar cháin chorparáideach go hidirnáisiúnta le blianta fada anuas agus beidh Éire rannpháirteach i gcónaí sa phróiseas feidhmithe. Mar sin féin, ciallóidh na hathruithe go laghdófar ár gcumas dul san iomaíocht ar chánachas agus ní mór dúinn a chinntiú nach laghdóidh gnéithe eile dár réimeas ár mbuntáiste iomaíoch.

Trí thagarmharcáil leanúnach a dhéanamh ar ár dtairiscint i gcoinne príomhdhlínsí iomaíocha beimid in ann deiseanna a aithint chun ár gcóras a fheabhsú, is é sin, rudaí a bhfuil smacht againn orthu. Toisc thábhachtach eile maidir leis an iomaíochas is ea cinnte a dhéanamh de go bhfuil comhlíonadh lenár réimeas simplí agus trédhearcach, agus go mbaineann na costais agus na hualaí riaracháin is ísle agus is féidir leis. Tá tráchtairí tar eis castacht ár reachtaíocht chánach a thabhairt faoi deara agus, de réir an mholta ón gCoimisiún ar Chánachas agus Leas a tharla le déanaí, déanfar athbhreithniú tréimhsiúil ar ár bpríomhreachtaíocht cánachais, an tAcht Comhdhlúite Cánacha 1997, agus tabharfar aird ar leith ar ár gcód cánach a shimpliú²⁹.

Téann laghdú ar an ualach comhlíonta chun leasa gach gnóthas, agus tá deiseanna ar leith ann chun feabhas breise a chur ar an tírdhreach cánach dár gcuid GBManna. Cuireann Éire raon leathan dreasachtaí cánach ar fáil, dreasachtaí a dearadh chun tacú le forbairt fiontair. Áirítear orthu seo dreasachtaí atá ar fáil do chách amhail creidmheas cánach T&F. Tá bearta cánach eile níos spriodhírithé ar fáil d'fhiontair bheaga agus do dhaoine aonair agus is é is aidhm dóibh go ginearálta tacú le hinfeistíocht, iompraíocht fiontraíochta a spreagadh agus luach saothair a thabhairt don fhoireann agus iad a choinneáil. Tá scóip ann iad seo a fhorbairt tuilleadh chun líon na ndaoine a ghlactar leo a mhéadú agus chun tionchar a fheabhsú trína chinntiú nach mbíonn scéimeanna róshrianta ná róchostasach agus chun aghaidh a thabhairt ar dhéine na bpionós a chuirtear i bhfeidhm, fiú i gcás sáruithe beaga.

Scrúdóimid moladh an Choimisiúin Cánach agus Leasa go ndéanfadh Oifig na gCoimisinéirí Ioncain, an Roinn Fiontair, Trádála agus Fostaíochta agus na gníomhaireachtaí fiontair^[LF7] go bhforbrófaí meicníocht a fhéadfaidh an dearbhú agus an compord is gá a sholáthar d'fhiontair bheaga go bhfuil siad incháilithe le haghaidh dreasachtaí cánach, go háirithe maidir le creidmheas cánach T&F, KEEP agus EIS.

Déanfar athbhreithniú ar ár gcóras CGC dóibh siúd a dhéanann infheistíocht i bhfiontair neamhluaite, lena n-áirítear breithniú ar an ngá atá ann an phréimh riosca atá i gceist i gcomparáid le hinfeistíocht i sócmhainní eile a léiriú. Cuirfidh sé seo go mór lena chinntiú go mbeidh ár dtírdhreach fiontraíochta agus infheistíochta aingil iomaíoch.

Gnéithe eile dár gcóras cánach atá tábhachtach d'fhiontair is ea ár rátaí cánach pearsanta agus ár rátaí árachais shóisialaigh. Cinnteoidh an Rialtas nach gcuirfidh ár dtairiscint cánach pearsanta as do dhaoine atá ag iarraidh dul ar obair agus gur féidir léi a bheith iomaíoch agus ag tacú le bonn cánach leathan ag an am céanna. Anuas ar dianiomaíocht dhomhanda agus mórfhorbairtí, lena n-áirítear Brexit agus na hathruithe a rinneadh le déanaí ar chreat an ITES, díriodh an iomaíocht le haghaidh daoine oilte soghluaiste níos déine freisin. Ní mór dár gcóras cánach pearsanta a bheith fabhrach chun daoine oilte a mhealladh agus a choinneáil; tá sé seo tábhachtach do chuideachtaí IDI faoi úinéireacht Éireannach agus eachtrach araon atá ag cuimhneamh ar Éirinn mar láthair infheistíochta.

29. Central Bank of Ireland. Foundations for the Future: Report of the Commission on Taxation and Welfare, P.175, 2022.

2.6 Rialúchán

Coinníoll riachtanach is ea timpeallacht rialála a fheidhmiú go maith agus a thacaíonn le geilleagar iomaíoch agus táirgiúil. Breathnaíodh ar Éirinn le fada mar thimpeallacht a chuidíonn le forbairt agus le fás na fiontraíochta agus táimid ag feidhmiú go maith i gcónaí thar raon táscairí don timpeallacht ghnó agus rialála.

Cinnteadh timpeallacht rialaithe gnó nua-aimseartha agus freagrúil, a léiríonn sárchleachtas idirnáisiúnta, go mbeidh Éire tarraingteach i gcónaí mar áit le gnó a dhéanamh. Chun é sin a dhéanamh, beidh gá le fócas leanúnach ar fhorbairt beartais atá bunaithe ar fhianaise, a bhaineann leas as uirlisí amhail Anailís Tionchair Rialála, an Tástáil FBM³⁰ agus comhairliúchán le geallsealbhóirí.

Beidh rannpháirtíocht éifeachtach ag leibhéal an AE agus go hidirnáisiúnta ríthábhachtach, agus comhaontais agus líonraí a thógáil agus a neartú, lena chinntiú go mbeimid in ann tionchar a imirt i gcónaí ar fhorbairt beartais agus rialachán a mbíonn tionchar acu ar thimpeallacht eacnamaíoch agus ghnó na hÉireann. Tá sé seo thar a bheith tábhachtach toisc gur sárchumhacht rialála é an AE a bhfuil sé de chumas aige tionchar suntasach a imirt agus/nó beart a dhéanamh maidir le forbairtí rialála i gcomhthéacs idirnáisiúnta is leithne (rud a dtugtar ‘Éifeacht na Buiséile’ air uaireanta). Toisc gur ar leibhéal an AE a eascraíonn cuid mhór dár rialachán, cuidíonn sé seo le hÉirinn, mar aon le Ballstáit eile^[LF8], a bheith ar thús cadhnaíochta i bhforbairtí rialála agus leis an deis atá ann a bheith mar cheannfódaí i réimsí mar cúrsaí dhigiteacha, sonraí pearsanta agus gnóthaí freagracha.

Ní féidir an iomarca béime a leagan ar an tábhacht a bhaineann le creat rialála digiteach atá nua-aimseartha, comhtháite agus a bhfuil a dóthain acmhainní aige, má táimid ag iarraidh a bheith mar phríomhgeilleagar digiteach. Is í Éire an príomhrialtóir ar na cuideachtaí teicneolaíochta domhanda a bhfuil ceanncheathrú acu anseo chun críocha mór-rialacháin dhigiteacha an AE, lena n-áirítear an tAcht um Sheirbhísí Digiteacha agus an Rialachán Ginearálta um Chosaint Sonraí. Is deis luachmhar í seo chun ceannaireacht dhigiteach na hÉireann a léiriú ag leibhéal an AE agus go domhanda, agus is gá feidhmiú láidir chuige sin. Treisíonn ár dtáithí sa spás seo an chumhacht atá ag Éirinn tionchar a imirt ar chúrsaí rialála digiteacha san AE, agus i bhfóiraim idirnáisiúnta, agus leanfaimid orainn ag éileamh cur chuige eiticíúil agus daonna-lárnach i leith forbairt agus glacadh le teicneolaíochtaí digiteacha.

Beidh Éire airdeallach i gcónaí agus í ag tacú le tairbhí an phrionsabail maidir le tír thionscnaimh – a fhorálann nach mór d’fhiontair rialáilte cloí le réimeas dlíthiúil amháin de chuid an Bhallstáit ina bhfuil siad bunaithe, i gcodarsnacht le dlíthe gach Ballstáit ina ndíolann siad, i dtaca le seirbhísí trasteorann amhail seirbhísí digiteacha. Tá sé seo riachtanach d’fheidhmiú éifeachtach an mhargaidh aonair.

Tacaíonn caighdeáin nua-aimseartha atá aitheanta go hidirnáisiúnta agus réimeas deimhniúcháin le roinnt de na tosaíochtaí beartais fiontair is tábhachtaí, lena n-áirítear gníomhaíocht ar son na haeráide agus inbhuanaitheacht, claochlú digiteach, agus earnálacha nuálacha mar fheistí leighis agus foirgníocht. Tacóidh an bailíochtú a sholáthrófar trí chloí leis na caighdeáin sábháilteachta agus déantúsaíochta is airde, a aithnítear go hidirnáisiúnta trí dheimhniú, le rochtain ar an margadh domhanda agus dul chun cinn chuig pointí níos airde sa slabhra luacha d’fhiontair atá bunaithe in Éirinn.

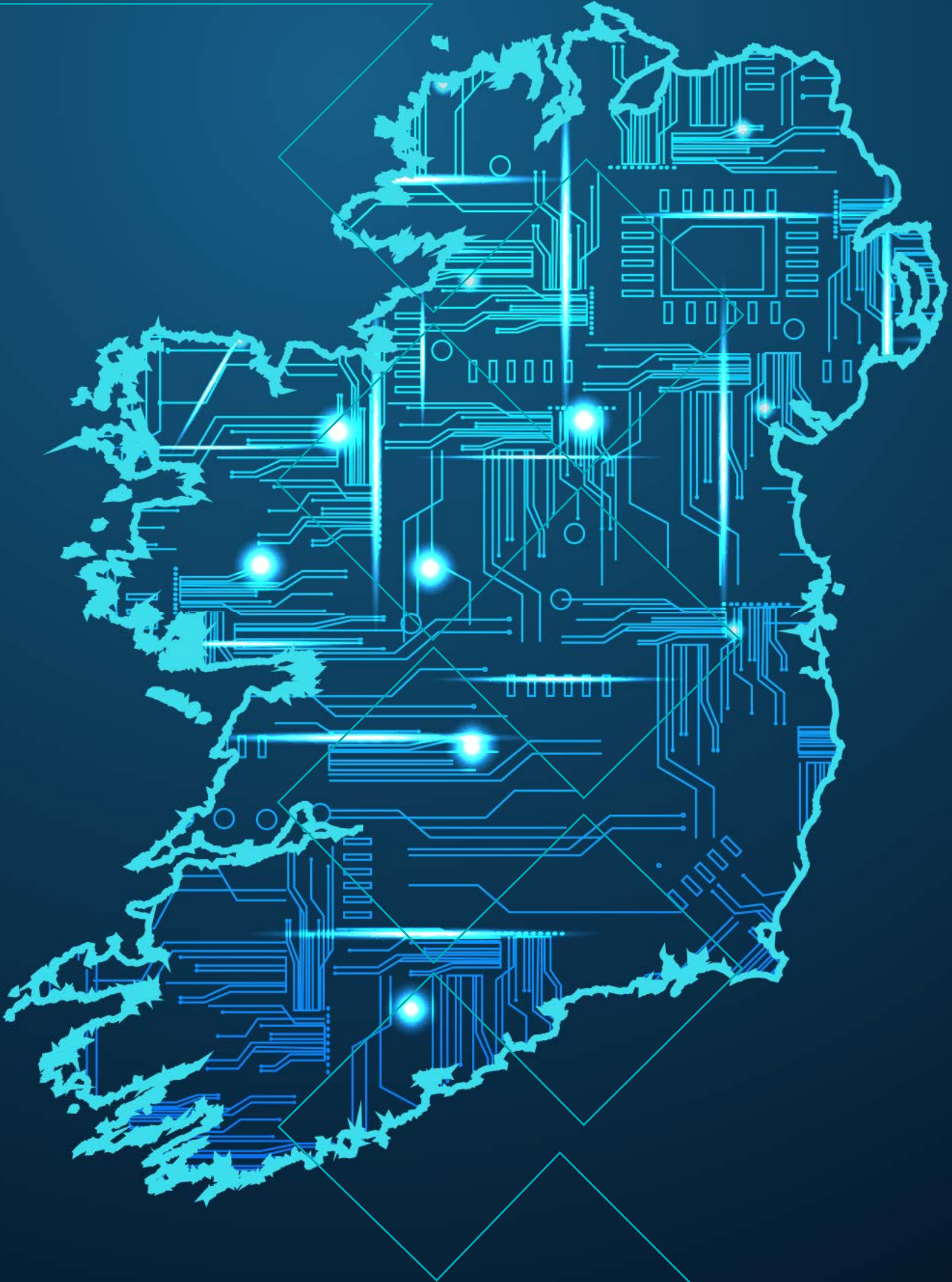
Comhpháirt thábhachtach den timpeallacht rialála is leithne is ea córas pleanála na hÉireann agus tarraingíodh aird ar mhoilleanna pleanála, lena n-áirítear iad siúd a eascraíonn as imeachtaí dlí, mar phríomh-bhacainn ar sholáthar tráthúil an bhonneagair riachtanaigh, lena n-áirítear tithíocht, iompar agus fuinneamh. Cruthaíonn na moilleanna seo baol mór maidir le baint amach spriocanna thar réimsí éagsúla, go háirithe i gcúrsaí tithíochta agus fuinnimh. Féadfaidh aon mhoill mhíchuí costais bhreise a leagan ar fhiontair agus ar theaghlaigh araon i dtaobh ama agus deiseanna a chailltear. Tá athbhreithniú agus athchóiriú á dhéanamh ar an gcóras pleanála faoi láthair chun moilleanna a laghdú i soláthar bonneagar fuinnimh, tithíochta agus infheistíochtaí riachtanacha eile. Áirítear leis seo athbhreithniú ar an Acht um Pleanáil agus Forbairt, lena n-áirítear sainmhínte dlíthiúla ar bhonneagar straitéiseach. Déanfaidh sé seo an próiseas a shimpliú trína bhféadfaidh tionscadail straitéiseacha iarratas a dhéanamh go díreach ar an mBord Pleanála ar chead pleanála.

30. Tá an Tástáil FBManna deartha chun iarraidh ar cheanglais chomhlíonta nach bhfuil chomh dian céanna do chuideachtaí níos lú a bhreithniú, i gcás inarb iomchuí agus comhréireach, lena n-áirítear simpliú ar chloí le rialú trí úsáid a bhaint as teimpléid, tairseacha rialála laghdaithe do FBManna, agus díolúintí a úsáid nuair is féidir.FBM Test - DETE (enterprise.gov.ie)

Cuireann ionad oibre cothrom agus rialaithe go cuí – ó chearta fostaíochta go sláinte agus sábháilteacht san ionad oibre – cearta tábhachtacha ar fáil d'oibrithe agus cruthaíonn sé cothrom na féinne idir gnólachtaí. Spreagann sé freisin rannpháirtíocht sa mhargadh saothair agus forbairt tallainne agus scileanna i margadh saothair tarraingteach a bhfuil meas aige ar a chuid oibrithe. Thug an Rialtas scéim reachtúil um pá breoiteachta do gach fostaí isteach trí reachtaíocht agus tá pá maireachtála agus córas um choigiltis scoir le clárúchán uathoibríoch á thabhairt isteach aige. Cinnteimid go mbeidh clú ar Éirinn i gcónaí i measc na dtíortha is fearr ar domhan maidir le cearta fostaíochta,³¹ a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm atá rithábhachtach chun poist ardchaighdeán a chur chun cinn agus chun geilleagar cuimsitheach a thógáil atá tarraingteach do lucht saothair agus scileanna an-soghluaiste.

Tá an clár Gnó Freagrach an-leathan agus ag forbairt go tapa. Clúdaíonn sé réimsí beartais éagsúla (trádáil, infheistíocht, cearta fostaíochta, dlí na gcuideachtaí, gníomhaíocht ar son na haeráide srl) agus tá beartais éagsúla taobh thiar de lena n-áirítear na NA (Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe), ITES (Treoirlínte d'Fhiontair Innáisiúnta) agus an tAontas Eorpach (réimse leathan tograí reachtacha a chuimsíonn réimsí an tsaothair éigeantais, an díchill chuí chorparáidigh agus an tuairiscithe ar inbhuanaitheacht chorparáideach). Tagann an clár oibre seo go mór le chéile, go pointe suntasach, leis an gclár oibre Comhshaoil, Sóisialta agus Rialachais (CSR) atá chun tosaigh i gcónaí i measc infheisteoirí agus corparáidí gníomhaithe agus eiticíúla. Tacóidh Éire i gcónaí le moltaí a chuireann iompar freagrach gnó chun cinn agus féachfaidh sí lena chinntiú go dtagann na tograí ar an gcothromaíocht cheart trí chosaintí éifeachtacha a sholáthar, agus ag an am céanna ag cinntiú go bhfuil na bearta atá le cur i bhfeidhm ag lucht gnó soiléir, cuí agus infheidhmithe. Má chuirtear ar aghaidh é agus má ghlactar leis ar bhealach réamhghníomhach, féadfaidh Gnó Freagrach a bheith ina bhuntáiste iomaíoch breise agus ina ghné shainiúil d'fhiontar na hÉireann.

31. Global Rights Index 2022, The International Trade Union Confederation.

3.0 Treo Beartais Amach Anseo

Tá rath ar ár bpolasaithe frontair i gcónaí. Mar sin féin, tá sé ríthábhachtach go ndéanaimid athbhreithniú agus oiriúnú leanúnach ar ár seasamh beartais chun freagairt do thimpeallacht ghnó domhanda atá ag athrú; ach is éabhlóid atá i gceist anseo seachas réabhlóid.

Is é an t-aistriú go glan-nialas agus an t-aistriú digiteach a shaineoidh an chéad chéim eile d'fhorbairt frontair na hÉireann. Treisíonn na haistrithe seo a chéile; beidh ról lárnach ag teicneolaíocht agus sonraí maidir le spriocanna inbhuanaitheachta a bhaint amach agus scaoilfidh an riachtanas inbhuanaitheachta deiseanna agus margáí nua. Tá buntáistí suntasacha ag baint le glacadh le straitéis aistrithe dúbailte ó thaobh éifeachtúlachta agus táirgiúlachta, samhlacha gnó a athrú agus deiseanna nua a chruthú le haghaidh nuálaíochta agus poist.

Tógfaidh beartas amach anseo ar ghnéithe den éiceachórais atá ag oibriú go maith, tapóidh sé deiseanna chun béim a chur ar ár n-iomaíochas agus ár n-athléimneacht sa todhchaí agus déanfaidh sé na hathruithe struchtúracha a theastaíonn chun rioscaí agus leochaileachtaí a chúiteamh agus chun geilleagar Éireannach inbhuanaithe agus athléimneach a fhíorú go dtí 2030 agus ina dhiaidh sin.

Is í an fhís atá againn ná go n-éireoidh le frontair atá lonnaithe in Éirinn trí bhuntáiste iomaíoch a bheidh bunaithe ar inbhuanaitheacht, nuálaíocht agus táirgiúlacht, agus a chuirfidh poist agus slite beatha fíúntacha ar fáil.

Is í ár n-uaimhian go mbeadh geilleagar bríomhar, athléimneach, cothrom ó thaobh na réigiún de agus inbhuanaithe, comhdhéanta as meascán éagsúlaithe de phríomhchuideachtaí domhanda, frontair Éireannacha atá iomaíoch go hidirnáisiúnta agus gnólachtaí áitiúla a bhfuil ag éirí go maith leo.

Chun é seo a chur i gcrích, díreimid ar sheacht gcuispóir tosaíochta maidir le beartais frontair:

1. Dícharbónú agus gealltanais neodrachta a chomhtháthú
2. Claoclú digiteach a chur i gcroílár an bheartais frontair
3. Tairiscint na hÉireann i dtaca le IDE agus luach trádála a chur chun cinn
4. An earnáil onnmhairithe faoi úinéireacht Éireannach a neartú
5. Cur ar chumas na n-earnálacha trádála áitiúla a bheith rathúil
6. Nuálaíocht fiontraíochta a mhéadú
7. Tógáil ar láidreachtaí agus deiseanna

Thar na blianta atá le teacht tacóimid leis na cuideachtaí faoi úinéireacht eachtrach atá ann cheana féin agus rachaimid sa tóir go gníomhach ar infheistíocht dhíreach eachtrach i réimsí fais inbhuanaithe agus i réimsí atá ag teacht chun cinn, ag cur Éire chun cinn dá réir sin mar láthair le haghaidh infheistíocht ghlas. Tabharfaimid tús áite d'fhás i bhfrontair faoi úinéireacht Éireannach ar fud na réigiún, ag spreagadh fiontraíochta agus cuideachtaí nua-thionscanta ardacmhainne. Cuideoidh le cuideachtaí méadú agus idirnáisiúnta as Éirinn, méadú ar dhlús ár n-onnmhairithe agus líon na gcuideachtaí onnmhairithe, agus tacóimid le feabhsuithe i dtáirgiúlacht ar fud na bhfrontar go léir, agus inár n-earnálacha atá á dtrádáil áitiúil.

Chun ár n-uaimhian a bhaint amach ní mór ár ngníomhaíochtaí a chur in ord tosaíochta agus buiséid bheartais frontair a ailíniú leis na cuspoirí seo.

3.1 Dícharbónú agus Glantiomantais Nialais a Chomhtháthú

Tá dícharbónú ina riachtanas timpeallachta agus eacnamaíoch anois. Ní bagairt é dár n-iomaíochas; tá an baol ann anois muna neadaíonn muid é inár mbeartas fiontraíochta. Tá tomhaltóirí – idir ghnó agus daoine aonair – ag éirí níos feasaí ar fhoinsé agus ar thionchair a gceannachán. Tá margaí airgeadais agus árachais ag léiriú na n-éileamh seo de réir a chéile agus, sa dóigh is go mbeidh gnólachtaí Éireannacha iomaíoch agus athléimneach, beidh orthu glacadh le roghanna tomhaltóirí chun tacú le táirgeadh agus seirbhísí inbhuanaithe. I gcuid mhaith slabhraí luacha domhanda ina bhfuil Éire neadaithe – bia, cógaisíocht, ceimiceáin, teicneolaíocht, seirbhísí sonraí – tá comharthaí soiléire ann go mbeidh ionchuir dhícharbónaithe, inbhuanaithe mar phríomhthiománaí iomaíochais sna deich mbliana atá romhainn. Trí infheistíocht agus claochlú uaimhianach san earnáil fuinnimh, is féidir le hÉirinn dul san iomaíocht go domhanda sna margaí nua seo.

Cuireann an tAcht um Ghníomhú ar son na hAeráide agus um Fhorbairt Ísealcharbóin (Leasú), 2021, spriocanna astuithe ar bun atá ceangailteach ó thaobh dlí agus tugann sé sainmhíniú ar an leibhéal laghdaithe astaíochtaí a chaithfidh earnálacha éagsúla dár ngeilleagar a bhaint amach Tá Uasteorainn Astaíochta Earnála comhaontaithe ag an Rialtas a éilíonn laghdú 35% ar astaíochtaí a thagann ónár n-earnálacha déantúsaíochta. In éineacht leis seo beidh ar gach gnólacht tionchar comhshaoil a gcuid foirgneamh, teasa, iompair agus slabhraí soláthair a laghdú. Cé go mbeidh costais ghaolmhara ag baint leis an gclaochlú seo, beidh deiseanna ann fosta maidir le héifeachtúlachtaí agus dóigheanna nua chun luach do chustaiméirí a chruthú trí tháirgí agus seirbhísí ciorclacha agus décharbónáite.

Is athrú ó bhonn é an uaimhian comhaontaithe chun ár ngeilleagar a dhícharbónú agus beidh gá ann le hinfeistíocht shuntasach di mar aon le glacadh le teicneolaíochtaí ísealcharbóin agus teicneolaíochtaí gan carbón ar fud na n-earnálacha go léir. Ina theannta sin, tabharfaidh beartas frontair freagra d'athléimneacht, do neamhchosaint ar riosca agus d'inoiriúnaitheacht gnólachtaí atá bunaithe in Éirinn d'aeráid athraithe. Aeráid athraithe ina mbeidh coinníollacha comhshaoil níos míshocra acu agus ina mbeidh seans níos fearr do theagmhas adhaimisire ar nós tuilte, tonnta teasa agus triomach.

Díreoidimid ar chlaohlú múnla gnó agus ar acmhainní ciorclaíochta chun costais a laghdú, chun inbhuanaitheacht a mhéadú agus chun frontair atá bunaithe in Éirinn a chumasú dul san iomaíocht maidir le caighdeán, iontaofacht, breisluach agus seirbhís do chustaiméirí. Ligfidh agus spreagfaidh sé seo do fhiontair bheaga agus mheánmhéide, do gnólachtaí nuathionscanta agus d'éascaitheoir fiontraíochta/

do ghorlanna fiontraíochta múnlaí gnó a dheardh a éiríonn leo i dtimpeallacht ghnó atá inbhuanaithe agus aeráid neodrach.

Éilíonn na ceisteanna seo athruithe suntasacha ar bheartas fiontraíocht. Beidh an beartas dírithe ar chuidiú a thabhairt do gnólachtaí atá ann cheana féin leis na costais a bhaineann le dícharbónú a íoc agus iad a chur in áit leas a bhaint as deiseanna geilleagair ísealcharbóin. Mar gheall ar chostas eacnamaíoch méadaitheach an charbóin beidh an cuidiú d'fhorbairt thionsclaíoch 'úrnua' teoranta d'infheistíochtaí a thagann le cuspóirí dícharbónaithe.

Chun seo a chur i bhfeidhm, cuirfidh ár ngníomhaireachtaí forbartha frontair – GFT Éireann, Fiontraíocht Éireann, OFÁanna agus gníomhaireachtaí earnála eile –, cuirfidh siad laghdú carbóin mar chuspóir atá comh tábhachtach leis agus taobh leis an bhfostaíocht agus leis an mbreisluach. Éileoidh sé seo athruithe suntasacha ar thosaíochtaí agus ar ghníomhaíochtaí gníomhaireachta lena n-áirítear spriocanna soiléire laghduithe astaíochtaí a leagan síos dá mbonn cliant chomh maith leis an gcostas carbóin a chur le meastóireacht tionscadail. Ciallaíonn na hathruithe seo nach mbeidh forbairt thionsclaíoch nua ag brath an oiread sin ar bhreoslaí iontaise agus is mar sin de beidh siad níos athléimní.

Beidh ar ról Údarás Fuinnimh Inmharthana na hÉireann (SEAI) a athrú fosta chun tacú le beartas fiontraíochta a ailíniú le cuspóirí beartais comhshaoil. Oibreoidh an SEAI in éineacht leis na gníomhaireachtaí forbartha frontair, ag stiúradh réimsí mar áitribh thráchtála a aisfheistiú agus ag forbairt léarscáileanna earnála-shonracha um laghdú ar astaíochtaí. Beidh ról le himirt ag gníomhaireachtaí earnála, ar nós Fáilte Éireann agus Bord Bia, fosta maidir le tionchar a imirt ar gnólachtaí ina n-earnálacha, agus iad a chumasú agus tacú leo infheistíocht a dhéanamh sna cóirithe riachtanacha.

Tá claochlú iomlán de dhíth ar earnálacha, ar nós agraibhia agus stroighne, chun bogadh go múnlaí gnó ísealcharbóin agus chun ullmhú le haghaidh táirgeadh neodracht. Dearfaimid agus cuirfimid polasaí iidirghabhálacha earnála ar leith i bhfeidhm ina mbeidh sé mar aidhm ag Éirinn a bheith ina ceannródaí seachas ina leantóir sa nuálaíocht, sa T&F agus i bhforbairt táirgí nua sna hearnálacha seo. Tógfaidh Éire ar **Fhís Bia 2030** don agraibhia, chun rochtain a fháil ar mhargadh domhanda atá ag athrú ó bhonn. Osclóidh an cur chuige réamhghníomhach seo deiseanna suntasacha nua, ach bheadh riosca shuntasach ann maidir le athléimneacht agus inmharthanacht d'fhiontair na hÉireann má tá moill ann leis an infheistíocht agus leis an gclaochlú.

Cuireann scála ár n-acmhainneacht gaoithe ón talamh, deis forbartha tionsclaíochta ar fáil nuair a chuirtear le táirgeadh hidrigine é, chomh maith le cumas onnmhairithe ardluacha. Ní bheidh sé simplí é a sheachadadh, ach leis na beartais chearta, agus leis an gceannach isteach ón tionscal, tá an cumas aige geilleagar na hÉireann a athrú ó bhonn. Freastalóidh cur chuige réamhghníomhach, dearfach maidir le forbairt fuinnimh thionsclaíoch ar riachtanais earnáil fuinnimh atá ag athrú go tapa agus ar chlaochlú úsáid fuinnimh de réir tionscail ar an iomlán.

Áireoidh sé seo slabhra soláthair intíre a fhorbairt agus saineolas in-onnmhairithe i ndeiseanna fuinnimh in-athnuaite (gaoth ón talamh agus hidrigin; mar

shampla, d'fhéadfadh Éire a bheith chun tosaigh ar fud an domhain maidir le dearadh, tógáil agus Cian mhonatóireacht ar ardáin amach ón gcósta ar snámh agus teicneolaíocht monatóireachta). Beidh bithgheilleagar siorathraitheach ann fosta a chuideoidh le hathléimneacht ár n-earnálacha argaibhia agus foraoiseachta agus fuinneamh in-athnuaite a sholáthar trí bhithmhais agus trí bhithmheatán. Cinnteoidh ár gcur chuige gur féidir leis an tionscal na buntáistí iomaíoch a bhaineann le cumas fuinnimh in-athnuaite fhliúirseach na hÉireann a threisiú. Déanfar seo chomh maith leis an tír a chur in áit go straitéiseach le haghaidh deiseanna sa toadhchá in earnálacha déantúsaíochta.

3.2 Claochlú Digiteach a Chur i Gcroílár an Bheartais Fiontraíochta

Beidh ról tábhachtach ag teicneolaíochtaí digiteacha maidir le hiomaíochas agus táirgiúlacht dhomhanda a mhúnlú sna blianta atá le teacht, agus tá a uaimhian leagtha amach ag Éirinn a bheith ina ceannaire digiteach i gcroílár forbairtí digiteacha Eorpacha agus domhanda in Leas a bhaint as **Digiteach – Creat Éire Dhigiteach**, a seoladh i 2022. Comhlánaítear é leis an straitéis **IS - Is Cuid den Saol é Anois** Straitéis, a seoladh in 2021. Tá teicneolaíochtaí digiteacha ríthábhachtach fosta chun fás eacnamaíoch a dhícheangail ó thomhaltas acmhainní agus is féidir leo cuidiú leis an aistriú i dtreo múnla fáis níos inbhuanaithe.

Tá ceithre chuspóir ag straitéis dhigiteach na hÉireann don fhiontraíocht:

- starraingteacht na hÉireann a chothú mar áit roghnaithe do ghnólachtaí teicneolaíochta domhanda ceannródaíochta.
- athrú céime i nglacadh digiteach a thiomáint ar fud na fiontraíochta.
- gnólachtaí nuathionscanta digiteacha a chothú; agus
- creat rialála nua-aimseartha, comhtháite agus dea-acmhainní a chinntiú don digiteach.

Tá Éire an rathúil mar áit do ghníomhaíochtaí straitéiseacha na comhlachtaí móra teicneolaíochta, agus is ionann teicneolaíocht anois agus c.60% dár n-easpórtálacha agus 6% dár bhfostaíocht.

Tá deis ollmhór ann le díbhinn táirgiúlachta a bhaint amach ó ghlacadh le glacadh digiteach ar fud na fiontraíochta in Éirinn. Is é an cuspóir atá againn ná go sroichfidh ar a laghad 90% dár FBManna bunleibhéal déine digiteach ar a laghad faoi 2030. Cuireann teicneolaíochtaí digiteacha deiseanna gan fasach ar fáil freisin do ghnóthais bheaga chun constaicí a bhaineann

le méid a shárú; constaicí ar nuálaíocht, ar dhul ar fud an domhain agus constaicí ar fás. Ach, níl sé ar an gcumas ag cuid mhaith FBManna claochlú digiteach a dhéanamh gan idirghabháil rialtais, agus níl aon phleananna digiteacha i bhfeidhm ag trian de na FBManna.

ATHRÚ DIGITEACH AR AN bhFIONTRAÍOCHT

Beidh claochlú digiteach neadaithe inár ngníomhaireachtaí frontair agus an líonra OFÁ maidir lena gcuidreamh le gnólachtaí – mar chumasóir tábhachtach do phróisis, nuálaíocht, fás, inbhuanaitheacht agus iomaíochas níos fearr. Dreasóimid le glacadh gasta an dhigitigh ar fud na fiontraíochta trí dheontais chaipitil, oiliúna agus tacaíochtaí comhairliúcháin. Comhlánófar é sin le líonra de mhoil Eorpacha um Nuálaíocht Dhigiteach, a fheidhmeoidh mar ionaid ilfhreastail le haghaidh saineolais, comhairle, agus deiseanna chun teicneolaíochtaí a thástáil sula a dhéantar infheistíocht. Ina theannta sin, tabharfaimid tús áite do thionscnaimh chomhairleacha agus fheasachta ag baint úsáide as na bealaí atá ar fáil lena n-áirítear na gníomhaireachtaí frontair agus cuirfimid Tairseach Dhigiteach i bhfeidhm chun gnólachtaí digiteacha a dhí-scríosadh agus chun tacú leo ar an aistear ghlacadh digiteach.

Le bheith rathúil, teastaíonn ní hamháin go nglacfar leis an teicneolaíocht le haistriú digiteach, ach tá athruithe sa chultúr, sa cheannaireacht, sna scileanna agus sna próisis de dhíth. Méadóimid infheistíocht i seachadadh scileanna digiteacha ardleibhéal agus cláir chun na scileanna digiteacha agus tras-scileanna riachtanacha a thabhairt don lucht saothair iomlán.

Tá infheistíocht marthanach i mbonneagar digiteach, lena n-áirítear nascacht agus cibearshlándáil, ina réamhriachtanas do gheilleagar láidir digiteach. Ní

hamháin go bhfuil acmhainn leathanbhanda ar fud na tíre páirteach don nascacht ach tá líonraí aisiompar le haghaidh sonraí ann fosta. Beidh dul chun cinn suntasach ann maidir le digitiú na seirbhíse poiblí, agus bainfidimid úsáid an próiseas soláthair phoiblí chun tacú le FBManna nuálacha digiteacha.

DIGITIÚ DÉANTÚSAÍOCHTA

Sa dóigh is go bhfanfaidh oibríochtaí déantúsaíochta iomaíoch, tá claochlú digiteach agus glacadh teicneolaíochta riachtanach. Is minic a thugtar Tionscal 4.0 ar an aistriú chuig digitiú déantúsaíochta, rud a léiríonn an ceathrú réabhlóid thionsclaíoch. Tá meascán de dhul chun cinn ar fud na hearnála déantúsaíochta, maidir le glacadh agus úsáid teicneolaíochtaí. Léiríonn sé seo leibhéal éagsúla cumais agus cumais i dtéarmaí straitéis nuálaíochta, i dtéarmaí maoinithe, agus i dtéarmaí forbairt lucht saothair. Éascaíonn na rudaí seo go léir claochlú digiteach éifeachtach i dtírdhreach teicneolaíochta atá ag athrú go tapa.

Déanfaimid measúnú ar chumais dhigiteacha, tacóimid le forbairt treochláir straitéiseacha teicneolaíochta, agus éascaímid forbairt lucht saothair atá ar aon dul le forbairt na dteicneolaíochtaí digiteacha. Déanfaimid acmhainní stáit a chomhordú idir ghníomhaireachtaí frontair, soláthróirí oiliúna agus forbairt scileanna chomh maith leis an líonra d'ionaid agus d'institiúidí teicniúla TF&N.

Comhlíonfar mian an Straitéis 2020 Tionscal 4.0 chun a bheith mar mhol domhanda ag teorainn na hArd-Déantúsaíochta mar gheall ar bhainistíocht éifeachtach agus comhordú éifeachtach ar acmhainní stát mhaoinithe. Ligfidh seo de na déantúsaíochta in Éirinn aistriú go dtí áit atá neodrach ó thaobh carbóin de, lánchumasaithe go digiteach agus inbhuanaithe.

TRÁDÁIL DHIGITEACH

Tá méadú ar sciar trádáil idirnáisiúnta i seirbhísí digiteacha; tá sreabha sonraí mar chroílár na tráchtála domhanda de réir a chéile; agus tá saincheisteanna a bhaineann le cosaint tomhaltóirí, príobháideachas sonraí agus cibearshlándaíl níos tábhachtaí de réir a chéile chun iontaoibh agus muinín a chothú sa ríomhthráchtáil. Cuirfidh an rathúlacht maidir leis an gclár oibre um thrádáil dhigiteach a chur chun cinn le hinfheistíocht ag fiontraíocht na hÉireann i gclaochlú digiteach.

Ag leibhéal an AE agus san EDT, is tacadóir daingean í Éire don nuálaíocht agus don uailmhian maidir le trádáil dhigiteach a chur chun cinn, ag cinntiú nach dtógaimid constaicí agus gur féidir le hearnáil fiontraíochta na hÉireann atá nuálaíoch agus feasach go digiteach, leas a bhaint as deiseanna de réir mar a thagann siad chun cinn. Go háirithe, tá sé tábhachtach go mbeadh Éire agus an AE ina 'lucht déanta rialacha' seachas ina 'lucht glactha rialacha' sa timpeallacht nua dhinimiciúil seo, mar gheall go bhfuil an trádáil dhigiteach ag méadú go pointe áirithe i gcomhaontuithe trádála déthaobhacha agus iltaobhacha. Oibreoidimid, tríd an AE agus ag caibidlíocht ríomhthráchtála an EDT, lena chinntiú go bhfanfaidh an moratóir domhanda maidir le taraifí nua a thabhairt isteach ar idirbhearta digiteacha i bhfeidhm. Ba mhaith leis na caibidlíochtaí seo dul chun cinn a dhéanamh ar phróisis chustaim a uasghrádú don ré dhigiteach lena n-áirítear sruthlíniú trádála isteach agus amach. Déanfar seo trí chaighdeáin éascaithe trádála digiteach a chur in ionad imréiteach custaim páipéar bhunaithe traidisiúnta, rud a thacaíonn Éire leis go hiomlán.

3.3 Tairscint IDE agus Luach Trádála na hÉireann a chur chun cinn

Mar a luadh níos luaithe, tá Éire, mar gheilleagar beag oscailte, ag brath ar thrádáil idirnáisiúnta mar phríomhfhoinsé fáis eacnamaíoch agus feabhsú ar chaighdeáin mhaireachtála. Mar gheall go bhfuil margadh intíre beag againn, ní mór d'fhiontair atá bunaithe in Éirinn breathnú ar mhargáí idirnáisiúnta, rud atá éascaithe ag ár rochtain ar líonra Comhaontuithe Saorthrádála an AE, chun barainneachtaí scála agus feabhas ar tháirgiúlachta gaolmhara a leathnú agus a réadú.

Mar gheall ar oscailteacht na hÉireann do shreabha trádála, infheistíochta agus teicneolaíochta tá éagsúlú an gheilleagair ann go hearnálacha; earnálacha atá níos athléimní in aghaidh turraingí inmheánacha agus

seachtracha, rud atá léirithe ó na haisghabhálacha ó ghéarchéim airgeadais 2008/09 agus ón phaindeim COVID-19 le déanaí. Tá ár n-ardleibhéal trádála agus infheistíochta ann fosta, mar gheall ar ár mballraíocht san Aontas Eorpach agus sa Mhargadh Aonair. Léiríodh i dtuarascáil ón gCoimisiún Eorpach, **Trádáil agus Poist 2021**, go dtacaíonn trádáil agus infheistíocht idirnáisiúnta le 1.3 milliún post in Éirinn.

In 2022, d'fhaomh an Rialtas **Straitéis Trádála agus Infheistíochta na hÉireann 2022-2026: Luach d'Éirinn, Luachanna don Domhan**. Is é sprioc uileghabhálach na straitéise ná Éire a fheiceáil ag fás ar bhealach hinmharthana, ár margaí easpórtála a éagsúlú, agus ag tacú le rath leanúnach agus caighdeáin and investment

mhaireachtála níos airde. Is é an sprioc ná seo uilig a bheith ann i gcomhthéacs geopholaitíocht atá ag athrú, i gcomhthéacs an dídhomhandaithe nó aontaobhachas méadaithe agus an cheistiú faoin tsamhail saorthrádála oscailte. Tugann an Straitéis tacaíocht don bPáipéar Bán seo agus tugann sí tacaíocht do straitéisí eile an Rialtais ar nós **Éire Dhomhanda 2025** agus tionscnamh na **nOileán Comhroinnte**.

Tá Beartas Tionsclaíoch an AE, mar bhonn faoi uailmhianta claochlaitheacha Comhaontú Glas don Eoraip, ag forbairt I cónaí agus beidh Éire fós le cloisteáil sa díospóireacht beartais atá ag teacht chun cinn. Tá fócas láidir á leagan ag leibhéal an AE ar earnálacha agus ar éiceachórais ar leith. Ina measc seo tá earnálacha ina bhfuil láidreachtaí ag Éirinn ar nós leathsheoltóirí, eolaíochtaí beatha, spás agus cosanta, agus teicneolaíochtaí cosúil le 5G/6G, néal, imeall-ríomhaireacht agus IS, le tacaíocht ó thionscnaimh i réimsí na Luach shlabhraí Straitéiseacha, Comhghuaillíochtaí Tionsclaíocha agus Conairí Aistrithe.

Tá Éire gníomhach chomh maith i dtionscnaimh nuálaíochta Eorpacha agus teorainn teicneolaíochta lena n-áirítear Fís Eorpach agus Tionscadal tábhachtach ar mhaithe le leas na hEorpa i gcoitinne (IPCEIs). Leanfaidh Éire de bheith rannpháirteach sna tionscnaimh seo go háirithe in earnálacha nó teicneolaíochtaí inar féidir linn láithreach fiontraíochta láidir, atá ann cheana féin, a ghíaráil nó acmhainneacht atá ag teacht chun cinn a ghíaráil, le fócas ar leith ar thacú le rannpháirtíocht FBM.

Beidh IDC agus trádáil fós lárnach dár samhail fáis agus straitéis eacnamaíoch. Fiú amháin i gcomhthéacs na streachailte le déanaí, d'éirigh go maith le hÉirinn maidir le hinfheistíocht agus fostaíocht agus leanann na heaspórtálacha ag fás i gcónaí. I dtimpeallacht dhomhanda atá ag éirí níos iomaíche, leanfaimid le hÉirinn a chur in áit roghnaithe d'infheistíocht thar lear. Cosnóimid in éadan an bhogáis trí fhorbairt a dhéanamh ar thairiscint luach IDC, agus dul i dtáithí le tairiscint luach IDC i gcónaí. Forbrófar ár gcur chuige maidir le tarraingt an IDC chun ár n-uailmhianta do glan-nialais a léiriú agus chun leas a bhaint as deiseanna atá ag teacht chun cinn, ag léiriú measa d'acmhainn iompair an gheilleagair. Díreoidimid ar a laghad leath na n-infheistíochtaí IDI ar fad ó 2021-2024 chuig láithreacha taobh amuigh de Bhaile Átha Cliath.

Bíonn an timpeallacht dhomhanda ina mbíonn Éire in iomaíocht le haghaidh IDC agus trádáil ag síor-athrú. Tá cinnteoireacht pholaitiúil agus ceisteanna slándála náisiúnta ag teacht chun cinn mar eochairthoisic sa tírdhreach gnó domhanda, de réir mar a leathnaíonn teannas a bhí dírithe ar shreabha trádála roimhe seo chuig saincheisteanna aistrithe teicneolaíochta, maoinne intleachtúla agus uathriail straitéiseach. Mar a luadh níos luaithe, tá patrúin domhandaithe ag athrú, agus d'fhéadfadh atheagrú oibríochtaí FINEanna a bheith mar thoradh ar ilroinnt ghaolmhar an mhargaidh agus an tslabhra soláthair. D'fhéadfadh na forbairtí seo an timpeallacht dhomhanda an-chomhtháite do thrádáil agus d'infheistíocht a athrú agus is féidir le leibhéal mhéadaithe réigiúnaithe a bheith ann mar thoradh orthu.

Tá na ceisteanna geopholaitiúla seo ag teacht le chéile le luasghéarú glacadh na teicneolaíochta – ag glacadh le digitiú, uathoibriú agus IS – a athróidh go mór nádúr na hoibre agus riachtanais FINEanna atá ag iarraidh bunáiteanna nua a bhunú. Tá cur chuige solúbtha, sofhreagúil de dhíth ar an timpeallacht dhomhanda athraitheach seo, agus forbrófar beartas chun leas a bhaint as na deiseanna nua a thíocfaidh as an gclaochlú seo, agus ag an am céanna ag soláthar leanúnachais mar cheann scribe infheistíochta.

De réir mar a chuireann FINEanna lena bhfócas ar oiriúnú aeráide agus ar mhaolú na haeráide, tá deis ann d'Éirinn leas a bhaint as, agus mar a dúradh thuas, cuirfimid inbhuanaitheacht i gcroílár ár múnla fiontraíochta. Déanfaimid ár n-aistriú glas a ghíaráil mar chuid lárnach dár tairiscint d'infheisteoirí thar lear, trí Éire a thaispeáint mar thimpeallacht ghnó atá neamhdhíobhálach don aeráid agus inbhuanaithe ina féidir le hoibríochtaí leanúnacha agus infheistíochtaí nua a bhunadh ann.

Caithfidh muid naisc a neartú fosta, idir ár FINEanna faoi úinéireacht eachtrach agus idir FINEanna agus FBManna trí éiceachórais agus meantóireacht a fhorbairt a chuideoidh le gnólachtaí áitiúla, lena n-áirítear Gnólachtaí Nuathionscanta Ardacmhainne (HPSU), a bheith leabaithe i slabhraí luacha na n-earnálacha atá dian le IDC. Is é an toradh a bheidh air seo ná gabháil luach níos airde intíre a bheith ann agus ligfidh seo dár gcuid FBManna agus ár ngeilleagar intíre leas a bhaint as iarmhairsí dearfacha.

3.4 An Earnáil Easpórtála faoi Úinéireacht Éireannach a Neartú

Is í an príomhaidhm atá againn ná gnóthais bheaga agus mheánmhéide [FBM] mar aon le fiontraíocht a bheith croilárnach d'fhás inbhuanaithe, ilghnéitheach. Tá Éire ag spriocdhíriú clár i ngnólachtaí dúchasacha ar feadh i bhfad sna hearnálacha déantúsaíochta agus trádála idirnáisiúnta, le béim ar leith ar fhás na n-easpórtálacha. Is léir an bunús atá leis seo: tá fianaise ann go bhfuil na heaspórtálaithe níos rathúla, níos táirgiúla, dian ar chaipiteal agus scíleanna, agus bíonn tuarastail níos airde á n-íoc acu i gcodarsnacht le gnólachtaí nach bhfuil baint acu leis an éarnáil easpórtála.

Cinnteoimid go mbeidh cúnamh airgeadais díreach mar thosaíocht do ghnólachtaí easpórtála a chuireann go mór leis an eacnamaíocht. Méadóimid líon na n-easpórtálaithe, go háirithe ón ngrúpa mór FBM nach gnólachtaí easpórtála iad.

Ba é tátal na hathbhreithnithe a rinne Eagraíocht um Chomhar agus Fhorbairt Eacnamaíochta [ITES] ar Pholasáí na FBM agus Fiontraíochta in Éirinn ná go mbíonn an timpeallacht ghnó den chuid is mó fabhrach, agus go bhfuil go leor clár dea-chleachtais a thacaíonn le FBM agus fiontraíthe a n-oibríonn go dlúth as lámh a chéile tríd an Rialtas. San athbhreithniú, aithníodh roinnt réimsí a bhain leis an bpolasáí nach mór a fheabhsú, aitheanta anois mar thosaíochtaí faoin bPlean Fáis de chuid na FBM agus Fiontraíochta. Áirítear fás táirgiúlachta, go háirithe i measc ghnóthas nuathionscanta agus líon na n-easpórtálaithe, a chothaíonn gréasáin fiontraíochta agus grúpaí eile.

Léiríonn anailís ar oibriú táirgiúlachta de chuid pobail na FBM go bhfuil oibriú mhionghóthas ar aon dul le meán na ITES, tá dúshlán i measc frontar meánmhéide, a léiríonn rátaí comhiomlána níos ísle de tháirgiúlacht agus fás táirgiúlachta níos ísle, i gcomparáid le tíortha ITES eile. Dheimhnikh anailís a rinneadh do ITES go raibh go leor gnéithe bunúsacha taobh thiar de seo, scíleanna bainistíochta, easpa fócais ar pholasaithe, leibhéal sách íseal infheistíochta agus líon íseal d'easpórtálaithe ina measc (tá an cóimheas is lú d'easpórtálaithe le méid na bhfrontar, fostóirí na bhfrontar, agus pobail ag Éirinn san Aontas Eorpach). Is í an aidhm atá againn an meánfhás táirgiúlachta bliantúil a mhéadú faoi 2.5% faoi 2024.

Díreoidimid ár n-iarrachtaí chun cur chuige i dtaca le córas lán-chomhtháite a fhorbairt agus a chruthóidh éiceachóras a luathaíonn fás na ngnóthas nuathionscanta agus scálú, áirítear leis sin: rochtain ar mhaoiniú ón éarnáil phoiblí agus phríobháideach araon; infheistíochtaí i bhforbairt agus taighde [F&T] agus nuálaíocht; rochtain ar scíleanna; agus timpeallacht

rialála chuí chomh maith le córas cánach a spreagann infheistíocht i ngnóthais nuathionscanta agus scálú. Is í an sprioc atá againn ná méadú 50% ar líon na gcuideachtaí móra easpórtála Éireannacha faoi 2030.

Díríonn stráitéis trí-bliana de chuid Fiontraíocht Éireann, **Ceannasaíocht sa Saol atá ag Athrú**, a foilsíodh le déanaí, ar éiceachóras cothrom ar bhonn réigiúin a chruthú ionas gur féidir le fiontraíthe a bheith rathúil. Leagann sé clár gnó amach freisin a thacaíonn le scálú ionas gur féidir leis na gnólachtaí is uailmhianaí in Éirinn cumasú agus rochtain a fháil ar mhaoiniú agus oilteacht, lena gceannasaíocht agus cumais bhainistíochta agus scíleanna a neartú, agus le héagsúlacht a chothú.

Tá teagmháil le hardfheidhmíochta fáis agus meantóireacht i ndinimicí stráitéisí ceannasaíochta gnó ina gcumasóirí an-tábhachtach do chuid mhór foirne ceannasaíochta de chuid FBM agus iad ag iarraidh a bhfiontraíochta a thabhairt chuig an chéad chéim eile. Coinneoidimid ag soláthrú chúnamh airgid agus seirbhísí comhairleach den chéad ghrád d'fhiontraíthe, Tosaithe Ardacmhainne [HPSU] agus gnólachtaí scálaithe chun oibriú le comhlachtaí poiblí lena dtairgí agus seirbhísí a thástáil agus a dheimhniú.

Tugann an stráitéis ó Fiontraíocht Éireann geallúint go mbeadh tacaíocht curtha ar fáil d'fhiontair a bhfuil deichniúr fostaí nó níos mó acu anois, de réir mar is cuí dá ráta forbartha agus a n-uailmhianta fáis. Cinnteoimid Fiontraíocht Éireann i gcomhpháirt le h[OFÁ]-anna go mbeadh tacaíocht ar fáil do ghach méid comhlachta sna hearnálacha déantúsaíochta agus seirbhísí trádála idirnáisiúnta ina n-aistear forbartha. Neartóidh an sainordú oibre forleathnaithe de chuid na hOFÁ chun comhoibriú le heaspórtálaithe ionchasacha a bhfuil os cionn 10 nó suas le 50 fostaí acu líon na n-easpórtálaithe agus cabhróidh sé le sprioc an Rialtais 2,000 easpórtálaí a cheapadh.

Bíonn caipiteal riosca (is é sin; caipiteal gnáthscaireanna) ag teastáil ó ghnóthais nuálacha chun fáis. Agus an margadh infheistíochta príobháideach i ngnáthscaireanna á fhorbairt in Éirinn le deich mbliana anuas, tá codanna den mhargadh a bhfuil athruithe de dhíth orthu. gnóthais nuathionscanta agus airgeadas an mhéadaithe go príomha. Tá rochtain ar mhaoiniú cuí i gcomhair infheistíochta scálaithe ar cheann de na bearnaí reatha is mó sa mhargadh Éireannach, agus é aitheanta mar shaincheist phráinneach ar fud na hEorpa.

Is í Fiontraíocht Éireann an príomhsholáthróir de mhaoiniú chothromais poiblí in Éirinn. D'éirigh le

Fiontraíocht Éireann, a fheidhmíonn mar phríomh-infheisteoir, caipiteal príobháideach a chruinniú le cistí caipitil a chothú agus a fhíorú, a sholáthraíonn caipiteal riosca riachtanach agus bearta bogthacaíochta gaolmhara do ghnóthais nuálacha Éireannacha atá nuabhunaithe. Tá an disciplín agus fócas ar an margadh a bhíonn ag infheisteoirí príobháideacha ríthábhachtach don rath ina iomláine. Ar an taobh is forbartha den mhargadh, cuireann an Ciste Infheistíochta Straitéisí na hÉireann (CISÉ) infheistíocht i ngnólachtaí Éireannacha tríd cistí ceannasacha, ach díríonn a shainórdú ar idirghabhála ag gnóthais mórscaála, agus infheistíochtaí á ndéanamh ag €10 milliún agus níos mó.

Tá bearna sa mhargadh ó thaobh soláthar infheistíochtaí cothromais, áfach, ag leibhéal €3-€10 milliún, a rachadh chun tairbhe riachtanas scálaithe atá ag gnóthais Éireannacha ardchumais. Ciallaíonn an neamhláithreacht seo go mbíonn gnólachtaí ar ardchaighdeán ar lorg infheistíochta ó lasmuigh dá ndlínsí agus, níos minicí ná a mhalairt, lasmuigh den Aontas Eorpach (AE). Ardaíonn sé seo an riosca go mbíonn Éire (agus an AE ina iomláine) ag feidhmiú mar ghorlann do chríocha eile an domhain agus go gcaillfear amach ar fhiontair as an ngnáth, agus go n-athlonnódh teicneolaíochtaí, eolas agus poist i limistéir i gcéin.

Cothóimid éiceachóras inbhuanaithe d'infheistíocht phríobháideach scálaithe sa chaoi is go mbeadh gnóthais le poitéinseal domhanda in ann scálú agus bláthú anseo in Éirinn. Is gá go mbeadh idirghabháil inbhuanaithe agus stuama polasaithe i bhfeidhm le caipiteal príobháideach a mhealladh agus a choimhead. Ina theannta sin, tá sé ríthábhachtach go mbíonn

comhlachtaí poiblí in ann feidhmiú mar infheisteoirí foighneacha, ag laghdú an bhrú chun tuairisceáin a fháil sa ghearrthéarma. Tá an Roinn Fiontar, Trádála agus Fostaíochta ag scrúdú na ceiste seo agus foilseoidh sé Plean Straitéiseach ar úsáid airgeadais mar chatalaíoch le héiceachóras scálaithe a fhorbairt in 2023.

Is comhpháirt lárnach é dár gcur chuige, tacaíocht a thabhairt don fhorbairt chothrom gheilleagrach agus frontar réigiúnach. Coinneoidh na gníomhaíochtaí frontair agus OFÁ an t-éiceachóras fiontraíochta a neartú, ag cur deiseanna ar fáil do phobail agus ghnólachtaí fud fad na hÉireann. Cuireann Pleananna Fiontair Réigiúnacha, atá tiománta go mór ag páirtithe leasmhara réigiúnacha, le hobairt na ngníomhaireachtaí frontar tionscnaíochtaí a thacú agus buntáiste iomaíoch ag an réigiún de réir prionsabal Speisialtóireachta Cliste. Is croíchuspóir de chuid **Ar dTodhchaí Tuaithe: Polasáí Náisiúnta um Fhorbairt Tuaithe na hÉireann 2021-2025** ná fás geilleagrach cothrom.

Tugann taithí idirnáisiúnta le fios go bhfuil deiseanna ann le haghaidh múnla comhoibritheach chun ról níos mó a imirt i dtimpeallacht frontar na hÉireann. Déanfaimid na soláthairtí reachtaíochta atá ann cheana a neartú agus a nuachóiriú agus rialachas corparáideach nuálach a thabhairt isteach, tuairisciú airgeadais, agus ceanglais comhlíonta, ar an gcaoi sin ag déanamh comhfhiontar níos tarraingtí d'infheisteoirí. Tabharfaidh an reachtaíocht seo buntáiste dearfach don mhúnla comhoibritheach mar réiteach ar an múnla chomhlachta d'infheisteoirí agus i gcomhair gníomhaíochtaí phobail agus sóisialta.

3.5 Ag Cabhrú le hEarnálacha Trádála Áitiúla Bheith faoi Bhláth

Tá na hearnálacha trádála áitiúla ar nós míondíola, tógála, lóistín agus bia ina sciar mór de ghnólachtaí in Éirinn agus, níos tábhachtaí, ina sciar an-mhór d'fhostaíocht na tíre. Tá an-chuid fostaíochta sna hearnálacha seo fud fad na réigiúin ar fad. Tá ról lárnach acu i gcomhfhorbairt áite, ag cur leis an gcreatlach shóisialta agus eacnamaíochta de bhailte agus sráidbhailte ar fud na hÉireann. Díríodh aird ar seo le linn na pandéime, soláthraíonn na hearnálacha seo seirbhísí riachtanacha agus iad ríthábhachtach chun soláthar na dtairgí riachtanacha agus seirbhísí a chinntiú.

Le roinnt blianta anuas, thug an Rialtas aghaidh ar na dúshláin a bhíonn ag gnóthais áitiúla tríd a chomhlachtaí stáit go pras agus go héifeachtach, is cuma más é rochtain ar mhaoiniú, ag tabhairt tacaíochta do ghnólachtaí tríd COVID-19 nó ag cabhrú le gnólachtaí

modhanna a chur i bhfeidhm chun gníomhú ar son na haeraíde agus digitíú, go háirithe tríd dearbháin Trádála ar Líne agus Green for Micro, srl.

Maidir le hidirghabhálacha díreacha, cuireann na hOifigí Fiontar Áitiúla cineálacha éagsúla traenála agus séisiúin chomhlaireacha ar fáil do ghnóthais bheaga, chomh maith le bheith ina 'n-aon ionaid', ag soláthru treorach do na gnóthais uilig faoi acmhainní agus cláir atá ar fáil ó ranna agus gníomhaíochtaí an rialtais. Leagfaidh gnéasán na nOFÁ réimse leathan de chláir rialtais amach agus cuirfidh siad seirbhísí comhairliúcháin ar fáil do ghnóthais, gnóthais trádála áitiúla san áireamh.

Coinneoidh na hOFÁ ag cur lena seirbhísí comhairliúcháin do ghnóthais trádála áitiúla le táirgiúlacht, i dtaca le digitíú, agus laghdú astaíochtaí charbóin agus fuinnimh ach go háirithe, a bhféadfaí

tionchair dhearfacha a bheith acu ar an eacnamaíocht níos leithne. Cuirfidimid oiliúint, comhairleacht, agus seirbhísí meantóireachta ar fáil do ghnóthais trádála áitiúla le os cionn 10 fostaí nó suas le 50 fostaí. Cuirfidh na hOFÁ beartais piolóta ar bun a thabharfaidh fóirdheontas do na costaisí feidhmithe i gcomhair digitithe agus tionscnaimh glas a chabhróidh leis an ngrúpa gnóthas seo plé leis an dé-aistriú. Ní bheidh cúnamh airgeadais díreach ar fáil i gcomhair gníomhaíochtaí leathnaithe nó fáis dóibh siúd gur mian leo a bheith i mbun trádála go háitiúil amháin, mar gheall ar an riosca marbhualaigh, díláithriú agus cuid mhór costaisí riaracháin.

Leis an méid fiontar in earnálacha trádála áitiúla, déanfaidh an Roinn Fiontar, Trádála agus Fostaíochta scrúdú ar mheicníochtaí eile, ar nós múnlaí aon le mórán, a d'fhéadfaí gearáil a dhéanamh leis an ngrúpa gnóthas seo.

Is cuid lárnach agus tábhachtach d'éiceachóras fiontraíochta na hÉireann iad na frontair shóisialta, gnóthais bhídeacha nó FBManna, ag crúthú fostaíochta agus ag spreagadh gníomhaíochta eacnamaíoch áitiúla, agus iad aitheanta mar chuid lárnach de thírdhreach an bheartais fiontraíochta leathan in Éirinn. Mar shampla, tá frontair shóisialta gníomhach ag tacú leis an bpróiseas aistrithe glas tríd cuid mhór tionscnamh eacnamaíochta ciorclacha agus aithníonn Stráitéis Tionsclaíoch de chuid an AÉ an Gaireacht agus Geilleagar Sóisialta mar cheann de na héiceachórais is tábhachtaí as 14³² a thacaíonn leis an dé-aistriú go eacnamaíocht glas agus digiteach, agus páirt a ghlacadh san aisghabháil agus athléimneacht chomh maith. Tabharfaidh athbhreithniú déanta ag ITES atá le foilsiú ar éiceachóras na Fiontraíochta Sóisialta in Éirinn deis don Rialtas an chéad chéim eile i bhforbairt na hearnála a leagadh amach. .

3.6 Ag Méadú Fiontraíochta Nuálaíochta

Tá nuálaíocht taobh thiar de dhul chun cinn tairgiúlachta riachtanach le haghaidh fiontar agus an eacnamaíocht agus, níos leithne ná sin, tá frontair nuálaíochta an-tábhachtach ag dul i ngleic le dúshlán shóisialta agus le hathruithe sochaíochta a thiomáint. Bhí gnólachtaí nuálaíochta an-tábhachtach ag cabhrú leis an eacnamaíocht agus an tsochaí leanúint ar aghaidh le linn na pandéime, agus beidh ról lárnach acu i leathadh taighde agus eolais.

Tá cuid mhór gnólachtaí Éireannacha taobh thiar de chur chun cinn tairgí suaite nua a bhíonn trioblóideach go minic, seirbhísí agus múnlaí gnó, i réimsí mar chothúchán agus géineolaíocht, micrileictreonaic, déantúsaíocht fhorbartha, teicneolaíocht domhain, anailísíocht sonraí. Tá gnóthais nuathionscanta atá bunaithe ar nuálaíocht ag cur fuascailtí chun tosaigh do dhúshlán náisiúnta agus domhanda agus deiseanna i réimsí ilghnéitheacha ar nós seirbhísí airgeadais, sláinte agus oideachas.

Tá Éirinn ar cheann de na 'nuálaithe láidre' de chuid an Aontais Eorpaigh agus neartaigh sí a háit ón aonú háit déag go dtí an séú háit ar Scórchárta Nuálaíochta iomlán na hEorpa i 2022. Ach, níl ag éirí go maith le hÉirinn i go leor táscairí nuálaíochta tábhachtacha, infheistíocht i T&F san áireamh. Is dúshlán leanúnach é go mbíonn bearna sheasmhach nuálaíoch ann idir grúpaí eachtrannacha a bhíonn i mbun T&F agus FBM de chuid na hÉireann.

Is í an aidhm atá againn ná tógáil ar an dul chun cinn atá déanta againn agus é a neartú, agus sár-iarrachtaí

a dhéanamh le hacmhainní nuálaíochta a leathnú agus a dhoimhniú tríd an earnáil fiontraíochta, go háirithe i gcomhlíonadh nuálaíochta na FBManna, ag daingniú cultúir nuálaíochta seasta.

Leagann **Tionchar 2030** bealaí amach chun borradh a chur faoinár bhfrontair nuálaíochta sna blianta romhainn, agus uailmhianta faoin mbliain 2030 go mbeidh Éire in ann:

- áit mar 'Cheannasaí Nuálaíochta' a bhaint amach agus a choimhead ar Scórchárta Nuálaíochta na hEorpa;
- caiteachas gnó dúbáilte i T&F (BERD) a bhaint amach;
- líon na dtaighdeoirí in aghaidh 1,000 den lucht oibre a fhás go 15 ó díreach os cionn 9 in aghaidh 1,000;
- líon na ngnóthas nuathionscanta ardfheidhmíochta a dhúbailt ó thaighde.
- dlús a chur le fás tairgiúlachta frontair de chuid na hÉireann ó 1.95% go 2.5% in aghaidh na bliana; agus
- €1.5 billiún rannpháirtíochta agus tionchair a bhaint amach lastigh de Léaslíne na hEorpa.

Cothóimid nuálaíocht suaite ag obair le comhpháirtithe trasna an t-éiceachóras taighde agus nuálaíochta (T&N), forbairt ar Thaighde, Forbairt agus Nuálaíocht (TF&N) cumais agus tallaine, ag tacú le frontair dul isteach i margáí nua agus ag freagairt d'earnálacha fáis nua agus ag spreagadh ngnólachtaí nuathionscanta, lena n-áirítear dearadh maith a chothú mar chuid lárnach de tháirgí agus seirbhísí nua a thabhairt chuig

32. [Communication from the Commission: A New Industrial Strategy for Europe](#), March 2020.

Lan margadh. Is é an cur chuige a bheidh againn ná a chinntiú go mbeidh an timpeallacht chumasaithe cheart in áit chun tacú le geilleagar nuálaíochta agus go mbeidh frontair atá bunaithe in Éirinn leabaithe in éiceachórais teicneolaíochta teorann. Díreoidimid ar naisc agus ar chomhoibriú a neartú idir ár dtaighdeoirí poiblí agus gnó, ag luasghéarú ar thráchtálú agus úsáid eolais nua agus smaointe nua.

Déanfaimid aillíniú ar infheistíocht le sármhaitheas in earnálacha a bhfuilimid láidir iontu cheana féin agus beidh cur chuige ardtionchair á ghiaráil againn ar nós an Ciste Nuálaíochta um Theicneolaíochtaí Bunathraitheacha, mar chothú agus géineolaíocht, micrileictreonaic, agus anailísíocht sonraí, agus leas a bhaint as deiseanna teicneolaíochta nua.

Trí **Straitéis Speisialtóireacht Chliste na hÉireann, 2022 – 2027**, tiománfaimid leibhéil mhéadaithe feidhmíochta nuálaíochta san fhiontraíocht ar fud ár réigiúin agus uasmhéadóimid deiseanna le haghaidh idirleathadh nuálaíochta thar réigiúin agus earnálacha. Beidh cur chuige náisiúnta neartaithe i leith cnuasaithe ina fhachtóir cumasúcháin chun taighde agus nuálaíocht chomhoibríoch agus comhghníomhaíocht a spreagadh i measc gnólachtaí.

Beidh sé mar chroí-fhócas ar ár ngréasán ionad agus áiseanna taighde agus forbartha a neartú agus a chomhordú, lena n-áirítear sna réimsí ard-

déantúsaíochta, eolaíochtaí beatha agus bithphróiseála, digiteach agus TFC agus bia agus agra-theicneolaíocht. Tiománfaimid deiseanna nuálaíochta agus clochlaithe a bhfuil gá leo in earnálacha ar nós na tógála tríd an Lárionad Teicneolaíochta Tógála Nuálaíochta nuabhunaithe.

Tá fócas ar thimpeallacht níos leithne cumasaithe T&N, ag leanúint ar aghaidh ag infheistiú i dtaighde teorann agus i dtimpeallacht taighde dea-fheistithe, ríthábhachtach chun cur le nuálaíocht san fhiontraíocht; tionscnaimh nua iasachtaí agus deontais a fhiosrú chun taighde gnó agus nuálaíocht a spreagadh; réimeas tacaíochta um Maoin Intleachtúil chun taighde comhoibríoch a spreagadh; rannpháirtíocht i bhforbairt caighdeán; agus tairiscint chánach iomaíoch T&F a thacaíonn le FBManna a sholáthar.

Ar deireadh, tá caidreamh agus rannpháirtíocht na hÉireann go hidirnáisiúnta, lena n-áirítear ar bhonn comh-oileánda, ríthábhachtach chun feidhmíocht agus tionchair nuálaíochta fiontraíochta na hÉireann a thiomáint. Leanfaimid le rannpháirtíocht frontair atá bunaithe in Éirinn a mhéadú i gcomhoibrithe taighde idirnáisiúnta agus in éiceachórais, mar a shamhláítear i dtionscnaimh leathsheoltóirí nua an AE, agus bainfimid leas as foinsí breise maoinithe le haghaidh taighde agus nuálaíochta, amhail Creatchláir Eorpacha agus an Chomhairle Eorpach um Nuálaíocht.

3.7 Ag Tógáil ar Láidreachtaí agus Deiseanna

Tá athrú teicneolaíochta ag déanamh doiléirithe de theorainneacha earnála agus ag tiomáint theorannú teorainneacha nua don nuálaíocht agus do shamhlacha nua gnó, rud a fhágann go n-eascróidh earnálacha fáis nua chomh maith le foinsí nua iomaíochta. Tá sé léirithe ag go leor geilleagair bheaga ardfhorbartha, a oibríonn gar do theorainn na nuálaíochta, go bhfuil aclaíocht agus cumas acu teicneolaíochtaí agus samhlacha gnó nua a úsáid go héifeachtach. Mar sin féin, tá claonadh ag geilleagair bheaga buntáiste iomaíoch sainiúil a fhorbairt i líon teoranta réimsí. Mar gheall ar shrianta acmhainní ní mór do gheilleagair bheaga roghanna a dhéanamh.

Trí thógáil ar chumais agus ar láidreachtaí atá ann cheana féin i margaí domhanda agus Éire a chur ar thús cadhnaíochta na ndeiseanna atá ag teacht chun cinn, cuirfimid taca faoi athléimneacht na hÉireann in aghaidh cur isteach agus aistriithe. Teastaíonn roghanna beartais straitéiseacha d'aon ghnó chun buntáiste iomaíoch

a chothú agus a thógáil i réimsí tosaíochta náisiúnta straitéiseacha agus poitéinseal d'Éirinn.

Is minic a bhaineann buntáiste iomaíoch le cnuasaigh shuntasacha de ghnólachtaí gaolmhara, institiúidí ardoideachais agus eagraíochtaí a dhéanann taighde a eagraítear thart ar réimsí láidreachtaí agus inniúlachtaí náisiúnta. Thar gheilleagair bheaga ardleibhéil, tagann rannpháirtíocht idirnáisiúnta agus feidhmíocht táirgiúlachta go díreireach ó fhiontair i gcnuasaigh³³. Soláthraíonn na braislí sin éiceachórais atá deacair le hathchruthú a spreagann nuálaíocht agus aistriú eolais, a mheallann infheistíocht agus tallann, agus a chuireann chun cinn gabháil luacha sa gheilleagar intíre trí naisc slabhra soláthair agus eisiltigh.

Tá láidreachtaí forbartha ag Éirinn i raon teicneolaíochtaí teorann agus braislí láidre, le comhchruinnithe tíreolaíochta suntasacha de ghnólachtaí, lena n-áirítear sa teicneolaíocht, sna

33. Review of Industrial & Enterprise Policy in Small Advanced Economies and Implications for Irish Enterprise Policy, Dr David Skilling, 2022, Landfall Strategy Group, Report to the Department of Enterprise, Trade and Employment.

heolaíochtaí beatha agus i seirbhísí airgeadais. Mar thír bheag, bhain Éire leas freisin as cumhacht naisc logánta agus as cóngarachacht gheografach cuideachtaí agus eagraíochtaí tríú leibhéal, as ar tháinig speisialtóirí áitiúla chun cinn atá á bhforbairt a thuilleadh trí **Straitéis Speisialtóireacht Chliste na hÉireann 2022 – 2027** a chur i bhfeidhm. chomh maith go leor líonraí áitiúla cuideachtaí ag obair le chéile chun eolas a roinnt agus comhoibriú chun dul san iomaíocht i margáí idirnáisiúnta.

Tá tírdhreach nua, ach forásach, ag Éirinn de bhrais-eagraíochtaí foirmiúla atá síolaithe trí Chiste Cnuasaithe Teicneolaíochta Réigiúnaí Fhiontraíocht Éireann (RTCF), an Ciste Forbartha Fiontraíochta Réigiúnaí (REDF) agus trí infheistíochtaí ag GFT Éireann chomh maith le trí chistí agus infheistíochtaí eile lena n-áirítear an ceantar tuaithe. cistí athghiniúna agus **Tionscnamh na nOileán Comhroinnte**. Cuireann eagraíochtaí braisle meicníocht fhoirmiúil ar fáil chun cur ar chumas ballghnóthais, RPOanna agus páirtithe leasmhara eile oibriú le chéile chun feidhmíocht ghnó níos fearr a thiomáint agus chun an timpeallacht ghnó nó an éiceachóras a fheabhsú do theicneolaíocht, d'earnáil nó do thionscal.

CUR CHUIGE NÁISIÚNTA CNUASAITHE

Tógfaimid ar an tírdhreach cnuasaithe seo chun buntáiste iomaíoch a chothú agus a fhorbairt i réimsí a bhfuil tábhacht agus poitéinseal straitéiseach ag baint leo. Trí chur chuige náisiúnta comhordaithe i leith cnuasaithe, neartóimid éiceachórais sa dá réimse láidreachta agus acmhainneachta atá ann cheana féin.

Trí chnuasú a neartú mar uirlis bheartais fiontraíochta, neartóimid naisc agus sineirgí idir cuideachtaí de mhéideanna agus céimeanna éagsúla forbartha, go réigiúnach, go náisiúnta agus ar fud an oileáin, agus éascóimid comhoibriú leis na hinstitiúidí ardoideachais mar institiúidí ancaire agus comhlachtaí eile san earnáil phoiblí. Spreagfaimid freisin comhoibriú trasna braislí agus éiceachórais chun deiseanna nua atá ag teacht chun cinn a ghíaráil d'fhiontar Éireannach.

Beidh measúnú ar láidreachtaí iomaíochta agus deiseanna féideartha i gcoinne raon fachtóirí, lena n-áirítear scála an tionchair fhéideartha mar thaca ag sainaitheint na réimsí tosaíochta le haghaidh cnuasaigh feabhsaithe; déine nuálaíochta agus cumas taighde; agus treo an mhargaidh, arna threorú ag scanadh spéire agus fadbhreathnaitheacht straitéiseach

Is féidir le cur chuige cnuasaithe níos láidre freastal ar roinnt cuspóirí tábhachtacha beartais frontair:

- dícharbónú agus an trasdul glan nialasach a luathú;
- táirgiúlacht a bhrú chun cinn trí níos mó cuideachtaí a éascú chun oibriú ar theorainneacha

teicneolaíochta mar chuid de bhraislí atá thar a bheith nuálaíoch ar fud an domhain; agus

- Feabhas a chur ar ár gcumas freagairt do dheiseanna nó do dhúshlán.

Trí chur chuige náisiúnta níos comhordaithe a ghlacadh i leith cnuasaithe, tá sé mar aidhm againn scála, tionchar agus infheictheacht idirnáisiúnta braislí agus eagraíochtaí cnuasaithe Éireannacha a uasmhéadú agus ag an am céanna leas a bhaint as na buntáistí a bhaineann le cóngarachacht agus comhshuíomh chun torthaí forbartha eacnamaíochta réigiúnacha agus tuaithe a threisiú. Ina theannta sin, trí naisc thrasteorann comhoibritheacha a thógáil trí chur chuige comh-oileáin maidir le cnuasach, tá an poitéinseal ann leas a bhaint as sineirgí agus deiseanna ar fud an oileáin, a d'fhéadfadh tairbhí geilleagracha Thuaidh agus Theas a bheith mar thoradh orthu, ag teacht le fíis an Oileáin Chomhroinnte.

D'fhéadfadh cnuasú éifeachtach ardán a sholáthar chun rannpháirtíocht níos fearr a éascú le héiceachórais thionsclaíochta an AE, le comhaontais thionsclaíochta, le Slabhraí Luacha Straitéiseacha agus le Tionscadail Tábhachtacha Comhleasa Eorpacha (IPCEI), ina bhfuil ceannaireacht láidir Eorpach agus, go deimhin, domhanda ag fiontair atá bunaithe in Éirinn.

Forbróimid Clár Cnuasaithe Náisiúnta chun bunú agus neartú eagraíochtaí cnuasaithe a spreagadh chun forbairt braislí a luathú. Glacfaidh an Clár dearcadh maoinithe meántéarmach agus fadtéarmach do bhraislí seanbhunaithe chun am agus muinín a cheadú chun caidrimh a thógáil agus feidhmíocht an bhraisle agus an éiceachórais ghaolmhar a uasmhéadú. Déanfar athbhreithniú rialta ar an gclár cnuasaithe agus ar na heagraíochtaí cnuasaithe chun a chinntiú go bhfuil luach á seachadadh acu dá mbaill agus ag cur le treo beartais fiontraíochta straitéiseach.

Déanfar cur i bhfeidhm an Chláir Cnuasaithe Náisiúnta a sheachadadh trí mheicníocht lárnach comhordaithe, le hurraíocht ar leibhéal aireachta, rannpháirtíocht tras-rialtais agus rannpháirtíocht na ngníomhaireachtaí forbartha frontair. Beidh an struchtúr comhordaithe seo freagrach as an gClár Cnuasaithe Náisiúnta a riar agus as punann fócasaithe d'eagraíochtaí braisle a fhorbairt agus a thacú lena n-áirítear soláthar comhairle, tacaíocht theicniúil agus oiliúint a éascú. Rachaidh sainchúram na feidhme lárnach seo níos faide ná riarachán maoinithe mar beidh sé de chúram air freisin idirphlé straitéiseach a chumasú idir geallsealbhóirí agus beidh ról lárnach aici i neartú agus i bhforbairt éiceachórais, ag cinntiú comhordú tras-rialtais agus gníomhaíocht chun acmhainneacht agus tionchar na n-ábhar a uasmhéadú. cnuasú ag leibhéal frontair aonair agus earnála nó náisiúnta.

4.0 Cur i bhFeidhm

Soláthraíonn an Páipéar Bán seo an creat do bheartas fiontair don tréimhse go dtí 2030. Dearfar ár ngníomhaíochtaí agus ár n-idirghabhálacha chun ár bhfís mar atá leagtha amach thuas a bhaint amach.

Déanfaidh an Coiste Comh-Aireachta ar Théarnamh Eacnamaíoch agus Infheistíochta maoirsiú ar chur i bhfeidhm an Pháipéir Bháin. Beidh an Roinn Fiontar, Trádála agus Fostaíochta i gceannas ar fhorbairt cláir dhá bhliain as a chéile de ghníomhaíocht trasrialtais. Cuirfidh na cláir seo ceangal ar Ranna, gníomhaireachtaí agus oifigí Rialtais ábhartha do spriocanna inghnóthaithe ar an tráthchlár. Tabharfar tuairisc dhébhliantúil ar dhul chun cinn an chláir don Choiste Comh-Aireachta agus déanfar monatóireacht air ar bhonn leanúnach tríd an nGrúpa Oifigeach Sinsearach bainteach. Ullmhóidh an Roinn Fiontar, Trádála agus Fostaíochta an chéad chlár gníomhaíochta, i gcomhairle leis na gníomhaithe ábhartha, i R1 2023 agus clúdóidh sé an tréimhse go dtí R4 2024. Déanfaimid monatóireacht ar fheidhmíocht ar fud na méadrachta uileghabhálacha in Aguisín I a thagann lenár gcuspóirí beartais straitéiseacha. Ag léiriú idirnascthacht an éiceachórais fiontair, baintear úsáid as roinnt de na méadrachtaí roghnaithe i straitéisí eile Rialtais freisin. Áireofar nuashonruithe ar na bearta seo i dtuarascálacha ar dhul chun cinn an chláir.

Tabharfaimid tosaíocht do bhuiséad caipitil na Roinne Fiontair, Trádála agus Fostaíochta chun an uailmhian atá leagtha amach sa pháipéar seo a léiriú, ag díriú ar infheistíochtaí gan aiféala a ghineann iarmhairtí, a fheabhsaíonn táirgiúlacht agus a chuideoidh le gnólachtaí dul i ngleic leis an mbeirt aistrithe. Chun an tionchar a uasmhéadú, déanfaimid an punann de thacaíochtaí fiontair a chuíchóiriú, rud a fhágann go mbeidh siad níos fusa do ghnólachtaí dul i ngleic leo agus éascófar meastóireachtaí níos léargasáil. Soláthróidh siad seo bonn fianaise oibiachtúil chun treoir a thabhairt do choigeartú nó do dhearadh tionscnamh chun díriú go héifeachtach ar thorthaí inmhianaithe. Bainfimid úsáid as Athbhreithniú ar Chaiteachas Caipitil 2006-2020 na Roinne Fiontar, Trádála agus Fostaíochta agus as an Anailís ar Dháileadh Tacaíochtaí Fiontraíochta 2020 mar bhonnlíne chun monatóireacht a dhéanamh ar athdháileadh cistí chun ár bhfócas straitéiseach meántéarmach a léiriú.

Léireoidh na Gníomhaireachtaí Forbartha Fiontair an treo beartais atá curtha in iúl sa Pháipéar Bán seo i straitéisí nua nó nuashonraithe agus cinnteoidh siad go bhfuil a gcuid gníomhaíochtaí ailínithe go hiomlán lenár seacht dtosaíocht beartais fiontair aitheanta..

Chun tacú le hathléimneacht agus aclaíocht beartais, úsáidfimid agus forbróimid scileanna straitéiseacha fadbhreathnaitheachta. Tógfaidh sé seo ar ghníomhaíochtaí leanúnacha i gcodanna den chóras beartais, mar shampla na measúnuithe réamhbhreathnaithe atá leabaithe sa chleachtadh Measúnaithe Riosca Náisiúnta agus Dúshlán Iomaíochais bliantúil an NCPC.

Cuidíonn fadbhreathnóireacht straitéiseach le ceapadh beartais a neartú trí chomharthaíocht luath a sholáthar ar athruithe suaiteacha atá le teacht, trí raon feidhme an mhéid a mheastar a bheith ábhartha maidir le ceapadh beartais a leathnú agus trí thástáil struis a chumasú ar phleananna i gcoinne cásanna éagsúla³⁴. Bainfimid tairbhe as taithí geilleagair bheaga ardfhorbartha eile atá aitheanta mar cheannairí inniúlachtaí institiúideacha sa réimse seo.

Cuirfear ár gcur chuige réamh-mheasta struchtúrtha neartaithe i bhfeidhm go córasach chun comharthaí athraithe a aithint agus a mheasúnú, agus chun na himpleachtaí don Pháipéar Bán seo agus do bheartais náisiúnta eile a mheas. Teastóidh iarracht trasrialtais chuige seo, toisc go mbeidh gá le breithniú ar shaincheisteanna a thagann chun cinn mar dheiseanna agus rioscaí aonair, chomh maith le i gcomhthéacs éiceachóras níos leithne earnáil fiontraíochta na hÉireann, agus go deimhin ár sochaí ina hiomláine.

34. [Towards a Strategic Foresight System in Ireland](#). OECD Policy Briefing, 2021. Breithniú ar Nuálaíocht na hEarnála Poiblí.

Aguisín: Méadarachta agus Spriocanna

Sprioc 2030	Máthair-Straitéis	Méadaracht	Bonnlíne	Foinse
Fostaíocht				
Fostaíocht iomlán a choinneáil (dífhostaíocht faoi bhun 5%)		Tomhas caighdeánach dífhostaíochta míosúil (daoine 15-74 bliana d'aois)	4.4% (Deireadh Fómhair 2022)	Suirbhé Fórsa Oibre POS
Comhtháthú gealltanais dícharbónaithe agus Glan-Nialais				
Laghduithe 35% ar astaíochtaí ón Tionscal faoi 2030	Plean Gnímh faoin Aeráid	Coibhéis Milliún Tona CO2	7.014 MtCO2eq. (2018)	GCC Sonraí Astaíochtaí Deiridh 1990-2021
Laghduithe 45% ar astaíochtaí ón Timpeallacht Thógtha Tráchtála faoi 2030	Plean Gnímh faoin Aeráid	Coibhéis Milliún Tona CO2	1.5 MtCO2eq. (2018)	GCC Sonraí Astaíochtaí Deiridh 1990-2021
Claochlú digiteach a chur i gcroílár an bheartais fiontar				
90% de FBManna ag an mbundéine digiteach faoi 2030	Leas a Bhaint as Digiteach: Creat Éire Dhigiteach	FBManna a bhfuil ar a laghad leibhéal bunúsach déine digiteach acu	64% (2021)	An tInnéacs um an nGeilleagar Digiteach agus an tSochaí Dhigiteach d'Éirinn 2022
Ag cur GFT na hÉireann agus tairiscint luach trádála chun cinn				
Méadú 20% ar chaiteachas cliant an GFT in Éirinn faoi 2024*	Straitéis Éireann GFT 2021-2024	Caiteachas Geilleagar Díreach ag gnólachtaí faoi úinéireacht Eachtrach	€27.9 billiún (2020)	RFTF Suirbhé Bliantúil Gnó ar Thionchar Eacnamaíoch**
Ar a laghad leath na n-infheistíochtaí IDI (400+) ó 2021-2024 chuig láithreacha lasmuigh de Bhaile Átha Cliath	Straitéis Éireann GFT 2021-2024	Infheistíocht IDE i láithreacha réigiúnacha		GFT Éire

Spríoc 2030	Máthair-Straitéis	Méadaracht	Bonnlíne	Foinse
An earnáil easpórtála faoi úinéireacht Éireannach a neartú				
2.5% ar an meánfhás bliantúil ar tháirgiúlacht frontair faoi úinéireacht Éireannach faoi 2024*	Straitéis Fiontraíocht Éireann 2022-2024	Breisluach in aghaidh an duine fostaithe	Meánmhéadú bliantúil 3.6% (2014-2019)	RTFF Annual Business Survey of Economic Impact**
Méadú 50% ar líon na gcuideachtaí móra easpórtálacha Éireannacha (150 cuideachta) faoi 2030		Líon cuideachtaí móra easpórtálacha Éireannacha (250+ fostaí)	104 Cuideachta (2021) (Athbhreithniú Gnó Bliantúil Fhiontraíocht Éireann)	RTFF Annual Business Survey of Economic Impact **
2,000 easpórtálaí breise faoi úinéireacht Éireannach faoi 2030	Plean Fáis FBM & Fiontraíochta	Líon na ngnólachtaí easpórtála faoi úinéireacht Éireannach	9,167 (2017)	POS
Beidh os cionn dhá thrian (30,000) de phoist nua cruthaithe i ngnólachtaí a fhaigheann tacaíocht ó Fhiontraíocht Éireann lasmuigh de Bhaile Átha Cliath	Straitéis Fiontraíocht Éireann 2022-2024	Fostaíocht i nGnólachtaí Fhiontraíocht Éireann tacaíthe lasmuigh de Bhaile Átha Cliath		Athbhreithniú Bliantúil Gnó Fhiontraíocht Éireann
Cur ar chumas na n-earnálacha trádála áitiúla rathú				
Meánmhéadú bliantúil 1% ar fhás táirgiúlachta ilfhachtóiriúil in earnálacha intíre an gheilleagair faoi 2025*	Future Jobs Ireland 2019	Fás táirgiúlachta ilfhachtóiriúil	-0.6% meánráta bliantúil (2016-2019)	POS
Cur le nuálaíocht fiontraíochta				
Caiteachas Comhlán (poiblí agus príobháideach) ar T&F 2.5% den OIN* faoi 2030	Impact 2030	GERD mar % de OIN*	-0.6% meánráta bliantúil (2016-2019)	DFHERIS Research and Development Budget
Méadú 20% ar líon na ngnólachtaí nuathionscanta ardacmhainne (HPSUanna) a fhaigheann tacaíocht faoi 2024*	EI Strategy 2022-2024	Tacaítear le Gnólachtaí Nuathionscanta Ardacmhainne	-0.6% meánráta bliantúil (2016-2019)	Athbhreithniú Bliantúil Gnó Fhiontraíocht Éireann
Ag tógáil ar láidreachtaí agus deiseanna				
Cúig Eagraíocht Chnuasach Náisiúnta arna maoiniú faoi Chlár Cnuasaithe Náisiúnta nua faoi 2025		Cnuas-Eagraíochtaí Náisiúnta maoinithe faoi Chlár Cnuasach Náisiúnta nua	Clár Cnuasach Náisiúnta le bunú 2023	Foras náisiúnta comhordaithe
Fostaíocht réigiúnach – Ní rachaidh an dífhostaíocht thar aon phointe céatadáin os cionn an ráta náisiúnta dífhostaíochta in aon réigiún		Tomhas caighdeánach dífhostaíochta míosúil (daoine 15-74 bliana d'aois)	Níos lú ná 1% os cionn an mheáin náisiúnta i ngach réigiún (Deireadh Fómhair 2022)	Suirbhé POS ar an bhFórsa Saothair

* Athbhreithniú le déanamh ar an spríoc in 2024/25

** Cliant Gníomhaireachta Fiontraíochta

Arna ullmhú ag An Roinn Fiontar,
Trádála agus Fostaíochta
gov.ie

Rialtas na hÉireann
Government of Ireland